

10.03.2015

Effekt- og resultatverktøy for Områdeløft

Områdeløft i Bergen, Trondheim og Drammen

For information on obtaining additional copies, permission to reprint or translate this work, and all other correspondence, please contact:

DAMVAD

info@damvad.com
damvad.com

Copyright 2013

Contents

Sammendrag	5
1 Beskrivelse av effekt- og resultatverktøyet	7
1.1 Tydeliggjøring og forenkling av målhierarkiet	7
1.1.1 Hovedmålet – bærekraftig befolkningsutvikling og trivsel	7
1.1.2 Delmål 1: Flere boliginvesteringer	7
1.1.3 Delmål 2: Bedre privat og offentlig tjenesteyting	8
1.1.4 Delmål 3: Økt investeringer og bruk av fysiske møteplasser og uteområder	8
1.1.5 Delmål 4: Økt sosial deltagelse	9
1.2 Valg av indikatorer	9
1.2.1 Hovedmålet – mer fysisk og sosialt bærekraftig	10
1.2.2 Delmål 1: Flere boliginvesteringer	13
1.2.3 Delmål 2: Bedre privat og offentlig tjenesteyting	15
1.2.4 Delmål 3: Økt investeringer og bruk av fysiske møteplasser og uteområder	17
1.2.5 Delmål 4: Økt sosial deltagelse	18
1.3 Vurdering og drøfting av datakildene	20
1.3.1 Datakilder brukt i årets måling	20
1.3.2 Andre datakilder som kan tenkes brukt	21
2 Nullpunktsmåling	24
2.1 Årstad (Bergen)	24
2.1.1 Kort om området	24
2.1.2 Kort oppsummering av årets måling	24
2.1.3 Årets måling (nullpunktsmåling)	25
2.2 Indre Laksevåg (Bergen)	41
2.2.1 Kort om området	41
2.2.2 Kort oppsummering av årets måling	41
2.2.3 Årets måling (nullpunktsmåling)	42
2.3 Ytre Arna (Bergen)	58
2.3.1 Kort om området	58
2.3.2 Kort oppsummering av årets måling	58
2.3.3 Årets måling (nullpunktsmåling)	59
2.4 Saupstad-Kolstad (Trondheim)	75
2.4.1 Kort om området	75
2.4.2 Kort oppsummering av årets måling	76
2.4.3 Årets måling (nullpunktsmåling)	76
2.5 Fjell (Drammen)	92
2.5.1 Kort om området	92
2.5.2 Kort oppsummering av årets måling	92
2.5.3 Årets måling (nullpunktsmåling)	93

Sammendrag

DAMVAD har fått i oppdrag av Husbanken å utvikle et resultat- og effektmålingsverktøy for Husbankens program for Områdeløft.

Oppdraget er tredelt:

- Framskaffe kunnskap om resultater og effekter på tvers av områder
- Utvikle et robust verktøy for videre måling av resultater og effekter
- Bidra til læring og kunnskapsutvikling i Husbanken og i Områdeløftene

Vi har i arbeidet lagt vekt på først å etablere en god forståelse av hvilke mål Områdeløft har og hvilke indikatorer som kan gi informasjon av hvordan programmet beveger seg mot målet. Utarbeidelsen av

denne målforståelsen har i seg selv gitt verdifull læringsutbytte.

Områdeløfts mål kan oppsummeres som i figuren nedenfor. I figuren er det også tatt inn hvilke indikatorer som kan gi informasjon om de ulike målformuleringene.

Det er viktig å understreke at Områdeløft ikke igangsetter prosjekter som direkte påvirker programmets overordnede mål. Prosjektene vil typisk være små og virke over lang tid. Områdeprosjektene har også til dels preg av å mobilisere andre samfunnsaktører som kan bidra med fysiske eller immaterielle investeringer som virker i same retning som områdeløft-

FIGUR 1.1
Målforståelse og indikatorvalg

Kilde: DAMVAD

prosjektene. Det er hvordan denne samlede innsatsen virker over tid som vil påvirke de ulike indikatorene som er valgt ut.

Indikatorgjennomgangen viser at demografien i områdeløftområdene ikke er mye forskjellig fra kommunene de er en del av. Størst forskjell er knyttet til at flere føler seg utrygge i områdeløftområdene enn utenfor. Utrygghetsfølelsen er likevel ikke større enn at de aller fleste oppgir stor grad av trivsel med eget bomiljø.

Rapporten presenterer et omfattende verktøy for å måle resultat og måloppnåelse langs mange parametre. Det er viktig å understreke at selv om det etableres et verktøy for å måle resultater og effekter, vil ikke verktøyet fortelle den fulle sannheten om områdesatsingene. En viktig grunn er at det ikke er identifiserbare data knyttet til alle mål Områdeløft har.

Indikatorene skal derfor leses som nettopp indikatorer på bevegelse mot et mål. Indikatorutviklingen må så tolkes i forhold til hvilke prosjekter som er gjennomført.

Enkelte indikatorer kan også leses som en form for varslingsystem. Dersom avviket fra sammenligningsgrunnlaget endres mye, kan det være grunnlag for å melde behov for særskilte tiltak.

Rapporten oppsummerer resultatene fra områdeløftområdene i Bergen, Trondheim og Drammen.

1 Beskrivelse av effekt- og resultatverktøyet

I dette kapittelet presenteres vårt forslag til hva som skal inngå i effekt- og resultatverktøyet for Områdeløft. Vi vil i det følgende legge vekt på å beskrive forslaget til tydeliggjøring av målbildet, valg av indikatorer og datainnhenting.

1.1 Tydeliggjøring og forenkling av målhierarkiet

1.1.1 Hovedmålet – bærekraftig befolkningsutvikling og trivsel

Hovedmålet med Områdeløft er å bidra til at et levekårsutsatt område (omfattet av programmet) blir mer fysisk og sosialt bærekraftige.

Hva som menes med levekårsutsatte områder er definert i kriteriene til å bli tatt opp i programmet.

Hva som menes med mer fysisk og sosialt bærekraftig, er imidlertid ikke opplagt.

Etter vår vurdering rommer hovedmålet to særlige viktige aspekter:

1. Det er et ønske om at områder får en *befolkningsutvikling* som ikke adskiller seg for mye fra regionen for øvrig, enten det gjelder aldersmessig sammensetning eller normal utskifting av befolkningsmassen. For å være bærekraftig må befolkningsutviklingen ha en sammensetning og en utvikling som kan vedvare uten at området forringes som boligområde. Hva som er normalt er ikke gitt, men en må anta at kommunen eller bydelen området ligger i gjenspeiler hva som er mulig å oppnå. Hvorvidt området beveger seg bort fra eller nærmer seg det som kan antas å være normalt for området, sier mye om området blir mer eller mindre bærekraftig.
2. Det er et ønske om at befolkningen trives. Også befolkningens trivsel må tolkes som trivsel på linje med kommunen eller bydelen området ligger i. Dersom trivselen i området endres, bør

den endres mot et normalnivå som bidrar til å underbygge en vedvarende interesse for å bo i området.

Vi kommer nedenfor tilbake til indikatorer som samvarierer med ovenstående. Selv om indikatorer for befolkningsutvikling og trivsel gir informasjon om måloppnåelse, vil det være mange forhold utenfor Områdeløft som påvirker indikatorutviklingen.

For å få et utdypende bilde av både årsaksforhold og om hvilken utvikling vi faktisk kan observere, er det behov for indikatorer som mer eksplisitt er koblet til aktiviteter innenfor Områdeløft. Videre er det behov for å koble slike indikatorer til de forhold som beveger områdene i retning av å bli mer bærekraftige.

Vi har tatt utgangspunkt i den eksisterende målstrukturen for Områdeløft (jf. vedlegg), men foretatt visse justeringer for å forhindre overlapp i delmålene.

Vi har kommet fram til og oppsummert forhold som skal bidra til å nå hovedmålet i fire delmål.

1.1.2 Delmål 1: Flere boliginvesteringer

Når beboere uttrykker framtidstro, er det grunn til å anta at et område er tiltrekkende. En god indikator for om beboere faktisk har framtidstro innenfor rammen av et geografisk område er graden av boliginvesteringer. Personer og kommersielle investorer som investerer i egen bolig ønsker enten å bo videre i området eller har en formening om at det vil andre også, slik at boligen kan selges til en fordelaktig pris.

Det er dermed all grunn til å regne med at data som gir informasjon om utviklingen i boliginvesteringer og boligpriser også gir informasjon om beboere i et område har tro på områdets egenskaper som boligområdet. Jo høyere investeringen er i forhold til,

og jo mer de endrer seg i takt med, sammenlignbare områder, jo mer er det grunn til å regne med at området er inne i en positiv utvikling.

Vi har følgelig lagt til grunn at det å utløse, direkte eller indirekte, interesse for flere boliginvesteringer er et delmål for Områdeløft.

1.1.3 Delmål 2: Bedre privat og offentlig tjenesteyting

Også markedsrettede investeringer kan være viktige indikatorer på områdespesifikk framtidstro. Særlig viktig er personrettede tjenester. Personrettede tjenester er av ulike slag, men felles er at kundegrunnlaget må ha en viss størrelse for at markedsbaserte virksomheter skal finne det lønnsomt. Personrettede tjenester lokaliseres følgelig der folk må eller liker å oppholde seg.¹

De fleste områder har noen former for personrettede tjenester som lokal handel, bensinstasjoner, serveringsvirksomhet o.a. Omfang og utvikling er imidlertid nært knyttet til om virksomheter velger å videreutvikle eller etablere slik virksomhet i et område. Når veksten er på høyde med eller over hva som er et relevant sammenligningsgrunnlag uttrykker det investorenes tro på at området vil være et attraktivt sted å oppholde seg også i framtiden.

Investeringer i personrettede tjenester har også egenskaper som kan virke positivt selvforsterkende på et områdes omdømme. Jo bredere tjenestetilbud er, jo enklere og mer innholdsrikt blir det å leve i et område. Videre kan vekst i tjenestetilbud av en type tjeneste, gi grunnlag for vekst i flere andre tjenester ved at markedet for supplerende tjenester

vokser. Tilsvarende kan det tenkes omvendte negative spiraler – forvitring av et tjenestetilbud svekker kundegrunnlaget for andre tjenester.

Dersom Områdeløft, direkte eller indirekte, bidrar til at flere ser grunn til å investere i personrettede tjenester, er det grunn til å anta at Områdeløft bidrar til at området blir mer bærekraftig.

Ovenstående gjelder i prinsippet både for private og offentlige tjenester. En del av de offentlige tjenestene etableres imidlertid som tiltak rettet mot å løse problemer eller flyttes til et bestemt område av helt andre grunner. Det er derfor ikke opplagt at en positiv utvikling i offentlige tjenester er uttrykk for at et område er attraktivt for flere. I tolkning av en utvikling av offentlige tjenester er det derfor viktig både å se utviklingen i sammenheng med andre variabler og vurdere hvilke typer offentlige tjenester som vokser, eller går tilbake.

1.1.4 Delmål 3: Økt investeringer og bruk av fysiske møteplasser og uteområder

På samme måte som økt innslag av personrettede tjenester, vil økte investeringer i fysiske møteplasser isolert gi økt attraktivitet i et området. Forutsetningen er naturligvis at de blir brukt, noe som igjen betinger at de treffer et reelt behov i befolkningen. Således kan også slike investeringer føre til økt trivsel.

Når investeringen er markedsbaserte vil de, som andre investeringer, indikere en framtidstro i et område. Investeringen underbygger enten andre investeringer, eksempelvis uterom mellom handleområder, eller så inngår investeringen i et opplevelsesprodukt.

¹ For en drøftelse av serveringsnæringens lokalisering og kobling til kundegrunnlag, se DAMVAD m.fl. (2014)

De fleste investeringer i fysiske møteplasser er imidlertid gjerne offentlig finansiert eller pålagte. I så fall kan investeringen heller ses på som å skape et potensial for økt attraksjon, gjennom forskjønnelse eller tilrettelegging. I slike tilfeller er det kombinasjonen av investeringer, bruk og tilfredshet som sier noe om attraksjon.

Vår vurdering er at investeringer i og bruk av fysiske møteplasser og utemiljøer indikerer en satsingsvilje. Vi betegner dette som et delmål fordi utløsning av slike fysiske investeringer kan gi grunnlag for bærekraft og langsiktig trivsel.

1.1.5 Delmål 4: Økt sosial deltagelse

Mennesker er sosiale individer. De fleste definerer seg som en del av en større sosial sammenheng og ensomhet blir normalt sett på som et problem eller lidelse.²

Hvorvidt et området produserer eller avhjelper ensomhet er ikke opplagt. Det synes likevel klart at områder preget av lett tilgang til møteplasser, til sosiale kontaktpunkter og/eller kontakt med mennesker utenfor området, er et gode som gjør et område attraktivt.

Høy grad av samkvem og kontakt mellom mennesker i samme nabolag forenkler også utvikling av viktige frivillighetsinstitusjoner som enkeltmennesker ikke klare alene, som kulturarrangementer, idrettsforeninger, andre foreninger eller prosjektbaserte dugnader.

² Se bl.a. Nilsson, B., U. Lindström, D. Nåden; (2006) Is loneliness a psychological dysfunction? A literary study of the phenomenon of loneliness. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. Vol. 20.

Vår vurdering er at dersom et området utvikler økt sosial deltagelse, alternativt mindre omfang av sosialt utenforskap, vil området blir mer attraktivt og dermed mer bærekraftig. Økt sosial deltagelse vurderes derfor som et relevant delmål for Områdeløft.

1.2 Valg av indikatorer

I arbeidet med å utvikle et verktøy for å måle resultater og effekter, er det nødvendig å tenke gjennom hvilke typer data som gir informasjon om måloppnåelse. Vi har lagt til grunn at det er behov for data både om bevegelse mot hovedmålet i seg selv og data som sier noe om i hvilken grad det er bevegelse mot de mer spesifikke delmålene. Som nevnt kan det være tilstrekkelig å identifisere positive bevegelse mot et delmål for å konkludere med at det også er en bevegelse mot hovedmålet.

Indikatorer som samvarierer med hovedmålet vurderes som effektindikatorer. Indikatorer som samvarierer med delmålene definerer vi som resultatindikatorer.

Hvorvidt indikatorer for oppnåelse av delmål og hovedmål beveger seg i takt, vil være viktig for å få mer kunnskap om sammenheng mellom delmål og hovedmål, og om mulig kausalitet mellom virkemiddelbruk og hovedmåloppnåelse.

I leting etter gode datakilder, som kan indikere bevegelse mot de ulike målene, er det viktig å forstå hva data kan si og ikke si. Vi har lett etter indikatorer som samvarierer med målet, det vil si er relevante, som er objektive og hvor data lar seg identifisere.

Nedenfor går vi gjennom data vi vurderer oppfyller krav til relevans, objektivitet og målbarhet. I utvalget har vi også tatt hensyn til at indikatormengden ikke må bli for stor, både for å forenkle kontinuerlig vedlikehold av datainnhenting og unngå at tolkningsmulighetene forsvinner i en for stor datamengde.

Alle data er data for grunnkretser som inngår i områdene omfattet av Områdeløft, alternativt for de enkelte områdene samlet.

Hvilke indikatorer som er valgt for å få kunnskap om de enkelte hoved- og delmål er oppsummert i figur 1.1.

1.2.1 Hovedmålet – mer fysisk og sosialt bærekraftig

Områdeløfts hovedmål er at hvert område som omfattes skal bli *mer fysisk og sosialt bærekraftig*. Etter vår vurdering bør følgende indikatorer inngå i resultat- og effektmålingsverktøyet:

FIGUR 1.1
Bærekraftsmålet med indikatorer

Kilde: DAMVAD

Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Utvikling i hvert områdes samlede befolkning gir informasjon om stedets attraktivitet som bosted. Når befolkningsutviklingen i de enkelte områdene sammenlignes med befolkningsutviklingen i kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo), vil indikatoren være en relevant indikator på områdenes attraktivitet. En endring i befolkningsutviklingen som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger vil indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og er både objektive og identifiserbare.

Utvikling i antall ikke-norske statsborgere for hvert område vil gi relevant utdypende informasjon om hvilke befolkningsgrupper som finner området attraktivt. Det er ikke opplagt at avvik fra kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo), eller endring i avvik, gir informasjon om attraktivitet som sådan. Gradvis større avvik vil normalt oppleves som uheldig ut fra et normaliseringsperspektiv, men avvik kan også skyldes at enkelte områder har egenskaper som gjør området særlig attraktivt for enkeltgrupper, noe som kan være ønskelig for mange. Indikatorene er likevel relevant å følge for å styrke tolkningsmulighetene av utvikling i andre indikatorer.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av og utvikling i innflytting til hvert område er et av hovedelementene bak befolkningsvekst. Flyttinger gir også en klar indikasjon på befolkningens respons på områders attraksjonsegenskaper.

Befolkningen som allerede bor i Norge har best grunnlag for å vurdere attraktiviteten til et område som boligområde. *Utvikling i brutto innenlands innflytting som andel av samlet befolkning og netto innenlands innflytting som andel av befolkningen* vil utdype de demografiske indikatorene nevnt foran og ytterligere forsterke tolkningsmulighetene. Indikatoren er slik en relevant utdypende effektindikator.

Utviklingen i flytting som andel av befolkningen bør sammenlignes med kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo). En endring i flyttefrekvensen som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger vil indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Utvikling i antall barn i skolepliktig alder, 6-15 år, vil utdype hvert områdes attraksjonsegenskaper. Barnefamilier er generelt mer følsomme for områdespesifikke egenskaper enn befolkningen generelt. Når utviklingen i barnebefolkningen i de enkelte områdene sammenlignes med tilsvarende utvikling i kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo) vil indikatoren være en ytterligere relevant indikator på områdenes attraktivitet.

Fleire av aktivitetene som iverksettes som en del Områdeløft er også tett koblet til utvikling i attraktivitet for barnefamilier, eksempelvis bedring av uteområder, fritidsaktiviteter, lekeplasser o.a.

En endring i utviklingen i barnebefolkningen, som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger, vil indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet. Samtidig kan indikatoren også brukes til å fange opp positive og negative endringer i selve området, og slik få en *form for alarmfunksjon*. Vi vurderer derfor data for antall

barn som en meget relevant indikator for områders bærekraft.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 0.4 Tilfredshet med bomiljø

Beboeres tilfredshet med bomiljøet vil være nært koblet til hovedmålet om et fysisk og bærekraftig området. Vi må kunne anta at det er en tett sammenheng mellom trivsel og tilfredshet med bomiljø og innbyggernes ønsker om å bidra til å utvikle eget bomiljø.

Hva som ligger i begrepet bomiljø er ikke opplagt, men kan sies å handle om noe som omfatter både egen bolig, samt fysiske og sosiale kvaliteter i bomiljøet. Vi vurderer derfor *tilfredshet med bomiljø* som en meget relevant indikator for områders bærekraft.

Mange av aktivitetene som iverksettes som en del områdeløftene er også tett koblet til utvikling av det generelle bomiljøet og er ment å øke stedets attraktivitet, eksempelvis bedring av uteområder, fritidsaktiviteter, gangveier o.a.

Det finnes ingen objektive data om tilfredshet med bomiljø som kan hentes ut på grunnkrets nivå. Spørsmål om tilfredshet med bomiljø er imidlertid dekket i Levekårsundersøkelse (SSB)³, men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra Levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt området. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er

imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt et utvalg av befolkningen.

Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet, frykt og utroligheter i et område kan uten videre ses som negative attraktivitetsfaktorer ved et område. Områdespesifikk kriminalitet kan gi et området et dårlig rykte og resultere i at nye beboere ikke ønsker å flytte til området, samtidig som eksisterende beboere ønsker å flytte fra området. Dette kan på sikt gi en negativ spiral som kan være vanskelig å snu.

Det kan videre antas at det er en tett sammenheng mellom kriminalitet og følelse av trygghet, og et områdes bærekraft og attraktivitet. Selv om ikke Områdeløfts midler direkte skal gå til kriminalitetsforebyggende arbeid, vil enkelte tiltak som utbedrede og mer opplyste gangveier, økt sosial deltagelse o.a. kunne ha direkte betydning for kriminaliteten i området.

Vi vurderer derfor at det vil være relevant å følge utviklingen i *innbyggernes opplevde problemer med kriminalitet*. Ikke bare for å se om man ser en endring i positiv retning som følge av Områdeløft, men likefult som en «varselindikator» om eventuell negativ utvikling. Vi anser det som fordelaktig å se denne indikatoren i sammenheng med indikatoren for trygghet.

Det finnes få objektive og systematiske data om kriminalitet, som er enkelt tilgjengelige og kan brytes ned på grunnkrets. Det finnes noe data om anmeldte lovbrudd, men slike data må tolkes med varsomhet på grunn av ulike rapporteringsrutiner. Dessuten vil det i denne sammenheng være vel så interessant å følge utviklingen i hvordan beboerne

³ Levekårsundersøkelsen er en spørreundersøkelse til et representativt utvalg av befolkningen og gjennomføres årlig. Fra og med 2011 består

undersøkelsen av en fast kjerne av spørsmål og temabølker med varierende tema. Temaene gjentas med en syklus på tre år. SSB samordner undersøkelsen med Eurostat og tilsvarende undersøkelser i EU-land.

opplever kriminaliteten i området, som hva som faktisk skjer av lovbrudd.

Spørsmål om kriminalitet er imidlertid dekket i Levekårsundersøkelsen, men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra Levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt område. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt et utvalg av befolkningen.

Indikator 0.6 Trygghet

Vurdering av trygghet henger tett sammen med vurdering av kriminalitet. På samme måte som kriminalitet kan *innbyggernes opplevde trygghet* gi et område et dårlig rykte og resultere i at nye beboere ikke ønsker å flytte til området, samtidig som eksisterende beboere ønsker å flytte fra området. Således kan vi anta at det er en tett sammenheng mellom kriminalitet og følelse av trygghet og et områdes bærekraft og attraktivitet. Selv om ikke Områdeløfts midler direkte skal gå til kriminalitetsforebyggende arbeid, vil enkelte tiltak som utbedrede og mer opplyste gangveier, økt sosial deltagelse o.a. kunne ha direkte betydning for følelsen av trygghet.

Vi anser det som fordelaktig å se denne indikatoren i sammenheng med indikatoren for kriminalitet.

Det finnes få objektive data på trygghet. Spørsmål om trygghet er imidlertid dekket i Levekårsundersøkelsen, men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra Levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt område. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk

usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt et utvalg av befolkningen.

1.2.2 Delmål 1: Flere boliginvesteringer

Grad av boliginvesteringer gir uttrykk for hvor attraktivt boligområdet kommer til å bli i årene framover.

Følgende indikatorer gir informasjon om interessen for boliginvesteringer i de enkelte områdene.

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Utvikling i igangsatte boliger (m² bruksareal) innenfor et område beskriver omfang av boliginvesteringer. Indikatorene omfatter alle typer boliger og er uavhengig av hvem som investerer. Enhver investor vil imidlertid vurdere investeringer opp mot eget ønske om å bo i området eller andres ønske om å bo i området. Indikatoren er slik en relevant indikator for framtidstro.

Når utviklingen i boliginvesteringene i de enkelte områdene sammenlignes med tilsvarende data for i kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo) vil indikatoren være en relevant indikator på områdenes attraktivitet. En endring i boliginvesteringene som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger vil det indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 1.2 Boligprisutvikling

For gitt boligareal vil relative endringer i boligpriser indikere om et område blir mer eller mindre attraktivt som boligområde. Når *utvikling i gjennomsnittlig kvadratmeterpris* sammenholdes med boligbygging, vil indikatorene til sammen gi utdypende informasjon om et områdes attraktivitet. Dersom boligprisene og boligbyggingen øker relativt mye er det en sterk indikator på at mange har tro på at området

vil forbli eller øke i attraktivitet. Slik sett er boligprisutvikling en relevant og utdypende indikator på attraksjon.

Som for utviklingen i boliginvesteringene bør utviklingen i boligprisene sammenlignes med tilsvarende data for kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo). Endring i boligpriser bør vurderes sammen med endringer i boliginvesteringene. Når de begge samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger vil det indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

For å styrke tolkningsmulighetene vil data for *antall boligomsetninger* innenfor de enkelte områdene gi merinformasjon. Boligprisendringer basert på et lite omsetningsvolum kan skyldes spesifikke forhold knyttet til enkeltboliger, mer enn områdespesifikke egenskaper. Det er derfor nødvendig å vurdere størrelsen på boligomsetningen før en kan gi en rimelig tolkning av utviklingen i boligprisene.

Data kan hentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

På samme måte som profesjonelle investorer investerer i boliger og områder basert på vurderinger om framtidig inntjening og attraktivitet, vil *private investere i egen bolig* for å øke kvaliteten på boligen. Motivet kan enten være behov for vedlikehold, behov for kvalitetsmessige oppgraderinger eller for å tjene penger i framtiden.

Uavhengig av hva som driver slike investeringer, så kan en si at det handler om en positiv framtidstro knyttet til egen bolig og til området. Selv om ikke Områdeløfts midler vil brukes på enkeltbeboeres

bolig, må vi kunne anta at det er en tett sammenheng mellom vilje til private investeringer i egen bolig og beboernes vurderinger av boligens og områdets attraktivitet. Mange av områdeløftenes aktiviteter har til formål å heve områdets attraktivitet.

Også beboernes inntektsnivå og familiesituasjon påvirker evne og interesse for å investere i egen bolig. Like fullt vil endringer i privates investeringer i egen bolig være en relevant indikator både for hovedmålet og for delmålet om økte investeringer i boliger. Informasjonen om enkeltpersoners investeringer i egen bolig gir mest informasjon når utviklingen i et område avviker vesentlig fra andre områder.

Endring i private beboeres investeringer i bolig kan ses i sammenheng med igangsatte boliger. Likevel vil de to indikatorene supplere hverandre da igangsatte boliger handler om nye boliger, mens privatpersoners investeringer handler om eksisterende boliger.

Det finnes ikke objektive data om privatpersoners investeringer i eksisterende boliger. Spørsmål om slike investeringer er imidlertid dekket i Levekårsundersøkelsen, men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra Levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt område. Data blir dermed identifiserbare og objektive den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt et utvalg av befolkningen.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Husbanken har et særlig mål om at alle (inklusive vanskeligstilte) skal bo i egnede boliger, selv om midler fra Områdeløft ikke brukes til utbedring og

kvalitetsøkning på enkeltbeboeres boliger.⁴ Imidlertid må vi kunne anta at det er en tett sammenheng mellom trivsel og tilfredshet med bolig og ønske om å bli og investere sosialt og økonomisk i egen bolig.

Vi vurderer derfor *tilfredshet med egen bolig* som en relevant indikator for områdes bærekraft.

Det finnes ingen objektive data om tilfredshet med egen bolig som kan hentes ut på grunnkrets nivå. Spørsmål om tilfredshet med bomiljø er dekket i Levekårsundersøkelsen, men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra Levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt data-innhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt området. Data blir dermed identifiserbare og objektive den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt et utvalg av befolkningen.

1.2.3 Delmål 2: Bedre privat og offentlig tjenesteyting

Omfang av personrettede tjenester gir uttrykk for næringsdrivende og offentlige tjenestetilbyderes tro på at kunder ønsker å ferdes og oppholde seg i et område.

Følgende indikatorer gir informasjon om næringsdrivendes tro på de aktuelle områdene:

Indikator 2.1 Sysselsatte i privat personrettet tjenesteyting

Virksomheter som selger tjenester som konsumeres på stedet og som er rettet mot enkeltpersoner, må lokalisere der kundene er. Områder som folk trives i, vil normalt også være områder hvor folk øns-

ker å handle i. Samtidig vil innslag av lokal personrettet tjenesteyting i seg selv gjøre et område mer attraktivt som område å bo og ferdes i.

Omfang av personrettet tjenesteyting vil derfor både være en relevant indikator på hvor attraktivt et område er og kan tenkes å forbli. Omfanget er korrelert med lokal tjenesteetterspørsel. Når sysselsettingen i slike tjenester øker er det grunn til å tro at områdets attraktivitet som investeringsmål øker.

Andelen sysselsatte innenfor personrettede tjenester av et områdes befolkning er et uttrykk for ovennevnte attraktivitet. For relatere et områdes attraksjon til noe bør andelen, og utviklingen i andelen, sammenlignes med tilsvarende data for kommunen for øvrig (samt Groruddalen for Oslo).

Hva som er personrettede næringer må defineres og avgrenses. Vi anbefaler at indikatoren konsentrerer seg om næringer som normalt består av mindre virksomheter, for slik å unngå at data preges av store enkeltvirksomheter. Næringer som typisk er av en slik karakter er detaljhandel (næringskode 47) og serveringsvirksomhet (næringskode 56). Vi anbefaler en indikator som kun omfatter sysselsetting innenfor et område, og som andel av befolkningen i området samt utviklingen i disse andelenene.

Sysselsettingsendringer i nevnte næringer som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger, vil indikere at satsinger innenfor Områdeløft gir ringvirkninger som forsterker områdets attraktivitet.

Næringene overnattingsvirksomhet (næringskode 55) og kulturell virksomhet, underholdning og fritidsvirksomhet (næringskodene 90, 91, 92 og 93) er også relevante for å vurdere et områdes attraksjon.

⁴ <http://www.husbanken.no/om-husbanken/mal-og-strategier/>

Disse næringene er derimot ofte preget av relativt store virksomheter og utviklingen vil derfor være sterkt preget av utviklingen i disse. Denne typen virksomheter vil også ofte ha en spesifikk lokaliseringshistorie.

Næringene 55 og 90-93 er også mer preget av en blanding av privat og offentlig eierskap enn næringene 47 og 56, noe som gjør at sysselsettingsutviklingen ikke uten videre kan tolkes som et uttrykk for investorers tiltro til områdets potensial som marked. Data for sysselsetting i slike næringer bør etter vår vurdering rapporteres i et effekt- og resultatverktøy, men benyttes primært som hjelp til å tolke utviklingen i sysselsettingsandelene i 47 og 56. Når sysselsettingsandelen utvikler seg i samme retning blir det lettere å vurdere om området blir mer eller mindre attraktivt. Når de utvikler seg i ulike retning, kreves nærmere vurderinger for å forstå effektene av områdeløftsatsingene.

Indikatoren kan og bør skille mellom privat og offentlig sysselsetting innenfor de ulike næringene. Indikatorene vil for analyseformål også bli supplert med data for utvikling i bedriftsstørrelse og antall bedrifter.

Data kan for alle næringene innhentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 2.2 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Som for markedsrettede private personrettede tjenester nevnt over, vil tilstedeværelsen av offentlige ikke-markedsrettede personrettede tjenester i et område normalt styrke områdets attraktivitet. I kapittel 4.1 pekte vi på at offentlige tjenester også kan bli etablert eller utviklet for å bøte på problemer. Sammenhengen mellom utviklingen i offentlige personrettede tjenester og attraksjon er derfor langt mindre entydig. Likevel vil det være verdifullt å følge

utviklingen av et utvalg offentlige personrettede tjenester for å sikre et best mulig tolkningsgrunnlag for bevegelse mot delmål 2.

Vi foreslår at utviklingen i næringene undervisning (næringskode 85), helsetjenester (næringskode 86), pleie og omsorg i institusjon (næringskode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (næringskode 88) følges på samme måte som næringene nevnt over. Dette betyr at det etableres en indikator for sysselsettingsandel, og utviklingen i andelen, som sammenlignes med tilsvarende data for kommunen for øvrig (samt Groruddalen for Oslo). Indikatoren kan og bør skille mellom privat og offentlig sysselsetting innenfor de ulike næringene.

Vi understreker imidlertid at indikatoren skal benyttes for å lette tolkningen av utvikling i private personrettede tjenester. Utvikler indikatorene seg parallelt positivt, kan de virke gjensidig forsterkende. Utvikler de seg i motsatt retning vil tolkningen være usikker. En parallell negativ utvikling kan også tolkes som et uttrykk for svekket attraktivitet.

Data kan for alle næringene innhentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 2.3 Investeringer i næringsareal

Utvikling i sysselsettingsandeler gir informasjon om markedsutvikling. Data for investeringer er mer direkte samvarierende med investorers framtidstro.

Vi anbefaler derfor at det også innhentes data for *igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg (som helsestudioer, solstudioer o.a.)* i de enkelte områdene.

Dersom utviklingen i investeringer i nevnte næringsbygg sammenlignes med tilsvarende data for kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo), vil indi-

katoren være et relevant mål på investorers vurderinger av områdenes markedspotensial. En endring i næringsinvesteringene som samvarierer med innfasing av områdeløftsatsinger vil indikere at satsinger innenfor Områdeløft påvirker områdets attraktivitet.

Data kan innhentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare

1.2.4 Delmål 3: Økt investeringer og bruk av fysiske møteplasser og uteområder

Omfang og bruk av fysiske møteplasser og uteområder indikerer at beboerne ønsker å oppholde seg i et område.

Følgende indikatorer gir informasjon om investeringer og bruk av fysiske møteplasser i de aktuelle områdene.

Indikator 3.1. Bruksareal til møteplasser

Investeringer i fysiske møteplasser og uteområder skaper potensielt økt trivsel og attraksjon gjennom tilrettelegging, gitt at de blir benyttet.

For å forstå hvordan investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. påvirker et område er det behov for data om både bruk og trivselsvirkninger. Data for *igangsatt bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler og lekeplasser* vil gi informasjon om utvikling i viktige kollektive goder.

Som en første indikasjon på at potensialet for trivsel øker, vil vi anbefale å følge utviklingen i nevnte investeringsdata. Relativ økning i investeringer vil indikere at det legges mer til rette for aktiviteter ute og sammen med andre mennesker. Data for samlet bruksareal sammenlignet med kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo) indikerer potensialet for trivsel.

Dataene vil nødvendigvis omfatte mer enn hva Områdeløft bidrar med direkte, men kan antas å samvarierer med innsatser i Områdeløft, dersom Områdeløft har prioritert koordinering av slike offentlige investeringer. Når indikatoren kan kobles til rapporteringsdata fra enkeltprosjekter vil de gi informasjon om hvordan de enkelte Områdeløftprosjektet bidrar til å utløse offentlige investeringer i offentlige møteplasser.

Data kan innhentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 3.2 Tilfredshet med rekreasjon og fritidstilbud

Beboeres *tilfredshet med rekreasjons- og fritidstilbudet* vil underbygge om investeringer i utemiljøer og møteplasser kaster noe av seg i form av økt tilfredshet. Tilsvarende sammenheng kan vi forvente mellom tilfredshet med møteplasser, rekreasjon og fritidstilbud og sosial deltagelse.

Hva innbyggerne legger i begrepene møteplasser er ikke opplagt, og heller ikke noe som enkelt kan la seg måle. Imidlertid er mange av aktivitetene som iverksettes som en del av Områdeløftene tett koblet til både fysiske og sosiale møteplasser og fritids- og rekreasjonsmuligheter som for eksempel utbedring av uteområder, fritidsaktiviteter, kafeer o.a. Vi vurderer derfor tilfredshet med rekreasjonsmuligheter som en relevant indikator for områders bærekraft, særlig når den sees i sammenheng med investeringer i rekreasjon og fritidsområder samt bruken av rekreasjonsområder (se nedenfor).

Dersom det er mulig å påvise samvariasjon mellom økt tilfredshet og satsinger innenfor Områdeløft vil det være mulig å tolke det som et resultat av Områdeløftets innsats.

Det finnes ingen objektive data om tilfredshet med rekreasjonsområdet som kan innhentes på grunnkrets nivå. Spørsmål om tilfredshet med bomiljø er dekket i levekårsundersøkelsen (SSB), men kan ikke brytes ned på grunnkrets nivå. Vi har derfor brukt spørsmål fra levekårsundersøkelsen og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt området. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt til et utvalg av befolkningen.

Indikator 3.3 Bruk av fysiske møteplasser

Beboeres bruk av fysiske møteplasser (det vil si lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) vil underbygge om investeringer i utemiljøer og møteplasser kaster noe av seg i form av økt bruk. Vi må videre kunne anta at det er en tett sammenheng mellom tilfredshet med rekreasjons- og fritidstilbudet og faktisk bruk av møteplasser.

Hva innbyggerne legger i begrepet *bruk* er ikke opplagt, og heller ikke noe som enkelt kan la seg måle. Imidlertid er mange av aktivitetene som iverksettes som en del av Områdeløftene tett koblet til både fysiske og sosiale møteplasser og fritids- og rekreasjonsmuligheter som for eksempel utbedring av uteområder, fritidsaktiviteter, kafeer o.a. Vi vurderer at innbyggernes rapporterte bruk av områdets møteplasser er en relevant indikator for områdets bærekraft, særlig når den sees i sammenheng med investeringer i rekreasjons- og fritidsområder og tilfredshet med rekreasjons- og fritidstilbudet i området. Dersom det er mulig å påvise samvariasjon mellom økt bruk og satsinger innenfor Områdeløft vil det være mulig å tolke dette som et resultat av Områdeløfts innstas.

Det finnes ingen objektive data på bruk av møteplasser. En rekke spørsmål om bruk av og deltagelse på ulike rekreasjons- og fritidsaktiviteter er dekket i levekårsundersøkelsen (SSB). Svarene kan imidlertid ikke brytes ned på grunnkrets nivå og antall spørsmål er så høyt at det vanskelig kan la seg tolke. Vi har derfor utformet et eget spørsmål og foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt område. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvirket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid beheftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørsmålene er stilt til et utvalg av befolkningen.

1.2.5 Delmål 4: Økt sosial deltagelse

Områdeløfts potensielle bidrag til økt sosial deltagelse i omfattende områder er et viktig delmål. Men det er få identifiserbare data som samvarierer med dette delmålet.

Nedenfor følger våre forslag til indikatorer. Indikatorer er valgt på bakgrunn av at de enten samvarierer med omfang av utenforskap i et område eller med økt potensial for mellommenneskelig kontakt mellom beboere.

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Tilknytning til arbeid eller utdanning gir tilknytning til naturlige møteplasser som er viktige for de fleste mennesker. Når personer faller ut av arbeid og studier blir kontakt med andre mennesker normalt mer krevende. Det er også påvist at spesielt unge som faller ut av arbeid og/eller studier får utfordringer i å

delta i sosiale sammenhenger, både generelt og lokalt.⁵ Data for omfang av personer som mottar uføretrygd i et område kan gi informasjon om et viktig forhold som påvirker beboernes sosiale deltagelse.

Dersom *antall personer som mottar utførelser* i et område øker, er det grunn til å tro at forutsetningen for sosial deltagelse svekkes, og omvendt. Når antall uføre går mer opp (ned) i et område enn i kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo) kan dette tolkes som at områdets utfordringer øker (reduseres).

Det er neppe grunnlag for å benytte indikatorene som en tolkning av hvilken betydning Områdeløfts-satsinger har, men indikatorene kan gi viktig informasjon om utviklingen i hvilke utfordringer området har.

Detaljerte uføredata for de enkelte områder er identifiserbare og objektive i SSB, men sensitivitetshensyn begrenser nedbryting på type ytelse og alder. Tolkningen av data må ta hensyn til dette.

Indikator 4.2 Andel barn i barnehage

Barneforeldre møtes der barn møtes. Når arenaer for barnefelleskap benyttes, vil også de sosiale kontakflatene mellom voksne øke og det er grunn til å tro at potensialet for sosial deltagelse øker.

Andel barn i barnehage mellom 1 og 6 av områdets populasjon av barn i samme alder vil gi informasjon om mulighetene til sosial kontakt for barneforeldre. Er en stor andel barn i barnehagen er det grunn til å regne med mange kontaktmuligheter, som igjen forenkler videre sosial deltagelse.

Når andelen barnehagebarn er høyt, eller øker mer i et område enn i kommunen for øvrig (og Groruddalen for Oslo), kan dette tolkes som at området har gode eller får bedre forutsetninger for sosial kontakt og sosial deltagelse blant barneforeldre.

Data kan innhentes på grunnkrets nivå fra SSB og er både objektive og identifiserbare.

Indikator 4.3 Tilgang på praktisk hjelp

Sosial deltagelse kan ta mange former, både som organiserte eller uorganiserte aktiviteter, men også gjennom samvær med naboer, familie og venner. Mange opplever seg som en del av et nærmiljø uten at de faktisk deltar på organiserte eller uorganiserte aktiviteter. En indikator for sosial tilhørighet er muligheten til å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp.

Vi anser det som relevant å avdekke denne formen for tilhørighet. Dersom det oppleves som en barriere å spørre om hjelp, vil øvrig sosial deltagelse være problematisk.

Det finnes imidlertid ikke opplagte indikatorer eller gode objektive data på denne formen for utenforskap. Levekårsundersøkelsen har imidlertid et spørsmål om *hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp*. Vi har valgt å inkludere denne indikatoren, da den kan si noe om nettopp menneskers sosiale tilhørighet.

Fordi levekårsundersøkelsen ikke kan brytes ned på grunnkrets nivå, har vi foretatt en særskilt datainnhenting basert på telefonintervju med beboere i hvert enkelt område. Data blir dermed identifiserbare og objektive i den forstand at de ikke er påvir-

⁵ Se eksempelvis Rasmussen, I., V. A. Dyb, N. Heldal og S. Strøm (2010): Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering av ungdom. Vista Analyse Rapport 2010/07

ket av prosjektadministrasjon. De er imidlertid be-
heftet med statistisk usikkerhet knyttet til at spørs-
målene er stilt til et utvalg av befolkningen.

1.3 Vurdering og drøfting av datakildene

1.3.1 Datakilder brukt i årets måling

Indikatorene diskutert over er i stor grad valgt på
bakgrunn av tilgjengelige datakilder som ikke krever
uforholdsmessige store investeringer ved årlige
oppdateringer. Utvalget er følgelig bestemt på bak-
grunn av at indikatorene skal benyttes som verktøy
for effekt- og resultatmålinger. Nedenfor redegjør vi
nærmere for datakildene.

SSB

Statistisk sentralbyrå (SSB) har hovedansvaret for
å dekke behovet for statistikk om det norske sam-
funnet. SSB innhenter data og lager statistikk om:

- folk og levekår
- ressurser og miljø
- økonomi og nasjonalregnskap
- kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet

SSB innhenter data på flere indikatorer relevante for
Områdeløft. Det er store fordeler ved å benytte data
fra SSB. Data innhentes på objektive og faglig fun-
derte metoder. Mye data innhentes regelmessig på
en måte som gjøre det mulig både å få oppdaterte
data og analysere utviklingen over tid. Ikke alle,
men mange, av datasettene kan brytes ned på
grunnkrets nivå.

Data på grunnkrets nivå er normalt ikke tilgjengelig
gratis og enkelt via statistikkbanken og må følgelig
bestilles og betales særskilt. Leveringstid for data
fra SSB er om lag 4-6 måneder.

Vi anbefaler kun å benytte data fra SSB som kan
brytes ned på grunnkrets nivå. Liste over hvilke
grunnkretser som inngår i hvert område finnes i ved-
legg.

I selve målingen (jf. kapittel 2) presenteres data for
det enkelte Områdeløft. Områdeløftet sammenlig-
nes med øvrige Områdeløft, med Groruddalen (gjel-
der kun Områdeløftene i Groruddalen), kommunen
området befinner seg i og Norge for øvrig.

Telefonundersøkelse

Det er behov for å supplere data fra SSB på utvalgte
områder. Særlig har vi sett behov for mer data på
indikatorer for trivsel og levekår. Vi har vurdert ek-
sisterende datakilder og funnet at ingen av allerede
eksisterende datakildene fullt ut vil kunne tilfreds-
stille kravene til et velfungerende verktøy på tvers
av alle Områdeløfts områder. Dette gjelder for ek-
sempel tilgangen på data på grunnkrets nivå.

Vi har følgelig gjort en særskilt datainnhenting for
dette prosjektet. Vi har formulert spørsmål med ut-
gangspunkt i SSBs levekårsundersøkelse (se om-
tale i neste avsnitt). SSB gjennomfører en omfat-
tende årlig levekårsundersøkelse som belyser
mange aspekter også relevante for Områdeløft.
Imidlertid er ikke antall respondenter i undersøkelsen
tilstrekkelig stort til å kunne bryte dette ned på
de aktuelle områdene.

Spørsmålene fra levekårsundersøkelsen benyttes
også i vår egen tilpassede datainnhenting. Spørsmål
som er sammenlignbare med levekårsundersø-
kelsen vurderes som viktig for å etablere et nasjo-
nalt sammenligningsgrunnlag av svar. Spørsmåls-
formuleringen er også grundig testet av fagpersoner
med henblikk på å avdekke utvikling i levekår. Ikke
all data fra levekårsundersøkelsen er tilgjengelig i
statistikkbanken eller i rapporter. Vi har derfor måtte
foreta en særskilt bestilling til SSB.

Svar fra befolkningen i Områdeløftene er gjennom-
ført som telefonundersøkelse. Telefonundersøkelsen
er gjennomført av Norstat, hvor de har innhen-
tet svar fra 200 personer i hvert området (med unn-
legg.

tak av Årstad hvor antall respondenter er 250). Respondentene er identifisert på bakgrunn av alder (over 18 år) og registrert bostedsadresse.

En utsendelse av spørsmål til om lag 200 beboere i hvert område sikrer representativitet med mellom 5 og 10 pst. feilmargin. Vi har etterstrebet en undersøkelsen med tilfredsstillende representativitet på områdenivå. Antall beboere innenfor undergrupper som kjønn, alder, bakgrunn og grunnkrets (innad i hvert område) er imidlertid for små til at undersøkelsen er representativ for alle undergruppene.

Vi har likevel inkludert bakgrunnsvariabler i undersøkelsen for å sikre et mangfold i respondentgruppen. Figuren under viser overordnede karakteristika for den samlede respondentgruppen.

FIGUR 1.2
Fordeling respondentgruppen (totalt 2728) på bakgrunnsvariabler.

Alder	Kjønn	Født i Norge	
Under 30 år	22 % Mann	48 %	Ja 80 %
30-39 år	17 % Kvinne	52 %	Nei 20 %
40-49 år	17 % Total	100 %	Total 100 %
50+ år	44 %		
Total	100 %		

Kilde: NORSTAT

Som Figur 1.2 viser ser vi en relativt jevn fordeling når det gjelder alder og kjønn (noe overvekt av 50+), mens det for fødested er noe underrepresentativitet for de født utenfor Norge.

Undersøkelsen for de 12 Områdeløftene som er en del av Områdeløft i 2014 ble gjennomført i september og oktober 2014. Undersøkelsen for de to Områdeløftene som blir med i programmet fra og med 2015 (Tøyen og Fjell) ble gjennomført i november og desember 2014.

1.3.2 Andre datakilder som kan tenkes brukt

Nedenfor kommenteres utvalgte datakilder som kan vurderes å bli benyttet mer i årene framover.

SSBs Levekårsundersøkelse

SSB gjennomfører omfattende årlig levekårsundersøkelse. Undersøkelsen er basert på et tilfeldig utvalg deltakere trukket fra folkeregisteret, og de som er trukket ut til å delta mottar informasjonsmateriell i posten. Undersøkelsen tar sikte på å belyse hvordan levekårene i Norge utvikler seg.

Undersøkelsen sendes til om lag 14 000 mennesker (fra 16 år og oppover) hvert år. De samme personene kontaktes inntil fire eller åtte år på rad. Enkelte spørsmål stilles hvert år, mens andre stilles hvert tredje år.

Hovedtemaene i undersøkelsen er bolig, helse, arbeid og økonomi.

Undersøkelsen er del av et stort europeisk samarbeid (EU-SILC) som Statistisk sentralbyrå deltar i. Det gjør at vi kan bruke resultatene til å sammenlikne levekår i mange europeiske land.

Undersøkelsen ble endret i 2011. Det var flere årsaker til denne omleggingen, blant annet et ønske om en mer internasjonal samordning.

Vi har tatt utgangspunkt spørreundersøkelsene gjennomført etter 2011. Undersøkelsene innehar en rekke spørsmål omkring temaer som er nært knyttet til målsetningene i Områdeløft. Imidlertid er ikke undersøkelsen omfattende nok til å kunne dele inn på grunnkrets nivå, derav vår egen undersøkelse. En henvendelse til SSB om et samarbeid om særskilt datainnsamling for å dekke Områdeløfts behov for data kan vurderes.

Ungdata

Ungdata er et resultat av et faglig samarbeid mellom NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring), sju regionale kompetansesentre innen rusfeltet (KoRus Vest Bergen, KoRus Vest Stavanger, KoRus Midt-Norge, KoRus Øst, KoRus Sør, KoRus Nord, KoRus Oslo) og Kommunesektorens organisasjon (KS).

Ungdata er et kvalitetssikret system for gjennomføring av lokale spørreskjema-undersøkelser blant elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Spørreskjemaet brukes for å kartlegge de lokale oppvekstsituasjonene og brukes som grunnlag for kommunalt plan- og utviklingsarbeid.

Spørreskjemaet består av en obligatorisk grunnmodul (med 150 spørsmål), som brukes i alle undersøkelser, og et sett med valgfrie, forhåndsdefinerte spørsmål, som kommuner kan velge fra. Den obligatoriske delen av spørreskjemaet inneholder spørsmål om ressurser rundt ungdommene, skole og framtid, fritid, helse og trivsel, tobakk og rus og spørsmål om lovbrudd, vold og annen risikoferd.

Datamaterialet fra alle Ungdata-undersøkelser legges inn i en nasjonal database som oppbevares av NOVA – Ungdatabasen. Fra høsten 2014 samarbeider Ungdata med Rambøll om leveransen av den tekniske løsningen til undersøkelsen.

Vi har i den første målingen ikke benyttet data fra Ungdata. Ungdata inneholder mye informasjon om unges oppvekstvilkår, og kan slik brukes som en supplerende benchmark på linje med levekårsundersøkelsen. Vår første vurdering tilsier imidlertid at det ville være for ressurskrevende å etablere en egen undersøkelse mot barn og unge i tillegg til telefonundersøkelsen vi har gjennomført. Vi anbefaler imidlertid at dette vurderes nærmere de kommende årene.

Publikumsundersøkelsen i Oslo

Oslo Kommune (ved Byrådsavdelingen for finans) gjennomfører med jevne mellomrom en publikumsundersøkelse. Målgruppen for undersøkelsen er personer over 18 år bosatt i Oslo. Formålet med undersøkelsen er å gi kommunens politikere og ansatte en oppdatert oversikt over hvordan innbyggerne opplever det å leve og bo i Oslo, og brukernes og publikums tilfredshet med/inntrykk av kommunens tjenester. I undersøkelsen har innbyggerne vurdert ulike forhold knyttet til Oslo som by og bydelen og området der de bor.

Den siste publikumsundersøkelsen ble gjennomført i 2014. Om lag 11 000 besvarte undersøkelsen i 2014 (svarprosent 40,2 prosent). De tidligere undersøkelsene ble foretatt i 1998, 2001, 2004, 2007 og 2010.

Publikumsundersøkelsen inkluderer en rekke spørsmål som er relevante for Områdeløft, mange av spørsmålene er imidlertid relativt like spørsmålene i Levekårsundersøkelsen. Undersøkelsen sendes ikke ut til respondenter utenfor Oslo og vil følgelig kun dekke 9 av 14 områder. På sikt kan det imidlertid vurderes å bruke publikumsundersøkelsen dersom også andre kommuner stiller likelydende spørsmål på relevante områder.

Rapporteringsskjema fra Områdeløft

Husbanken er gang med å endre rapporteringsrutinene for de enkelte Områdeløftene. Framtidig rapportering vil være elektronisk og felles for alle Områdeløftene. Rapporteringen vil fokusere på igangsatte aktiviteter og resultater fra disse. Enkelte variabler fra rapporteringen vil kunne tenkes brukt i et resultat- og effektmålingsverktøy.

Dette gjelder særlig Områdeløfts evne til å utløse midler fra eksterne. Rapporteringen kan også bru-

kes til å innhente data om kunnskapsdeling, for eksempel om kunnskapsdelingsaktiviteter og resultater av disse.

Det nye rapporteringssystemet er forventet å være klart i løpet av 2015. Data fra rapporteringsskjemaet inngår ikke i årets måling, men kan være relevant å inkludere ved neste års måling.

2 Nullpunktsmåling

2.1 Årstad (Bergen)

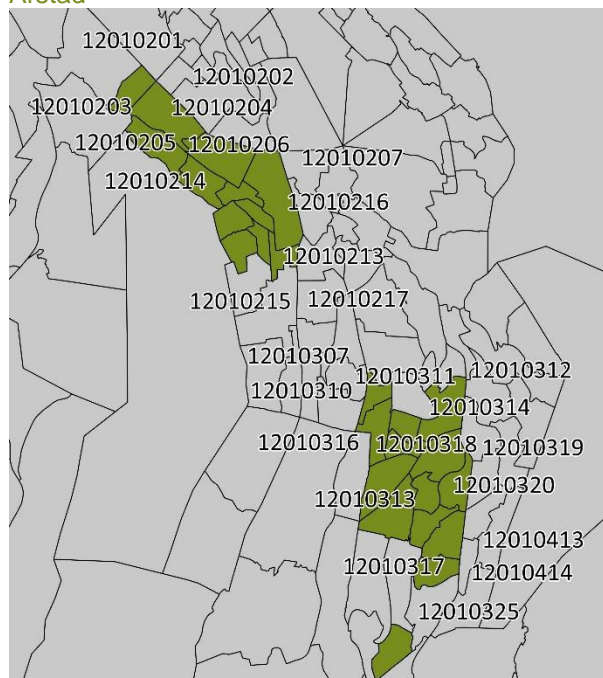
2.1.1 Kort om området

Årstad er en bydel i Bergen like sør for byens sentrum, jf. figur 2.1 **Feil! Fant ikke referanse kilden..**

Ved inngangen til 2014 bodde 13 974 mennesker innenfor Områdeløftet (SSB, 2014).

FIGUR 2.1

Årstad

Kilder: DAMVAD og Statistisk sentralbyrå

Områdeløftet i Årstad er særlig rettet mot Solheim Nord og Slettebakken. Solheim Nord er et gammelt arbeiderstrøk, som i mange tiår var preget av skipsfart og industri. Både befolkning, levekår og boligbebyggelse i Solheim Nord er blandet.

Mange tradisjonelle kulturaktiviteter, som kor, korps, speider og buekorps har forsvunnet og uteområder bærer preg av mange års neglisjering.

Slettebakken er relativt sentrumsnært med gode buss- og bybaneforbindelser, men har hatt behov for oppgradering i boliger, bygninger og utearealer.

Oppgradering av kommunale boliger, bedret oppvekstmiljø og utbedring av felles- og uteområder og inkludering er sentralt for Områdeløftet i Årstad bydel.

Årstad har vært med i Områdeløft siden 2011.

2.1.2 Kort oppsummering av årets måling

Befolkningen på Årstad har siste ti år økt klart raskere enn i Bergen som helhet. Befolkningsveksten er også klart høyere enn i øvrige områdeløftområder. Netto innenlandsk innflytting har i samme periode utviklet seg meget positivt. Andelen utenlandske statsborgere har økt betydelig og har de aller siste årene blitt høyere enn i områdeløftområdene samlet. Andelen barn i skolealder har imidlertid holdt seg relativt lav og klart lavere enn både i Bergen og andre områdeløftområder.

Trivselen med eget bomiljø er noe lavere enn i Norge for øvrig, men som gjennomsnittet for områdeløftområdene. Flere rapporterer at de har hatt problemer med kriminalitet i bomiljøet enn i andre områdeløftområder, som igjen er klart høyere enn i landet som helhet. Andelen som føler seg utrygge etter at det har blitt mørkt er som i andre områdeløftområder.

Boligutbyggingen har vært høy på Årstad de siste årene og prisene har også vært relativt høye. Tilfredsheten med egen bolig er noe lavere enn i Norge for øvrig. Beboerne synes også noe mindre tilfredse med egne friluftsmuligheter enn i Norge som helhet.

Data for tilbud av personrettet tjenesteyting viser at sysselsettingen innen slike tjenester har økt raskere

enn befolkningen. Sett i sammenheng med stigende folketall, tyder utviklingen på et økende marked for slike lokalsamfunnstjenester i området.

Innbyggernes sosiale nettverk framstår som på samme nivå som i områdeløftområdene samlet. Området har imidlertid en relativ høy andel uføretrygdede, selv om andelen har sunket de siste årene.

2.1.3 Årets måling (nullpunktsmåling)

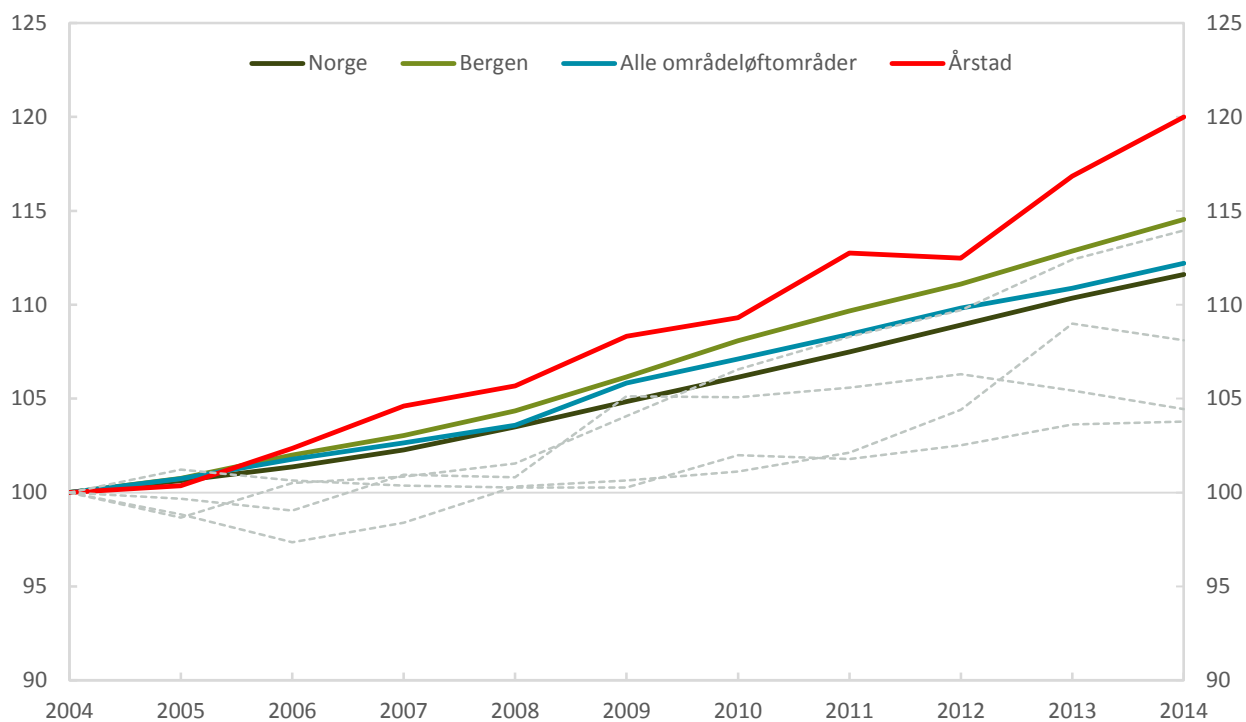
Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Befolkningen i området har de siste ti årene økt klart raskere enn i Bergen som helhet. Befolkningsveksten er også klart høyere enn i øvrige områdeløftområder.

Gjennomsnittlige årlig vekst har vært 1,8 pst. i perioden 2004 – 2014, noe som er 35 pst. høyere enn i Bergen som helhet. Befolkningsutviklingen er illustrert i figur 2.2.

Antallet personer med ikke-norsk statsborgerskap i øker klar raskere enn i området for øvrig. Andelen ikke-norske statsborgere var 17 pst. i 2013, noe som er 7 prosentpoeng høyere enn i Bergen og ett prosentpoeng høyere enn i øvrige Områdeløftområder. Andelen vokser klart raskere enn for kommunen samlet, jf. figur 2.3.

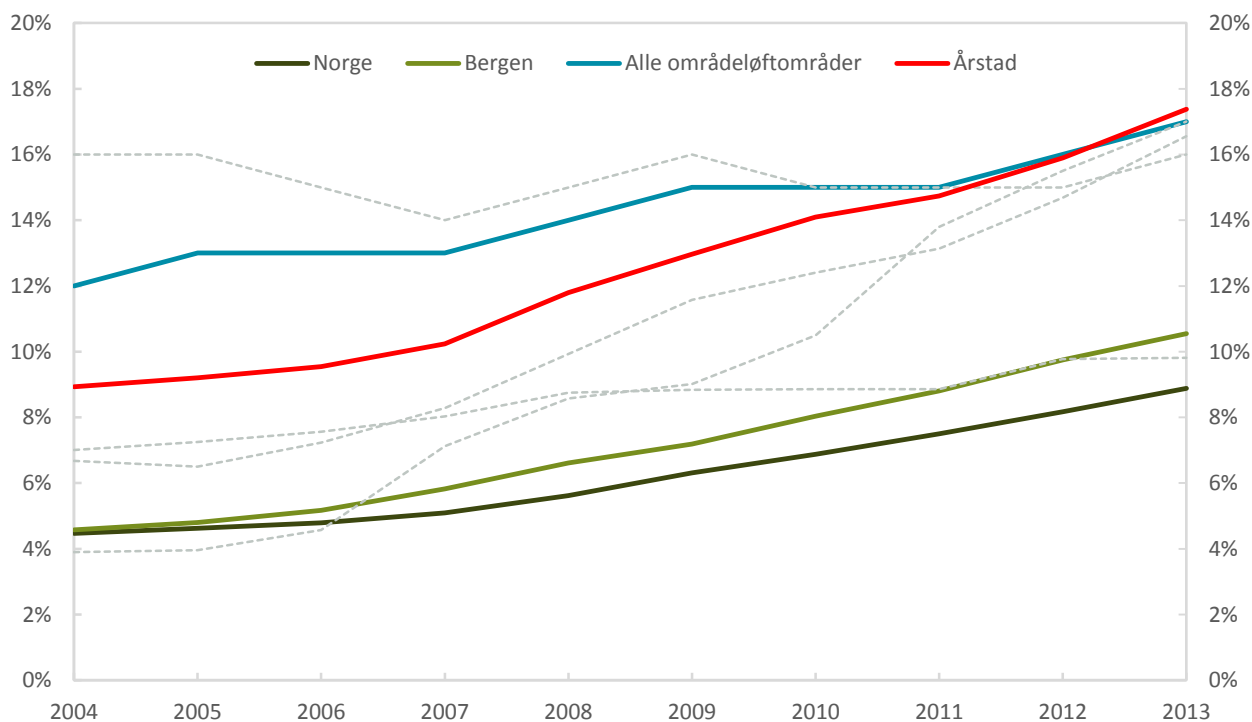
FIGUR 2.2
Befolkningsutvikling.¹⁾ Indeksert (2004=100). 2004-2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.3
Andel ikke-norske statsborgere.¹⁾ Prosent. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av innenlandsk flytting inn og ut av mindre områder som andel av områdets befolkning vil naturlig være større i små enn i store områder. Store innflyttingsoverskudd i et enkelt år vil vanligvis være knyttet til ferdigstilling av boligprosjekter.

Bruttoinnflytting til Årstad har vokst siste ti år og utgjorde 26 pst. i 2012 av befolkningen, mens den utgjorde i gjennomsnitt 14 pst. i perioden 2004-2012.⁶ Tilsvarende gjennomsnitt for alle Områdeløftområdene samlet var 14 pst.

Netto innenlandsk innflytting har i samme periode utviklet seg meget positivt. Som andel av befolkningen har nettoinnflyttingen i gjennomsnitt for perioden 2004-2012 vært noe lavere enn gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst (1,5 pst.), men høyere på slutten av perioden. Nettoinnflyttingen har de fleste år vært klart høyere enn i Bergen samlet.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Ulike aldersgruppers andel av samlet befolkning endres vanligvis lite og sakte. Generelt i Norge har andelen barn i skolealder sunket, som følge av relativt lave fødselstall og innvandring. Andelen i Norge i 2013 var 12 pst., ti pst. lavere enn i 2004.

Tilsvarende andel i Årstad var 7 pst. i 2013, klart lavere enn nivået både i Bergen og andre områdeløftområder. Andelen i Årstad har imidlertid holdt seg stabil i måleperioden og slik nærmet seg nivået i Bergen som helhet. Barneandelen i Bergen var 11 pst. i 2013, fjorten prosent lavere enn i 2004, jf. figur 2.5.

⁶ Harmonisk gjennomsnitt. Det foreligger ikke senere data en 2012 på grunnkrets nivå.

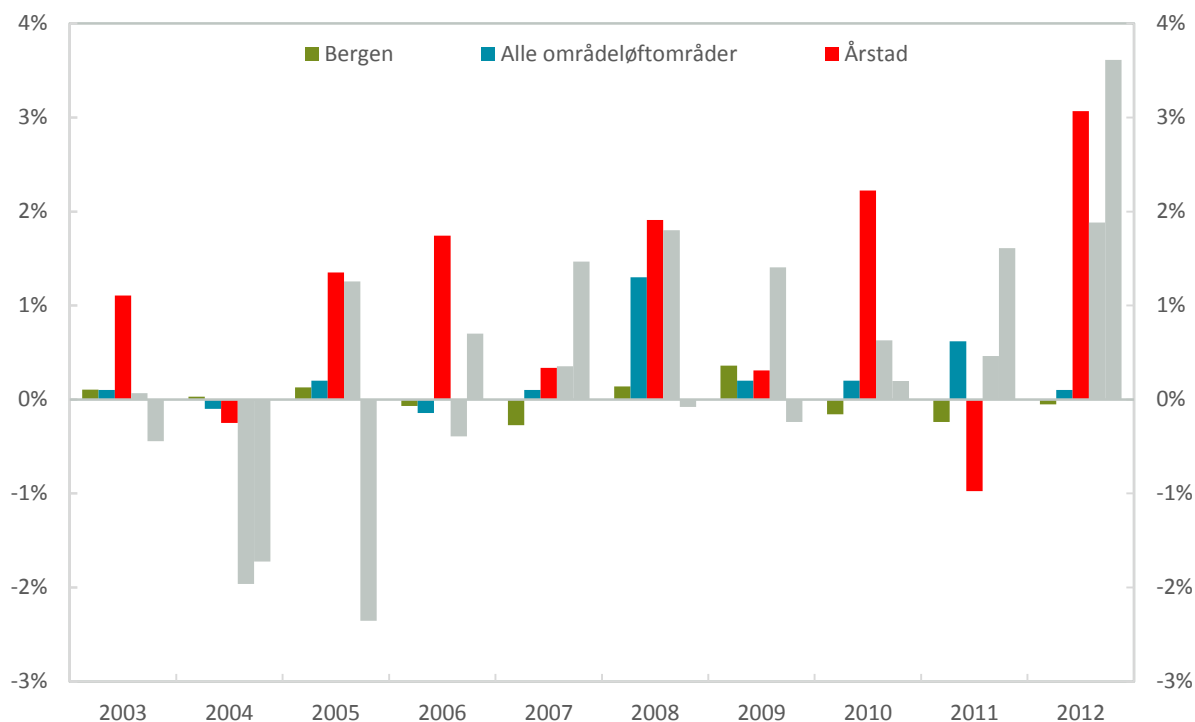
Indikator 0.4 Trivsel med bomiljø

Nordmenn er gjennomgående fornøyd med sitt bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyde de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,3, de som bor i større tettsteder svarer 8,1, mens de som bor i områdeløftområder svarer 7,4.

Beboerne i Årstad svarer i gjennomsnitt 7,3, med andre ord marginalt annerledes enn hva som gjelder for Norge som helhet, jf. figur 2.6.

FIGUR 2.4

Nettoinnflytting som andel av befolkningen.¹⁾ Prosent. 2003-2012

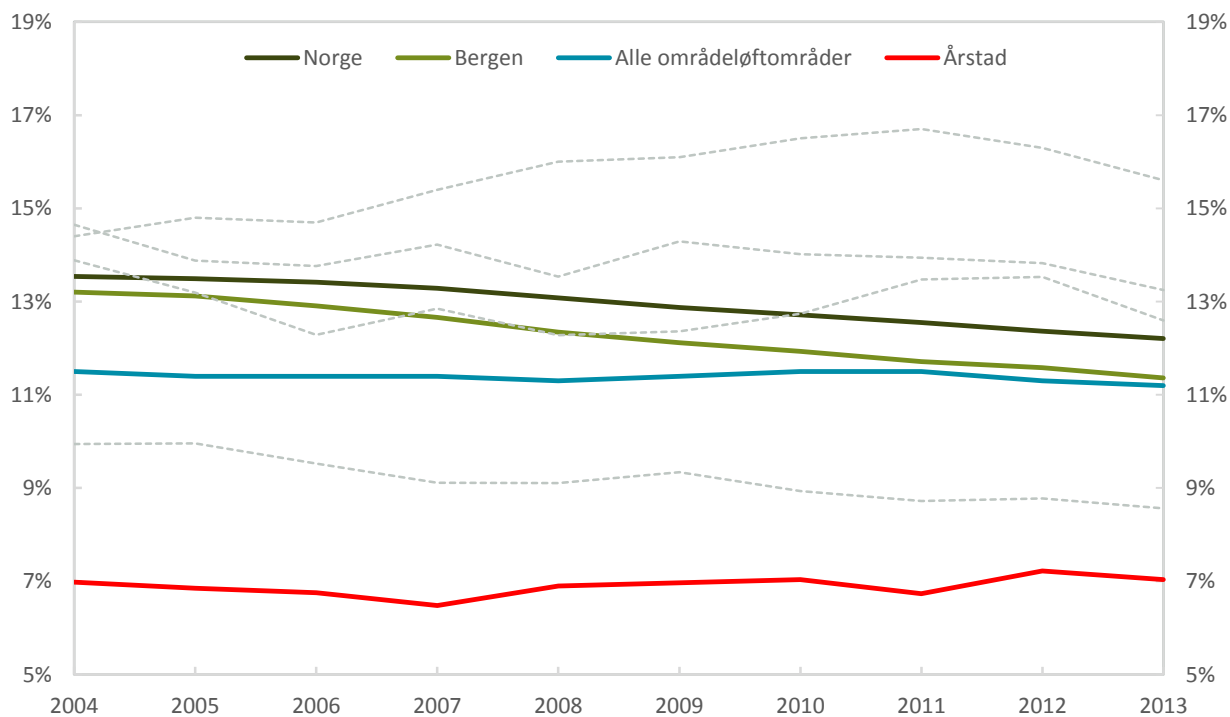

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.5

Barn 6-15 år som andel av befolkningen.¹⁾ 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

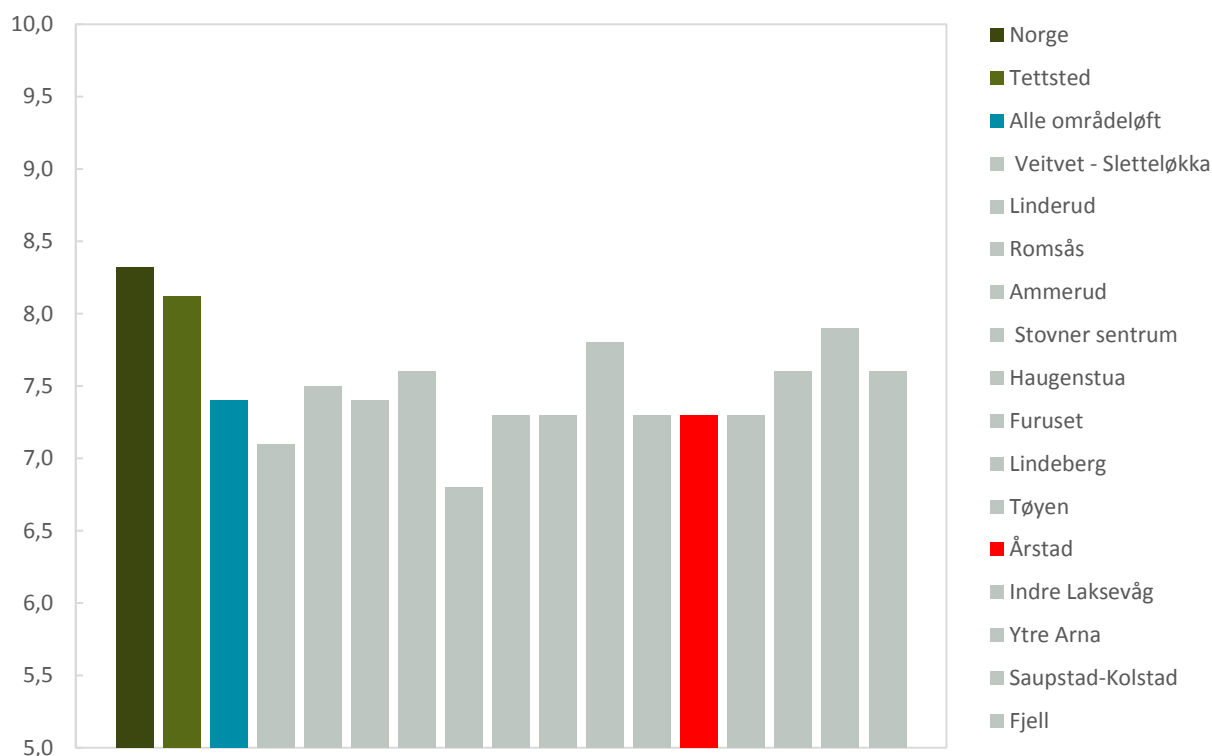
Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet i form av tyveri, skadeverk eller vold har blitt gradvis redusert i de aller fleste OECD land siste ti år, også i Norge. Utviklingen gjenspeiler seg i svar i SSBs levekårsundersøkelse: «I 2012 oppgav nesten 17 prosent i alderen 16-24 år at de i løpet av det siste året ble offer for ett eller flere tilfeller av tyveri, skadeverk, vold eller trusler om vold. Denne andelen er likevel vesentlig lavere enn i alle de fem undersøkelsene i perioden 1991-2007 hvor dette er kartlagt.»⁷

Opplevde problemer med kriminalitet varierer imidlertid mellom aldersgrupper og boområde. Mest utsatt er unge. Likeledes er områdene omfattet av Områdeløft klart mer utsatte. På eksplisitte spørsmål i levekårsundersøkelsen om problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet svarer 5 pst. i Norge som helhet at de har det. I store tettsteder svarer 7 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer hele 22 pst. i områdeløftområdene at de har dette.

FIGUR 2.6

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med bomiljøet ditt? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

⁷ For oppsummering av Levekårsundersøkelsen i 2013, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold/hvert-3-aar/2013-12-20>

På Årstad svarer hele 26 pst. at de har problemer med kriminalitet i bomiljøet, klart høyere enn hva som gjelder for større tettsteder, og også høyere enn gjennomsnittet for områdeløftområder, jf. figur 2.7.

Indikator 0.6 Trygghet

På spørsmål om hvor trygg befolkningen føler seg i eget nabolag etter at det har blitt mørkt, er det få som føler seg utrygge. I levekårsundersøkelsen svarer 7 pst. i Norge som helhet at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. I store tettsteder svarer 8 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer 16 pst. i områdeløftområdene at de føler seg utrygge eller veldig utrygge, noe som er signifikant høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig.

På Årstad svarer 16 pst. at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. Svarandelen er høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig og noe høyere enn for områdeløftene samlet, jf. figur 2.7.

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Igangsetting av nye boliger har i Norge de siste ti årene variert mellom 0,6 og 0,8 kvadratmeter per innbygger per år, med et gjennomsnitt på 0,74 kvadratmeter per innbygger per år i perioden 2004-2013. I Bergen var gjennomsnittet i samme periode på 0,65 kvadratmeter per innbygger per år, med 0,68 i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,6 i perioden 2010-2013.

Områdeløftområdene har både langt lavere nivå igangsettingen av nye boliger og større variasjon mellom årene. Gjennomsnittet for perioden 2004-2009 var 0,14 og 0,22 i perioden 2010-2013.

På Årstad har igangsettingen av nye boliger vært meget høy, og tiltakende gjennom måleperioden. På slutten av perioden var igangsettingen høyere enn både i Bergen og i Norge som helhet. Det ble

igangsatt 0,35 kvm. bolig i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,82 i perioden 2010-2013. Høyest igangsetting var det i 2012, med 1,56 kvm. igangsatt, jf. figur 2.8.

Indikator 1.2 Prisutvikling boliger

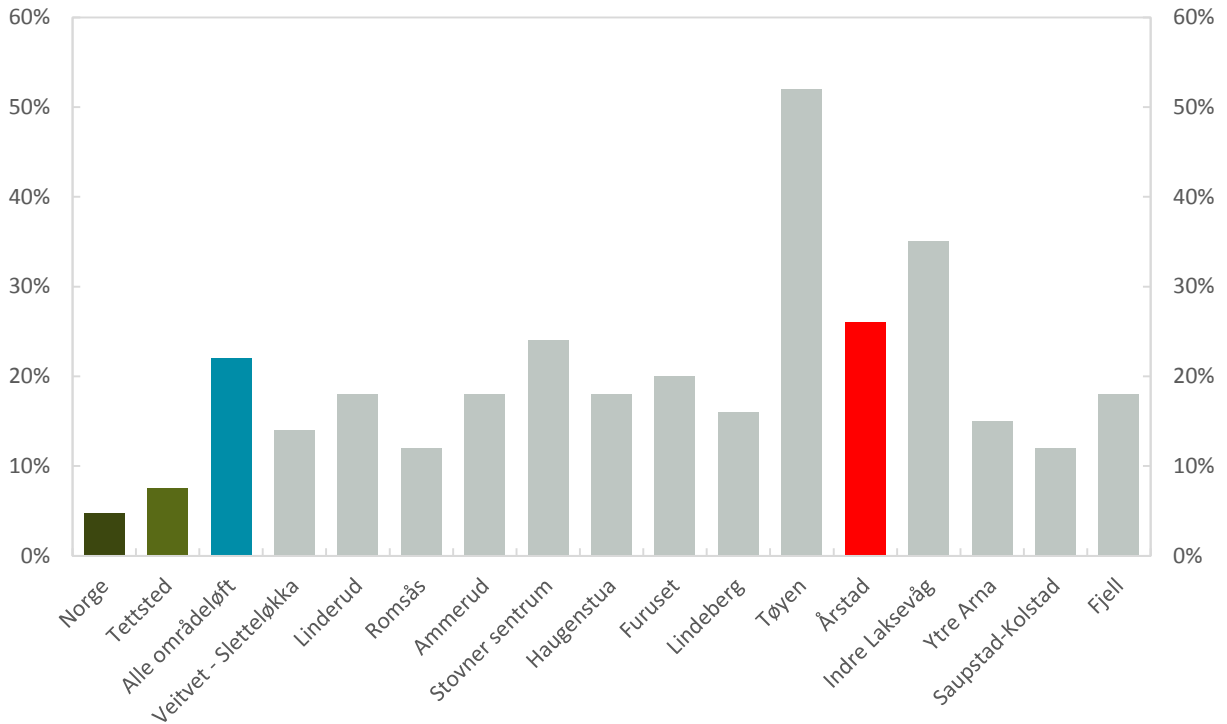
Boligprisene har i steget betydelig i Norge over mange år. I Perioden 2004 – 2013 steg gjennomsnittlig kvadratmeterpris på eneboliger, småhus og blokkleiligheter i Norge 6,6 pst på årlig basis. Tilsvarende tall for Bergen var 6,8 pst. Prisene sank både i Norge og i Bergen under finanskriseåret 2008, men prisstigningen fortsatte deretter, om enn i en litt lavere takt enn før finanskrisen. I områdeløftområdene har prisutviklingen i stor grad fulgt utviklingen i Norge som helhet.

Prisene på Årstad ligger noe over nivået i Bergen, og forskjellen har økt gradvis de siste årene. I hele perioden 2004-2013 økte prisene på Årstad 6,4 pst. årlig, men i perioden 2009-2013 økte prisstignings-takten til 8,7 pst. årlig, noe som var 0,7 prosentpoeng høyere årlig vekst enn i Bergen siste fire år, jf. figur 2.9.

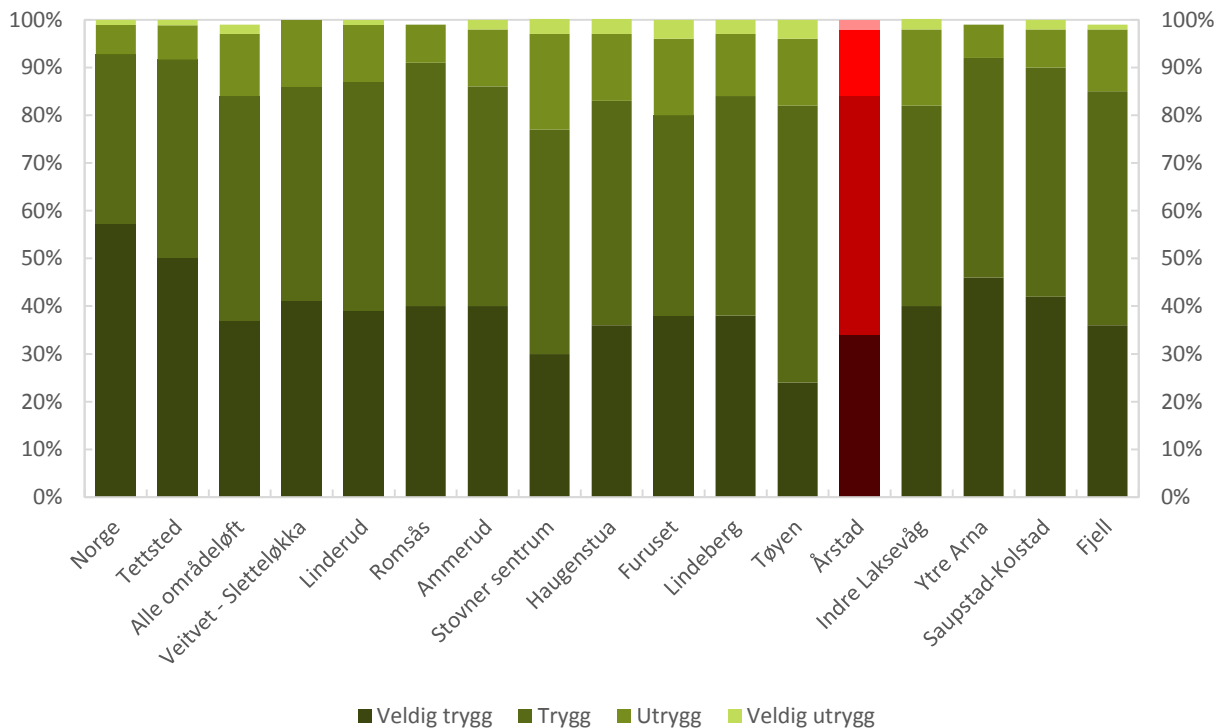
Data for boligomsetning underbygger at det både er interesse for å kjøpe bolig på Årstad og at det er betydelig omsetning i området. Gjennom hele perioden 2004-2013 var det betydelig flere salg av bolighenheter som andel av befolkningen på Årstad enn i Bergen som helhet (om lag 180 pst. høyere andel i 2013).

FIGUR 2.7

Spørsmål: Har du/dere problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet (ja/nei)? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Hvor trygg føler du deg når du går alene i ditt nabolag etter at det har blitt mørkt?

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

Få land investerer like hyppig i egen bolig som i Norge. Levekårsundersøkelsen viser at hvert år investerer om lag førti prosent av Norges befolkning i egen bolig (42 pst.). Andelen er bare marginalt lavere i større tettsteder (40 pst.). Vår spørreundersøkelse tyder på at andelen er noe lavere i områdeløftområdene samlet (37 pst.), men ikke mye.

Om lag 38 pst. av beboerne på Årstad har i undersøkelsen svart at de har investert i egen bolig de siste 12 månedene.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Levekårsundersøkelsen viser at nordmenn på landsbasis er svært tilfredse med egen bolig. Det er en rekke nærliggende årsaker til det, blant annet generelt høy boligstandard. På en skala fra 1 -10, hvor 10 betyr svært fornøyd, er gjennomsnittet 8,0 på landsbasis. I områdeløftområdene oppgir innbyggerne i gjennomsnitt samme tilfredshetsnivå. Tettsteder har generelt marginalt lavere nivå (7,9).

Beboerne på Årstad oppgir en gjennomsnittlig tilfredshetsverdi på 7,7, jf. figur 2.10.

Indikator 2.1 Sysselsatte i personrettet tjenesteyting

Personrettede tjenester er typisk mest utbredt der folk samles og ferdes. Sysselsettingen i slike tjenester er høyest i de største byene, i tillegg til reiselivsdestinasjoner. Sysselsatte som andel av befolkningen endres lite fra år til år: I Norge som helhet utgjorde sysselsatte innenfor næringene detaljhandel og servering 5,3 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 5,7 i 2008. I Bergen var tilsvarende andeler 6,3 og 7,0 pst.

Tilsvarende sysselsettingsandel innenfor personrettede tjenester i områdeløftområdene la gjennomgående lavere enn i landet som helhet og var 3,4 pst. i 2013, opp fra 3,2 pst. i 2008.

På Årstad var andelen relativt høy og utgjorde 3,8 pst. i 2013. Andelen har også økt de siste fem årene (10 pst.) og var 3,5 pst. i 2008. Sett i sammenheng med stigende folketall tyder utviklingen i sysselsettingsandelen på et økende marked for personrettet tjenesteyting i området, jf. figur 2.11.

Indikator 2.2 Næringsarealer i personrettet tjenesteyting

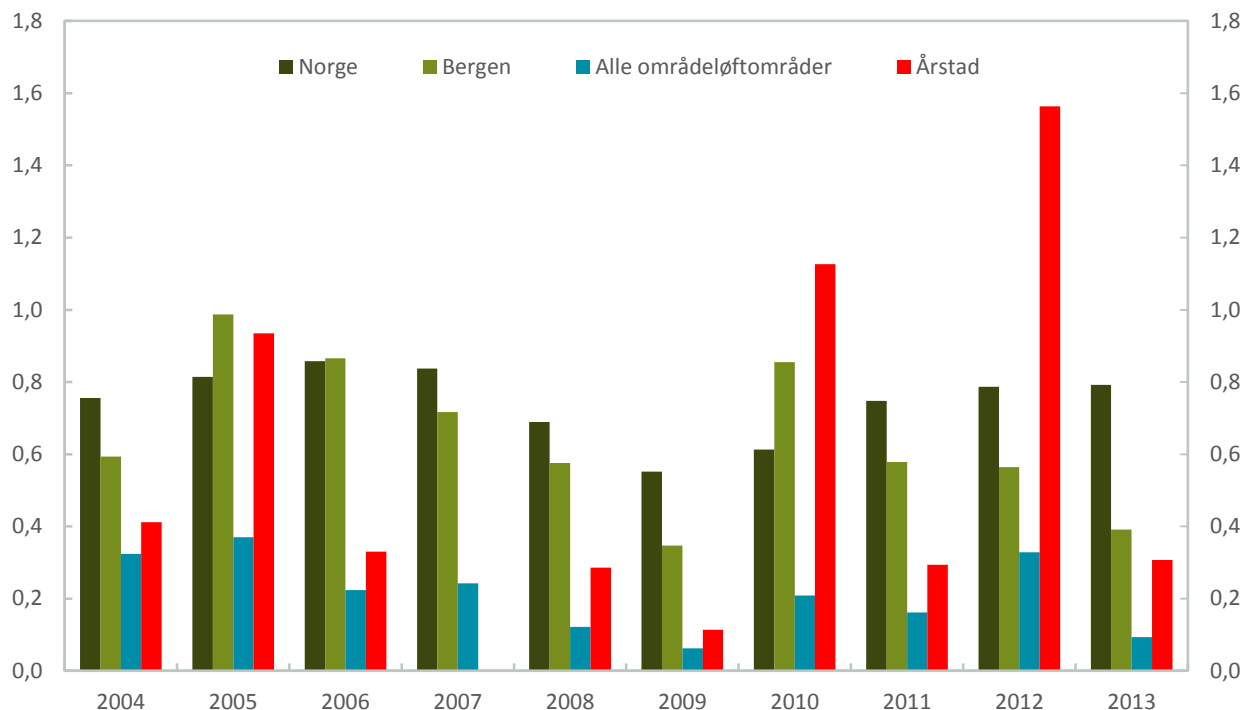
Data for igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg underbygges at Årstad også til en viss grad er et investeringsområde for personrettede tjenester.

I perioden 2004 – 2013 ble det investert 0,08 kvm. per innbyggere slike bygg på Årstad, men alt i begynnelsen av perioden. I Norge som helhet ble det investert i 1,1 kvm. per innbygger i bygg til personrettet tjenester i perioden sett under ett, hvorav 96 pst. var handel. I Bergen var tilsvarende investeringer i perioden 1,07 kvm. per innbygger.

Årstad har imidlertid ingen investeringer i hoteller eller overnatting. I Bergen utgjorde slike investeringer 0,17 kvm. per innbygger i samme periode. I Norge var tilsvarende andel 0,27.

FIGUR 2.8

Igangsetting av nye boliger.¹⁾ Alle boligtyper. Kvadratmeter per innbygger. 2004-2013.

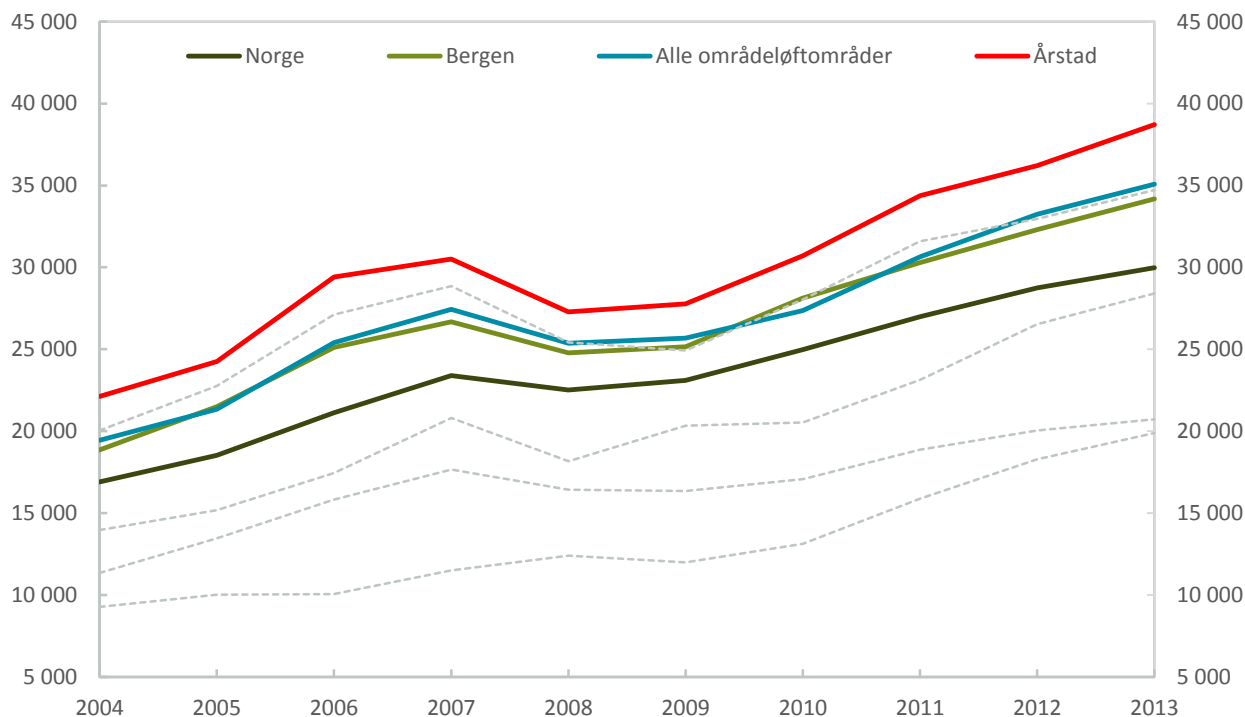

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.9

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris.^{1), 2)} Kroner. Løpende priser. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Eneboliger, småhus og blokkleiligheter

Indikator 2.3 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Offentlige personrettede tjenester utvikles generelt som en følge hvor mange barn som trenger undervisning eller tilsyn og hvor mange som har behov for helsetilbud nær seg. I Norge som helhet arbeidet 14 pst av befolkningen i næringene undervisning (nacekode 85), helsetjenester (nacekode 86), pleie og omsorg i institusjon (nacekode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (nacekode 88). Andelen var den samme i 2013 og 2008.

Områdeløftområdene har generelt en noe lavere andel sysselsatte i området som andel av befolkningen. Andelen var 10 pst. både i 2013 og 2008. I Oslo var andelen 15 ps.t, ned fra 16 pst. i 2008. I Groruddalen var andelen 10 pst. begge år.

På Årstad utgjorde sysselsatte i offentlige personrettede tjenester 8 pst. av befolkningen i 2013 ned fra 11 pst. 2008. Sysselsettingen fordelte seg relativt jevnt på de offentlige tjenestenæringene.

Indikator 3.1 Bruksareal fritid og rekreasjon

Investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. bidrar normalt til å øke mulighetene for at ulike deler av befolkningen i et område møtes. Generelt investeres det lite i slike kollektive goder i områdeløftområdene.

For alle områdeløftområdene var investeringer i slike fasiliteter 0,05 kvm. per innbygger summert over hele perioden 2004-2013. Tilsvarende investeringer utgjorde 0,46 kvm. i Norge som helhet i samme periode og 0,49 kvm. i Bergen, jf. figur 2.12.

På Årstad ble det ikke investert i noen slike kulturfasiliteter i perioden

Indikator 3.2 Bruk av møteplasser

For å få et enkelt mål på bruk av møteplasser som lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet, har vi spurt beboerne i området løft om bruk siste måned. Likelydende spørsmål finnes dessverre ikke i levekårsundersøkelsen. I områdeløftområdene samlet svarer 56 pst. at de har benytte slik møteplasser.

Det er lite variasjon mellom områdeløftområdene, jf. figur 2.13. På Årstad svarer 55 pst. at de har benyttet slike møteplasser, noe som er om lag som gjennomsnittet for områdeløftområdene.

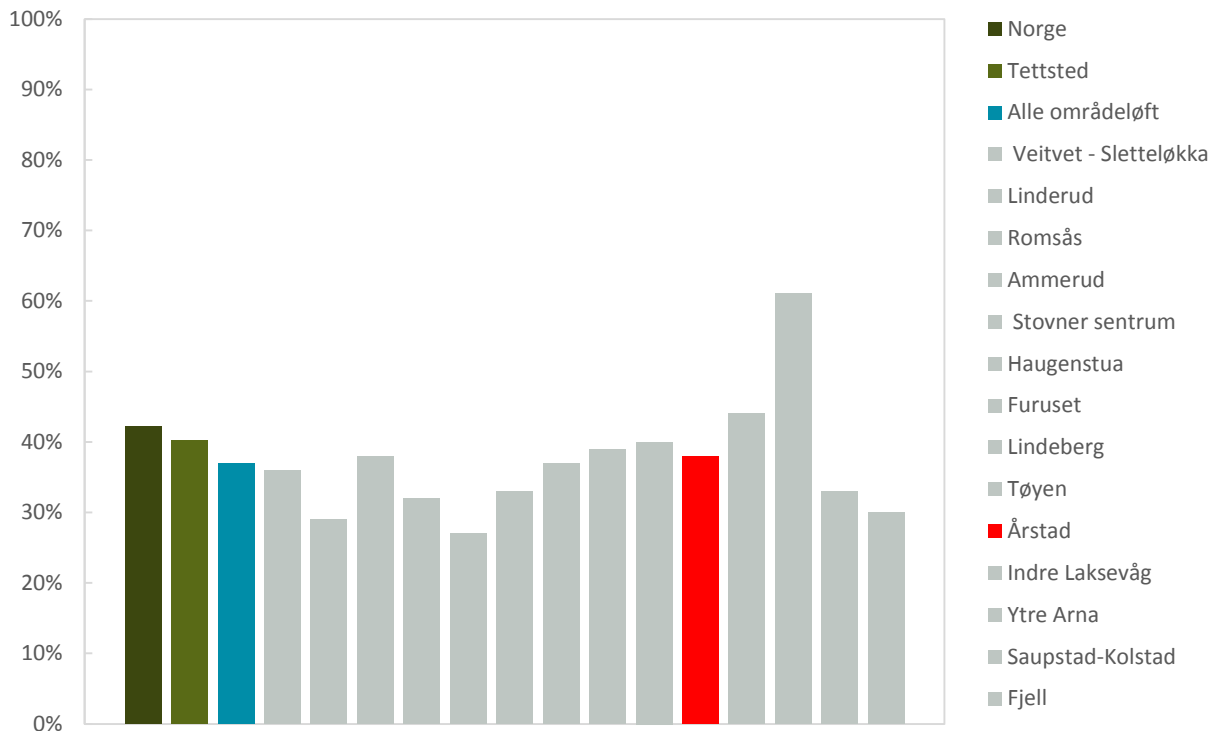
Indikator 3.3 Tilfredshet med rekreasjon og fritidsmuligheter

Nordmenn er gjennomgående opptatt av gode fri-luftsområder og er også i stor grad fornøyd med rekreasjonsmulighetene nær eget bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,5, de som bor i større tettsteder svarer 8,2, mens de som bor i områdeløftområder svarer 8,0. Områdeløftbeboere er altså gjennomsnitt nesten like fornøyd med sine rekreasjonsmuligheter som beboere flest.

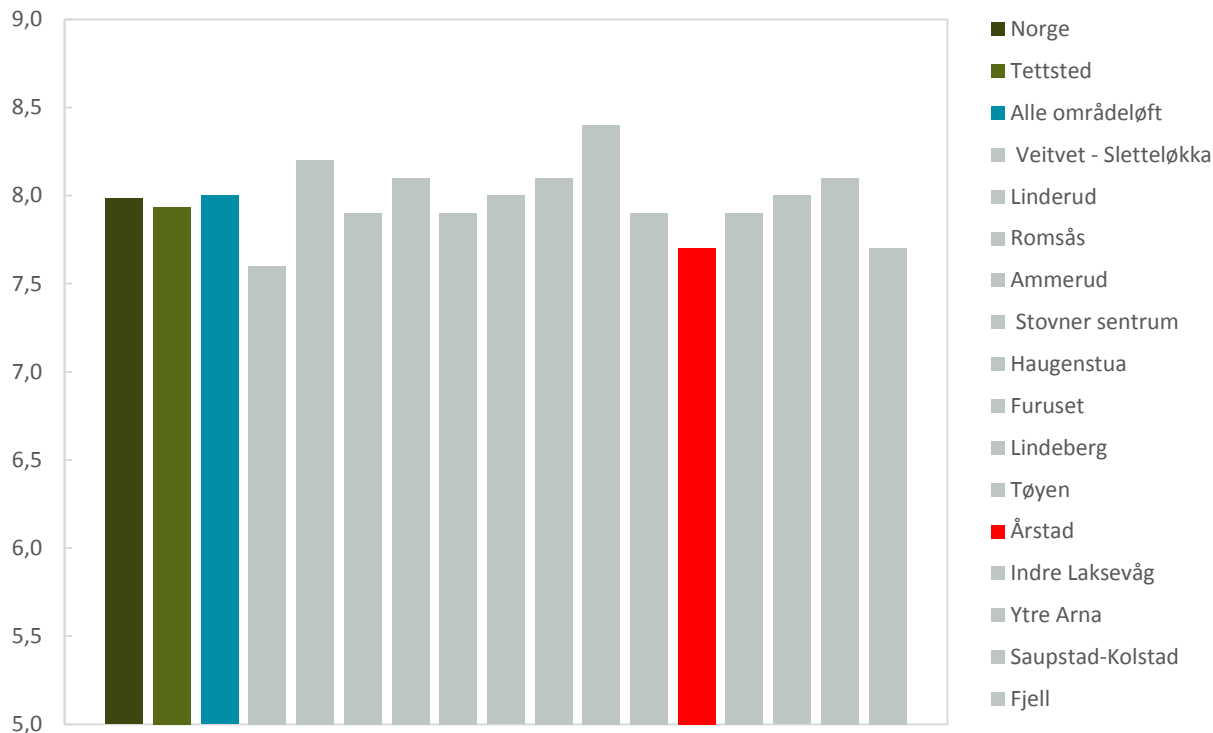
På Årstad gir beboernes svar 7,7 på samme skala, noe som er lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene og følgelig også lavere enn både på landsbasis og store tettsteder for øvrig.

FIGUR 2.10

Spørsmål: Har du/dere i løpet av siste 12 månedene hatt utgifter til vedlikehold, reparasjoner eller oppussing av boligen? Ta ikke med utgifter til nybygg eller tilbygg. Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med boligen din? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Andelen uføre som andel av befolkningen i normalt arbeidsfør alder (20-67 år) har de siste årene holdt seg relativt stabil og gått noe ned. Også i områdeløftområdene ser vi at andelen uføre synker noe. Om lag i samme takt som de større byene. Andelen er imidlertid noe høyere enn i de store byene. Av befolkningen mellom 20 – 67 år utgjorde i 2012 andelen uføre 5,8 pst. i områdeløftområdene samlet og 3,6 pst. Bergen kommune.

Tilsvarende andel på Årstad var 9,2 pst., med andre ord langt høyere. Uføreandelen har imidlertid blitt vesentlig redusert de siste årene. Reduksjonen var 29 pst. fra 2004 til 2012, jf. figur 2.14.

Indikator 4.2 Barn i barnehagen

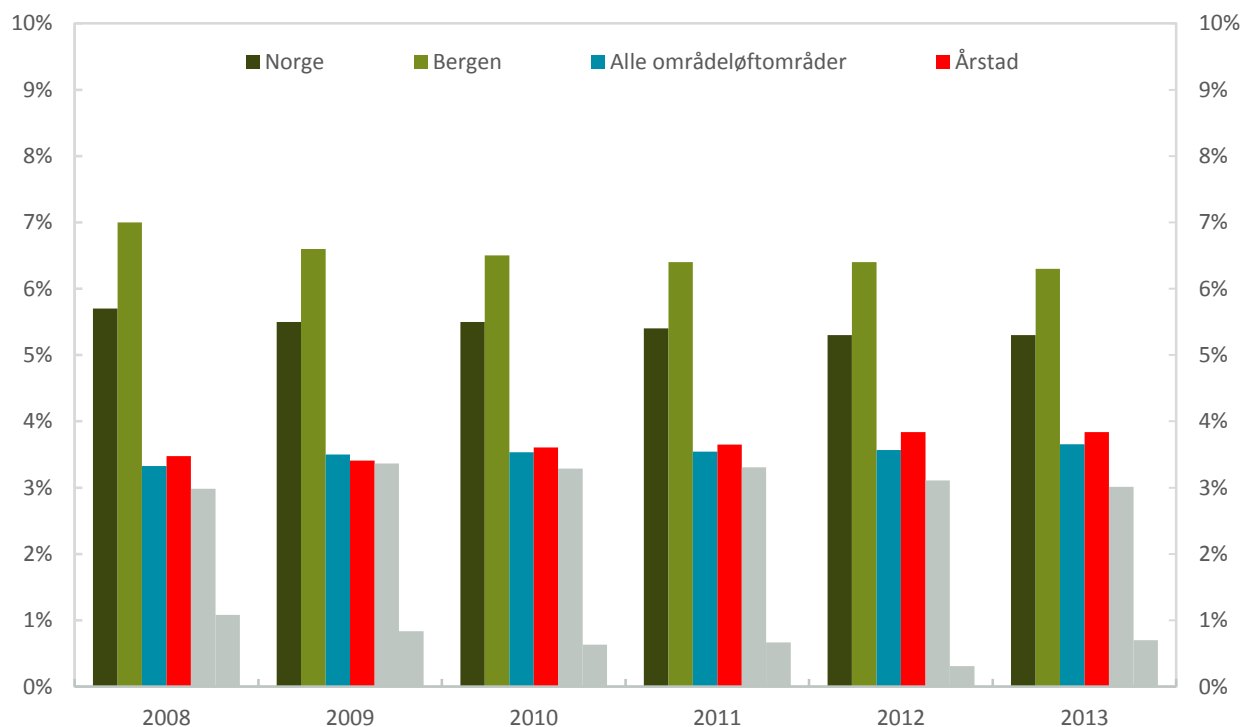
Fordi barneforeldre møtes der barn møtes, har det vært et ønske om å utvikle en indikator som viser utviklingen i andel barnehagebarn av barn i barnehagealder i områdene.

Vi mangler data for nøyaktig antall barn i barnehagealder, men har antall barn i alderen 0-6 år. Som andel av barn i denne aldersgruppen har andelen barn i barnehagealder for områdeløftområdene samlet økt fra 42 til 51 pst. i perioden 2004-2013.

Samme andel for Årstad for de respektive årene har blitt redusert fra 58 til 50 pst., med andre ord om lag

FIGUR 2.11

Sysselsatte innenfor detaljhandel og servering som andel av befolkningen.^{1), 2)} Prosent. 2008-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

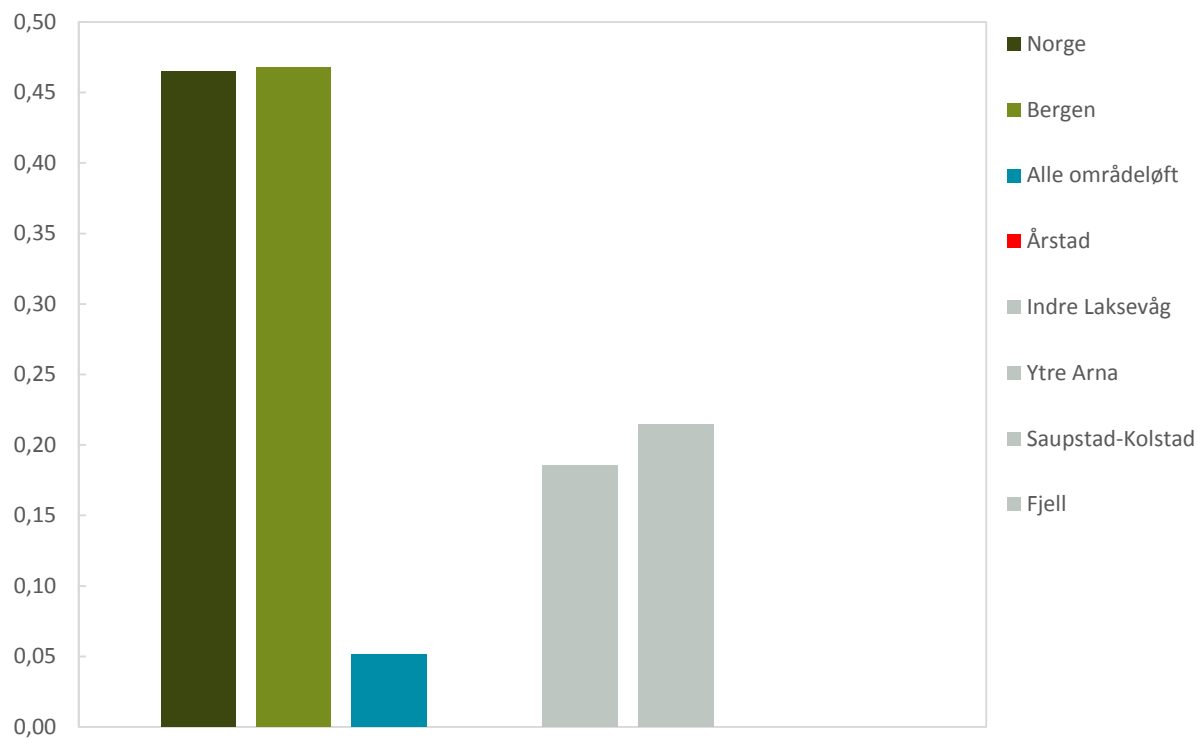
1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Næringene er definert som hhv. næring 47 og 56 i henhold til Standard for næringsinndeling (SN2007)

samme nivå som gjennomsnittet for områdeløftområdene, men med en synkende tendens.

FIGUR 2.12

Igang satt bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a.¹⁾ Kvadratmeter per innbygger. Total for perioden 2004-2013

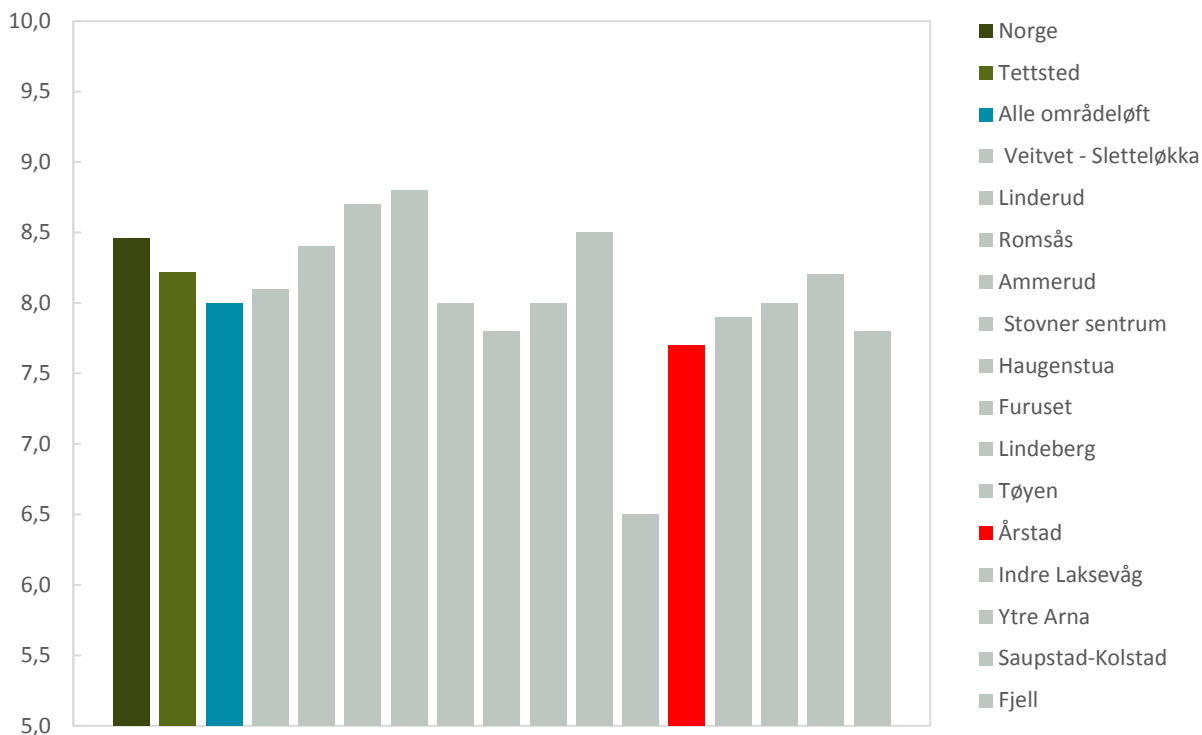

Kilde: Statistisk sentralbyrå

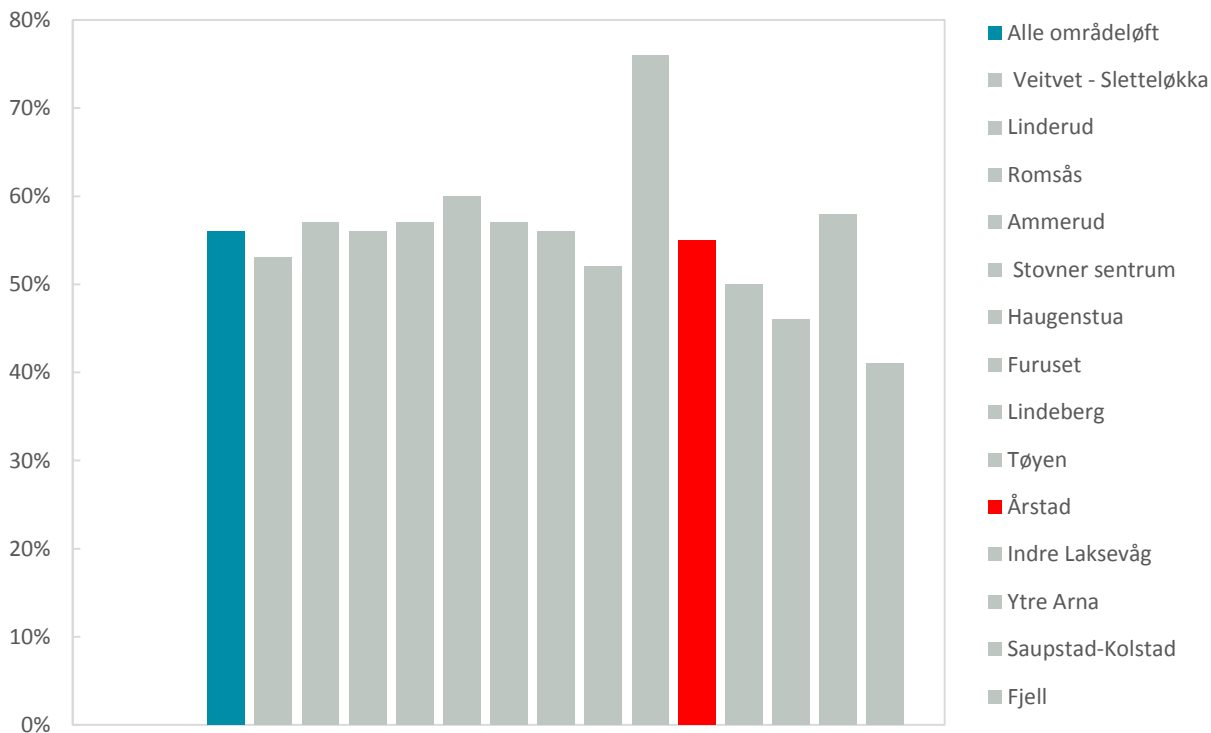
1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.13

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med friluftsliv og rekreasjonsområdene i nærheten av der du bor? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Spørsmål: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet.¹⁾ Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

1) Spørsmålet er ikke inkludert i Levekårsundersøkelsen

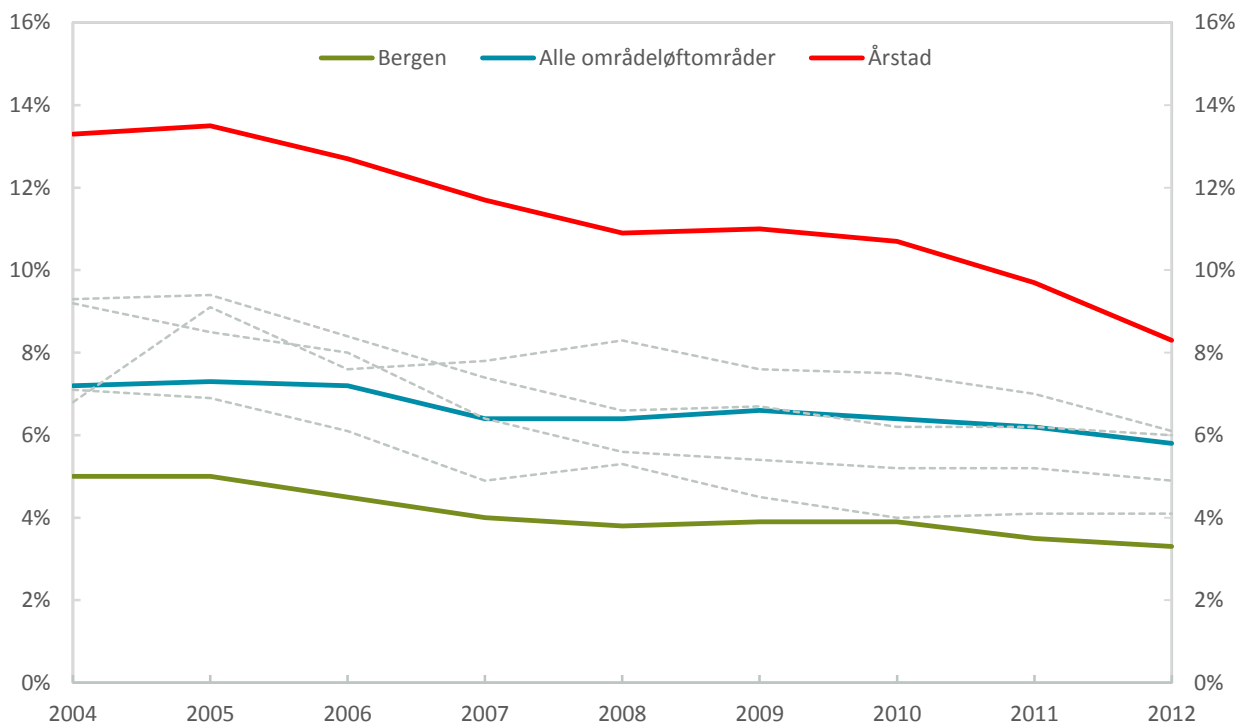
Indikator 4.3 Sosialt nettverk

En indikator for sosial tilhørighet er om det er mulig å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp. Levekårsundersøkelsen stiller spørsmål om hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Hele 97 pst. av Norges befolkning svarer at de kan de, 96 pst. i større tettsteder.

Fra vår undersøkelse går det fram at områdeløftområdene svarer i litt mindre grad at de kan naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Her svarer 90 pst. at de kan det. På Årstad svarer 91 pst. det samme, jf. figur 2.15.

FIGUR 2.14

Andel mottakere av uføreytelser¹⁾ som andel av befolkningen.²⁾ Prosent. 2004-2012

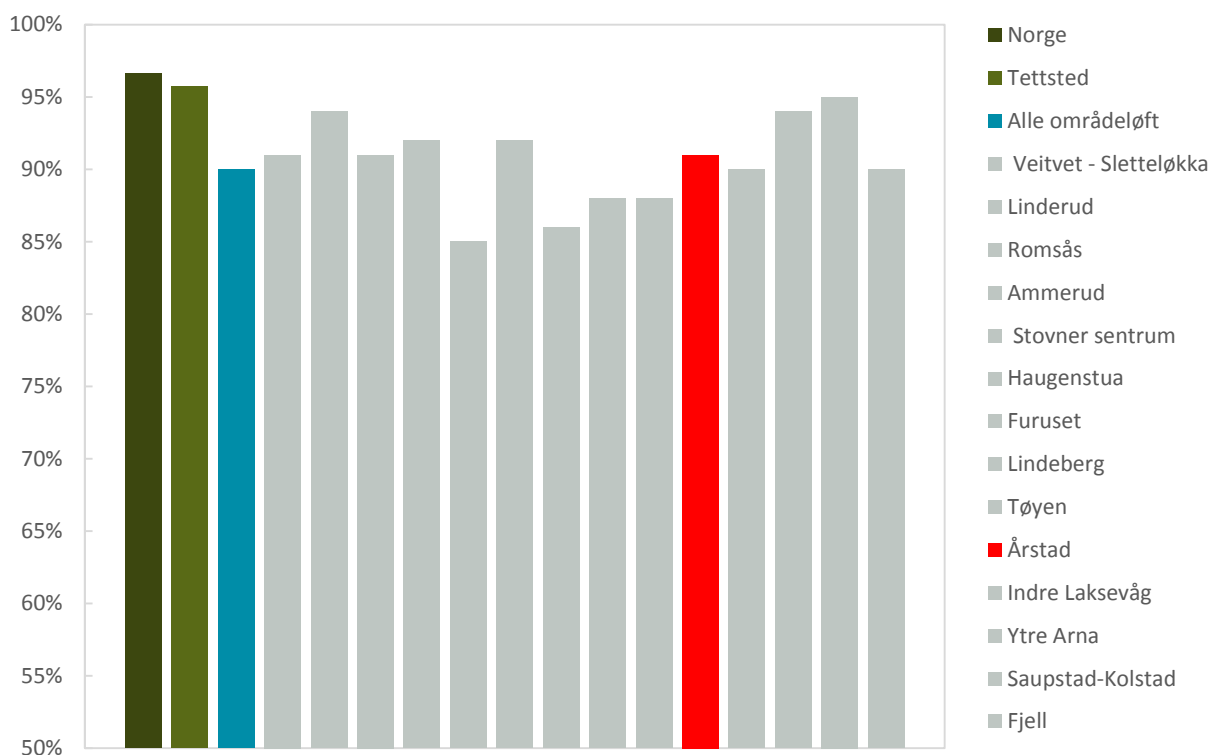
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Omfatter mottakere av uføreytelser. Det er ikke tatt hensyn til regelendringer

2) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.15

Spørsmål: Kan du be slektninger, venner eller naboer om praktisk hjelp dersom du skulle trenge det? Søy-
lene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

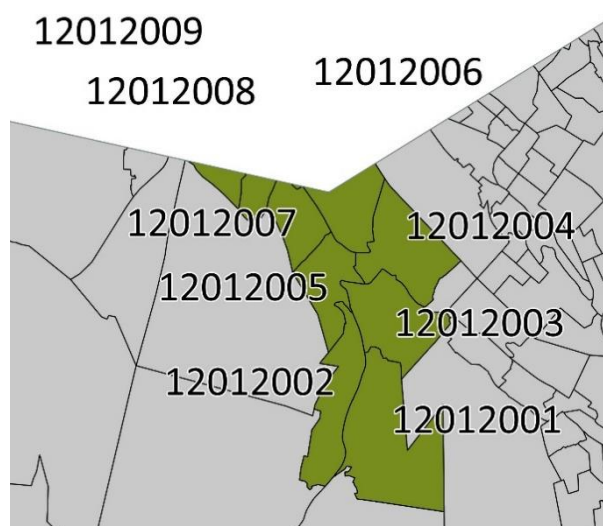
2.2 Indre Laksevåg (Bergen)

2.2.1 Kort om området

Indre Laksevåg ligger i Bergen, vest for byens sentrum Bergen jf. figur 2.16. Området har særlig sterke tradisjoner knyttet til fiske og skipsbygging.

Ved inngangen til 2014 bodde 8 652 mennesker innenfor Områdeløftet (SSB, 2014).

FIGUR 2.16
Indre Laksevåg

Kilder: DAMVAD og Statistisk sentralbyrå

I dag er området i endring. Boligutbyggingen øker, to skoler skal rives og erstattes av nye, og skipsverftsindustrien har meldt flytting innen få år og andelen eldre beboere øker.

Laksevåg har utfordringer knyttet til mangel på møteplasser samt økte bekymringer knyttet til ungdom, rus og forsøpling.

Områdeløft skal særlig satse på levende lokalmiljø i Indre Laksevåg med mangfold og trivsel.

Laksevåg har vært med i Områdeløft siden 2012.

2.2.2 Kort oppsummering av årets måling

Befolkningen i Indre Laksevåg har de siste ti årene økt om lag som i Bergen som helhet, som er høyere enn i områdeløftområdene samlet. Netto innenlandsk innflytting har også vært relativt høy. Andelen utenlandske statsborgere har økt betydelig og har de aller siste årene blitt høyere enn i områdeløftområdene samlet. Andelen barn i skolealder er relativt lav i Indre Laksevåg og klart lavere enn nivået både i Bergen og andre områdeløftområder. Barneandelen har også sunket de siste årene, men i samme takt som i Bergen som helhet.

Trivselen med eget bomiljø er noe lavere enn i Norge for øvrig, men marginalt over områdeløftområdene samlet. Betydelig flere rapporterer imidlertid at de har hatt problemer med kriminalitet i bomiljøet enn i andre områdeløftområder, som igjen er klart høyere enn i landet som helhet. Andelen som føler seg utrygge etter at det har blitt mørkt er også klart høyere enn i andre områdeløftområder.

Boligutbyggingen har vært positivt i Indre Laksevåg, men klart lavere enn i Bergen for øvrig. Prisene har imidlertid holdt seg på nivå med Bergen for øvrig. Tilfredsheten med egen bolig er som i Norge for øvrig. Tilfredsheten med egne friluftsmuligheter er noe lavere enn i Norge som helhet, men på samme nivå som andre områdeløftområder.

Sysselsettingen innen personrettede tjenester er lavere som andel av befolkningen enn i landet som helhet. Andelen har imidlertid holdt seg stabil og sett i sammenheng med stigende folketall tyder utviklingen på et stabilt positivt marked for slike lokalsamfunnstjenester.

Innbyggernes sosiale nettverk framstår som på samme nivå som noe høyere enn gjennomsnittet for

områdeløftområdene, og svakt lavere enn for Norge samlet.

2.2.3 Årets måling (nullpunktsmåling)

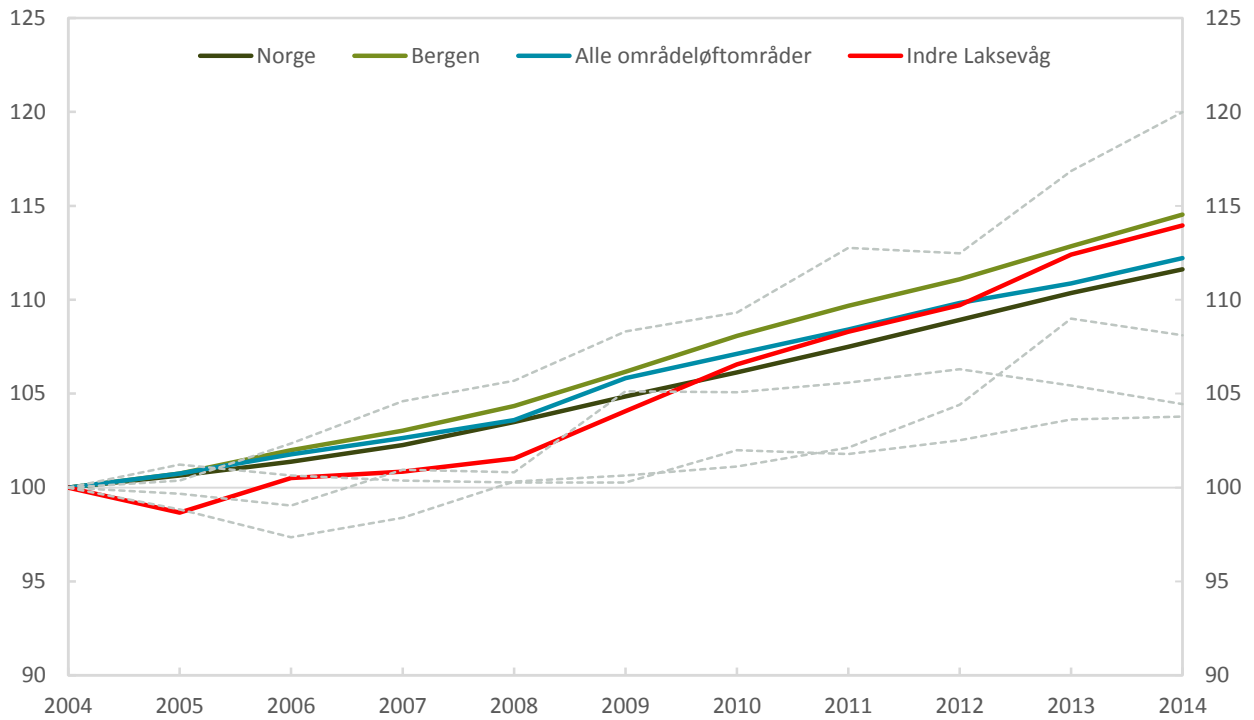
Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Befolkningen i området har de siste ti årene økt om lag som i Bergen som helhet. Befolkningsveksten er imidlertid høyere enn i områdeløftområdene samlet.

Gjennomsnittlige årlig vekst har vært 1,3 pst. i perioden 2004 – 2014, noe som er fire pst. lavere enn i Bergen samlet. Befolkningsutviklingen er illustrert i figur 2.17.

Antallet personer med ikke-norsk statsborgerskap i øker klar raskere enn i området for øvrig. Andelen ikke-norske statsborgere var 17 pst. i 2013, noe som er 6 prosentpoeng høyere enn i Bergen og 0,5 prosentpoeng høyere enn i øvrige Områdeløftområder. Andelen vokser klart raskere enn for kommunen samlet, jf. figur 2.18.

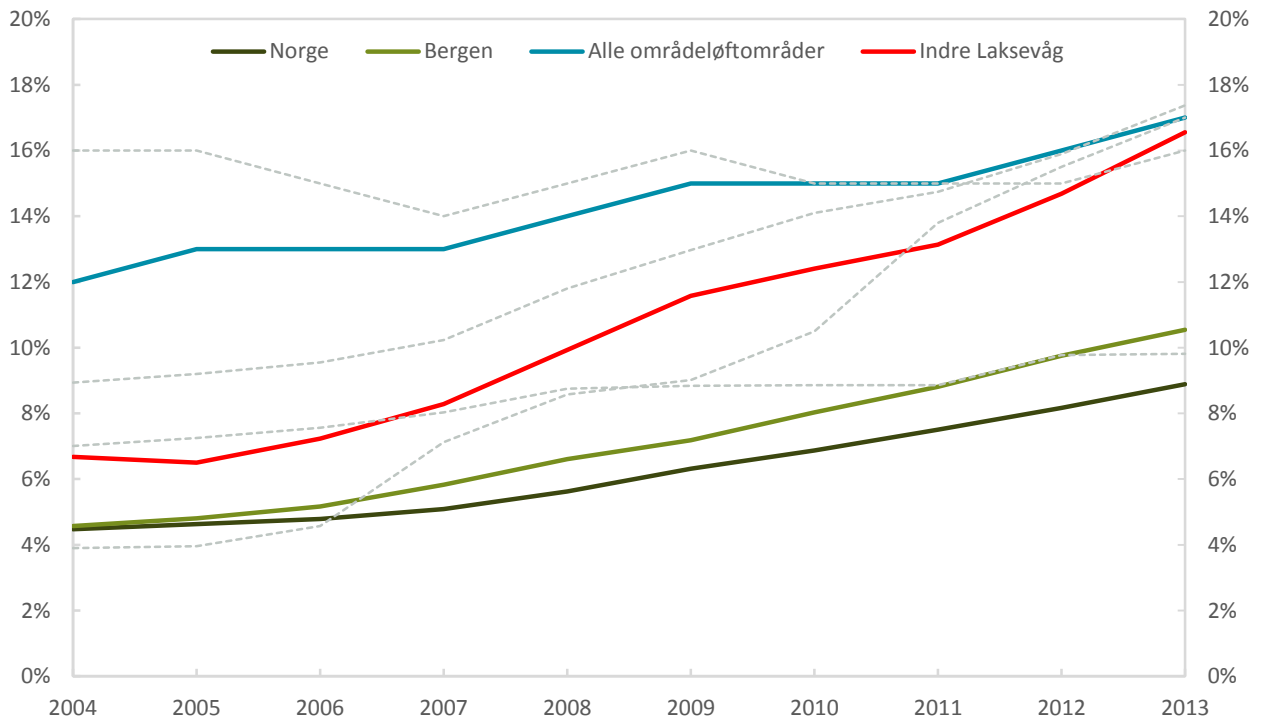
FIGUR 2.17
Befolkningsutvikling.¹⁾ Indeksert (2004=100). 2004-2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.18
Andel ikke-norske statsborgere.¹⁾ Prosent. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av innenlandsk flytting inn og ut av mindre områder som andel av områdetets befolkning vil naturlig være større i små enn i store områder. Store innflyttingsoverskudd i et enkelt år vil vanligvis være knyttet til ferdigstillelse av boligprosjekter.

Bruttoinnflytting til Indre Laksevåg har variert lite siste ti år og utgjorde 21 pst. i gjennomsnitt 14 pst. i perioden 2004-2012.⁸ Tilsvarende for alle Områdeløftområdene samlet var 17 pst.

Netto innenlandsk innflytting har i samme periode utviklet seg meget positivt, jf. figur 2.19. Som andel av befolkningen har nettoinnflyttingen i gjennomsnitt for perioden 2004-2012 vært lavere enn gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst (1,1 pst.), men på samme nivå på slutten av perioden. Nettoinnflyttingen har de fleste år vært klart høyere enn i Bergen samlet.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Ulike aldersgruppers andel av samlet befolkning endres vanligvis lite og sakte. Generelt i Norge har andelen barn i skolealder sunket, som følge av relativt lave fødselstall og innvandring. Andelen i Norge i 2013 var 12 pst., ti pst. lavere andel enn i 2004.

Tilsvarende andel i Indre Laksevåg var 8,5 pst. i 2013, klart lavere enn nivået både i Bergen og andre områdeløftområder. Barneandelen i Indre Laksevåg har i måleperioden sunket i samme takt som i Bergen som helhet. Barneandelen i Bergen var 11 pst. i 2013, fjorten prosent lavere enn i 2004, jf. figur 2.20.

⁸ Harmonisk gjennomsnitt. Det foreligger ikke senere data en 2012 på grunnkrets nivå.

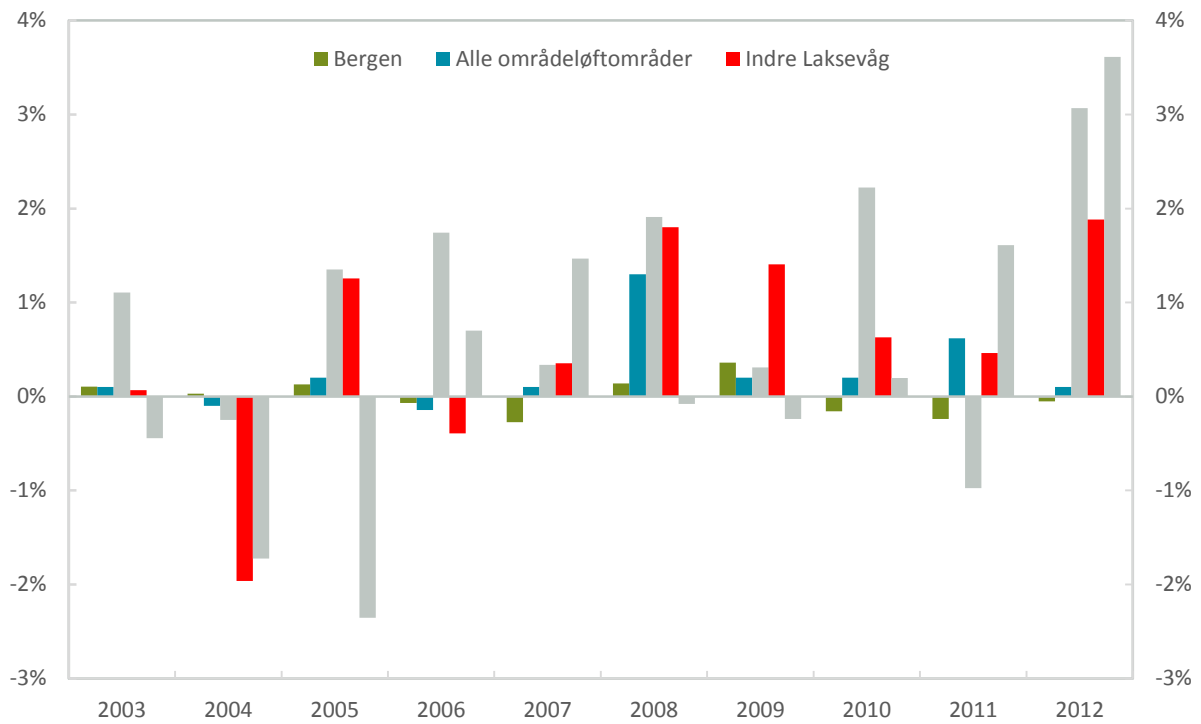
Indikator 0.4 Trivsel med bomiljø

Nordmenn er gjennomgående fornøyd med sitt bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,3, de som bor i større tettsteder svarer 8,1, mens de som bor i områdeløftområder svarer 7,4.

Beboerne i Indre Laksevåg svarer i gjennomsnitt også 7,3, med andre ord som i områdeløftene samlet, jf. figur 2.21.

FIGUR 2.19

Nettoinnflytting som andel av befolkningen.¹⁾ Prosent. 2003-2012

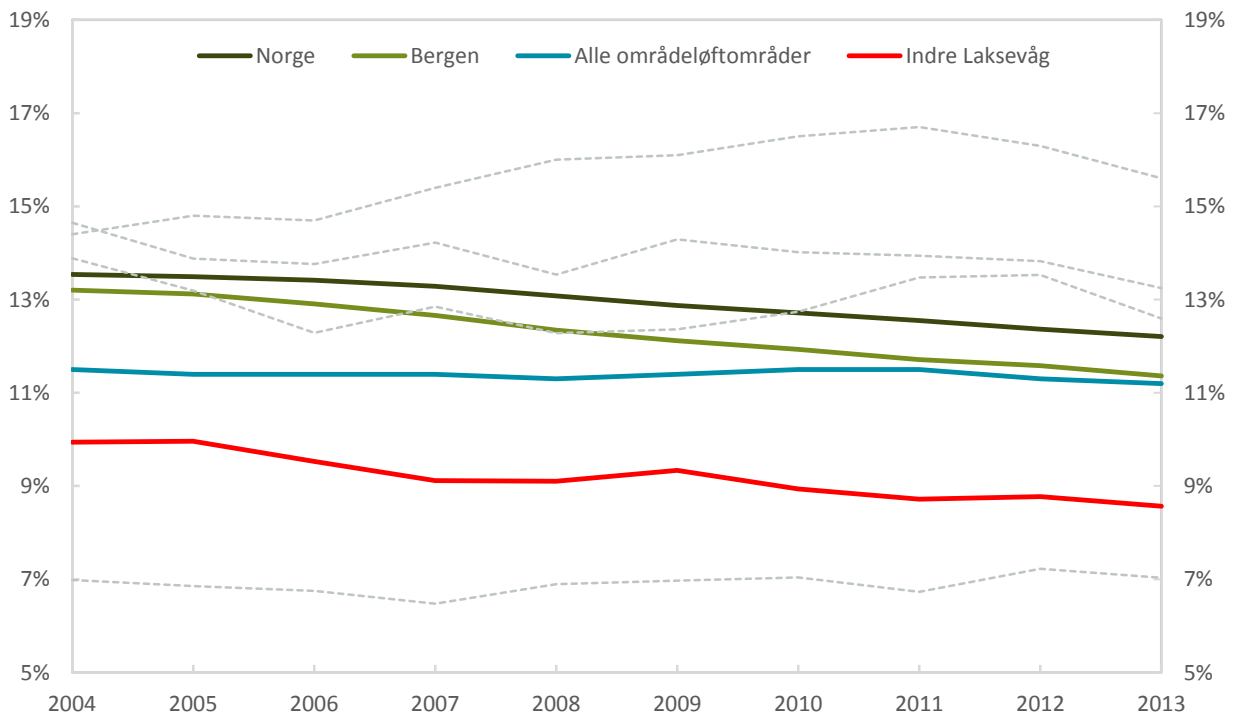

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.20

Barn 6-15 år som andel av befolkningen.¹⁾ 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

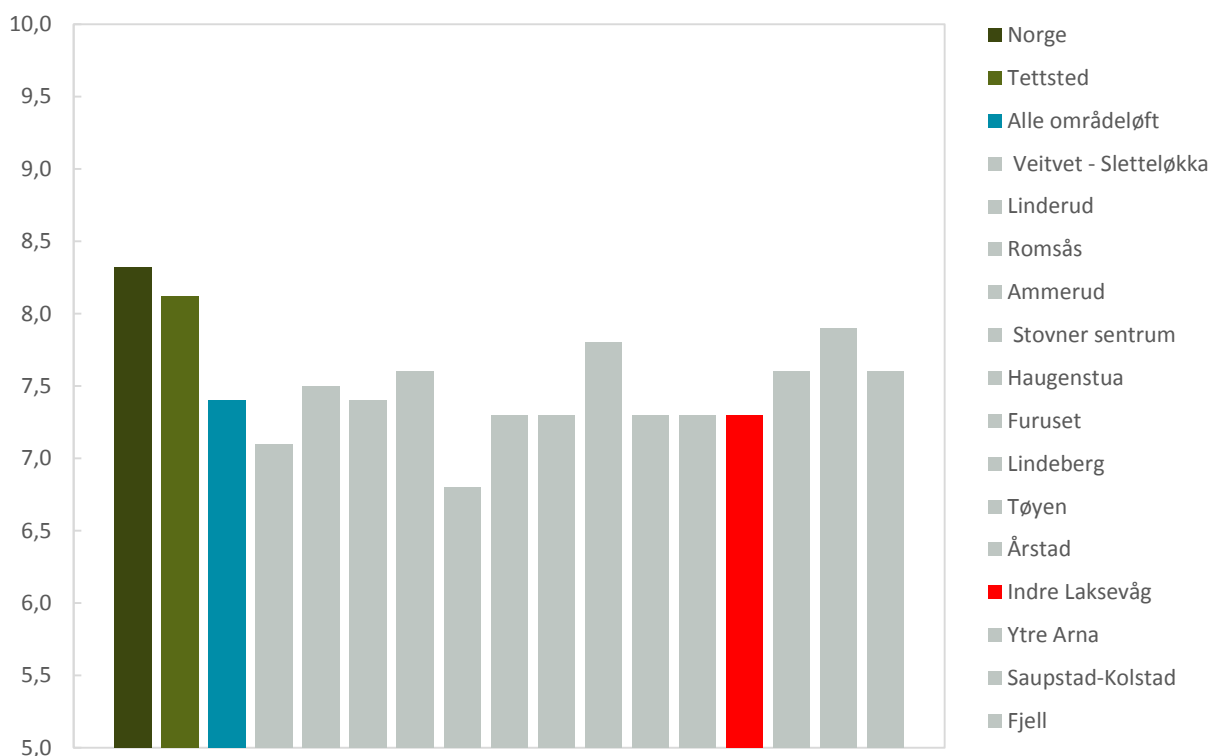
Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet i form av tyveri, skadeverk eller vold har blitt gradvis redusert i de aller fleste OECD land siste ti år, også i Norge. Utviklingen gjenspeiler seg i svar i SSBs levekårsundersøkelse: «I 2012 oppgav nesten 17 prosent i alderen 16-24 år at de i løpet av det siste året ble offer for ett eller flere tilfeller av tyveri, skadeverk, vold eller trusler om vold. Denne andelen er likevel vesentlig lavere enn i alle de fem undersøkelsene i perioden 1991-2007 hvor dette er kartlagt.»⁹

Opplevde problemer med kriminalitet varierer imidlertid mellom aldersgrupper og boområde. Mest utsatt er unge. Likeledes er områdene omfattet av Områdeløft klart mer utsatte. På eksplisitte spørsmål i levekårsundersøkelsen om problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet svarer 5 pst. i Norge som helhet at de har det. I store tettsteder svarer 7 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer hele 22 pst. i områdeløftområdene at de har dette.

FIGUR 2.21

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med bomiljøet ditt? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

⁹ For oppsummering av Levekårsundersøkelsen i 2013, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold/hvert-3-aar/2013-12-20>

I Indre Laksevåg svarer hele 35 pst. at de har problemer med kriminalitet i bomiljøet, klart høyere enn hva som gjelder for større tettsteder, og høyest av alle områdeløftområdene, jf. figur 2.22.

Indikator 0.6 Trygghet

På spørsmål om hvor trygg befolkningen føler seg i eget nabolag etter at det har blitt mørkt, er det få som føler seg utrygge. I levekårsundersøkelsen svarer 7 pst. i Norge som helhet at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. I store tettsteder svarer 8 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer 16 pst. i områdeløftområdene at de føler seg utrygge eller veldig utrygge, noe som er signifikant høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig.

I Indre Laksevåg svarer 20 pst. at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. Svarandelen er høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig og noe høyere enn for områdeløftene samlet, jf. figur 2.22.

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Igangsetting av nye boliger har i Norge de siste ti årene variert mellom 0,6 og 0,8 kvm. per innbygger per år, med et gjennomsnitt på 0,74 kvm. per innbygger per år i perioden 2004-2013. I Bergen var gjennomsnittet i samme periode på 0,65 kvm. per innbygger per år, med 0,68 i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,6 i perioden 2010-2013.

Områdeløftområdene har både langt lavere nivå igangsettingen av nye boliger og større variasjon mellom årene. Gjennomsnittet for perioden 2004-2009 var 0,14 og 0,22 i perioden 2010-2013.

I Indre Laksevåg var igangsettingen klart lavere enn i Bergen for øvrig. Det ble igangsatt 0,18 kvm. bolig i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,16 i perioden 2010-2013. Høyest igangsetting var det i

2007, med 0,57 kvm. igangsatt per innbygger, jf. figur 2.23.

Indikator 1.2 Prisutvikling boliger

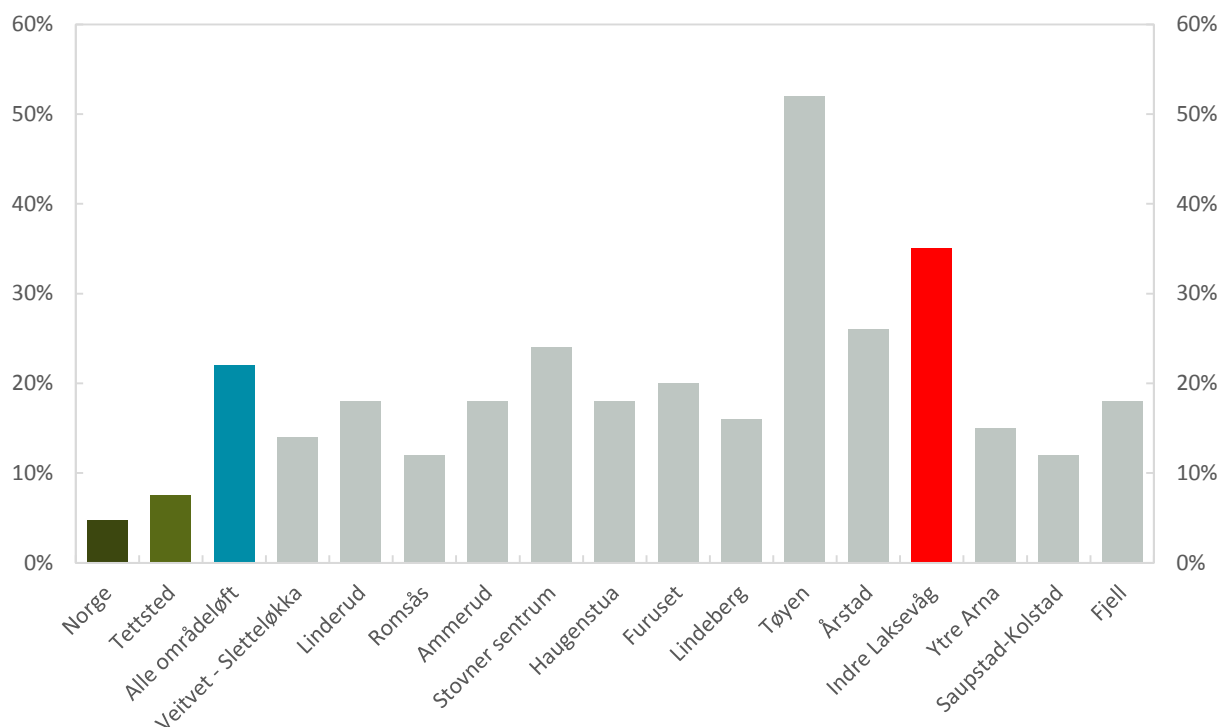
Boligprisene har i steget betydelig i Norge over mange år. I Perioden 2004 – 2013 steg gjennomsnittlig kvadratmeterpris på eneboliger, småhus og blokkleiligheter i Norge 6,6 pst på årlig basis. Tilsvarende tall for Bergen var 6,8 pst. Prisene sank både i Norge og i Bergen under finanskrisen 2008, men prisstigningen fortsatte deretter, om enn i en litt lavere takt enn før finanskrisen. I områdeløftområdene har prisutviklingen i stor grad fulgt utviklingen i Norge som helhet.

Prisene i Indre Laksevåg ligger marginalt over nivået i Bergen, og veksttaket er relativt lik. I hele perioden 2004-2013 økte boligprisene i Indre Laksevåg med 6,3 pst. årlig, men i perioden 2009-2013 økte prisstigningstakten med 8,6 pst. årlig. Dette var 0,7 prosentpoeng høyere årlig vekst enn i Bergen siste fire år, jf. figur 2.24.

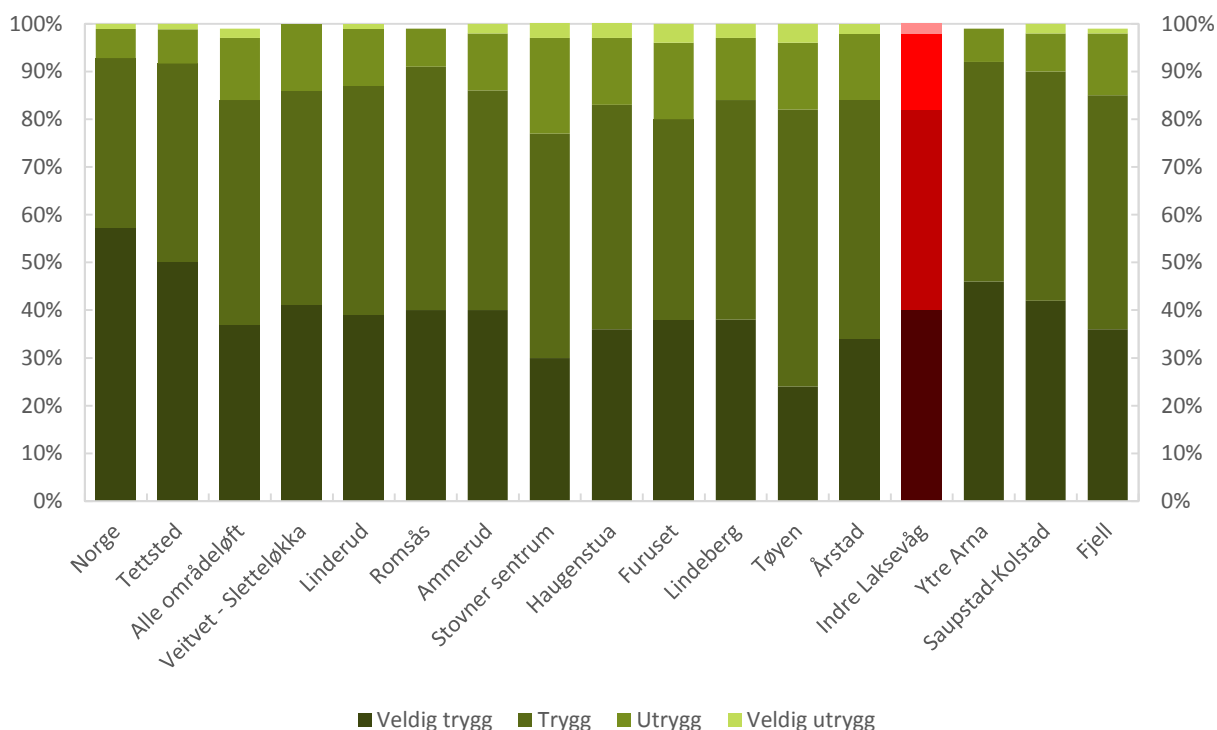
Data for boligomsetning underbygger at det både er interesse for å kjøpe bolig i Indre Laksevåg og at det er betydelig omsetning i området. Gjennom hele perioden 2004-2013 var det betydelig flere salg av boligheter som andel av befolkningen i Indre Laksevåg enn i Bergen som helhet (ca. 150 pst. høyere andel i 2013).

FIGUR 2.22

Spørsmål: Har du/dere problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet (ja/nei)? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Hvor trygg føler du deg når du går alene i ditt nabolag etter at det har blitt mørkt?

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

Få land investerer like hyppig i egen bolig som i Norge. Levekårsundersøkelsen viser at hvert år investerer om lag førti prosent av Norges befolkning i egen bolig (42 pst.). Andelen er bare marginalt lavere i større tettsteder (40 pst.). Vår spørreundersøkelse tyder på at andelen er noe lavere i områdeløftområdene samlet (37 pst.), men ikke mye.

Om lag 44 pst. av beboerne i Indre Laksevåg har i undersøkelsen svart at de har investert i egen bolig de siste 12 månedene. Det er flere enn gjennomsnittet for Norge.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Levekårsundersøkelsen viser at nordmenn på landsbasis er svært tilfredse med egen bolig. Det er en rekke nærliggende årsaker til det, blant annet generelt høy boligstandard. På en skala fra 1 -10, hvor 10 betyr svært fornøyd, er gjennomsnittet 8,0 på landsbasis. I områdeløftområdene oppgir innbyggerne i gjennomsnitt samme tilfredshetsnivå. Tettsteder har generelt marginalt lavere nivå (7,9).

Beboerne i Indre Laksevåg oppgir også en gjennomsnittlig tilfredshetsverdi på 7,9, jf. figur 2.25.

Indikator 2.1 Sysselsatte i personrettet tjenesteyting

Personrettede tjenester er typisk mest utbredt der folk samles og ferdes. Sysselsettingen i slike tjenester er høyest i de største byene, i tillegg til reiselivsdestinasjoner. Sysselsatte som andel av befolkningen endres lite fra år til år: I Norge som helhet utgjorde sysselsatte innenfor næringene detaljhandel og servering 5,3 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 5,7 i 2008. I Bergen var tilsvarende andeler 6,3 og 7,0 pst.

Tilsvarende sysselsettingsandel innenfor personrettede tjenester i områdeløftområdene la gjennomgående lavere enn i landet som helhet og var 3,4 pst. i 2013, opp fra 3,2 pst. i 2008.

I Indre Laksevåg utgjorde andelen 3,0 pst. i 2013. Andelen har variert lite og var 3,0 pst. også i 2008. Sett i sammenheng med stigende folketall tyder utviklingen i sysselsettingsandelen på et stabilt positivt marked for personrettet tjenesteyting i området, jf. figur 2.26.

Indikator 2.2 Næringsarealer i personrettet tjenesteyting

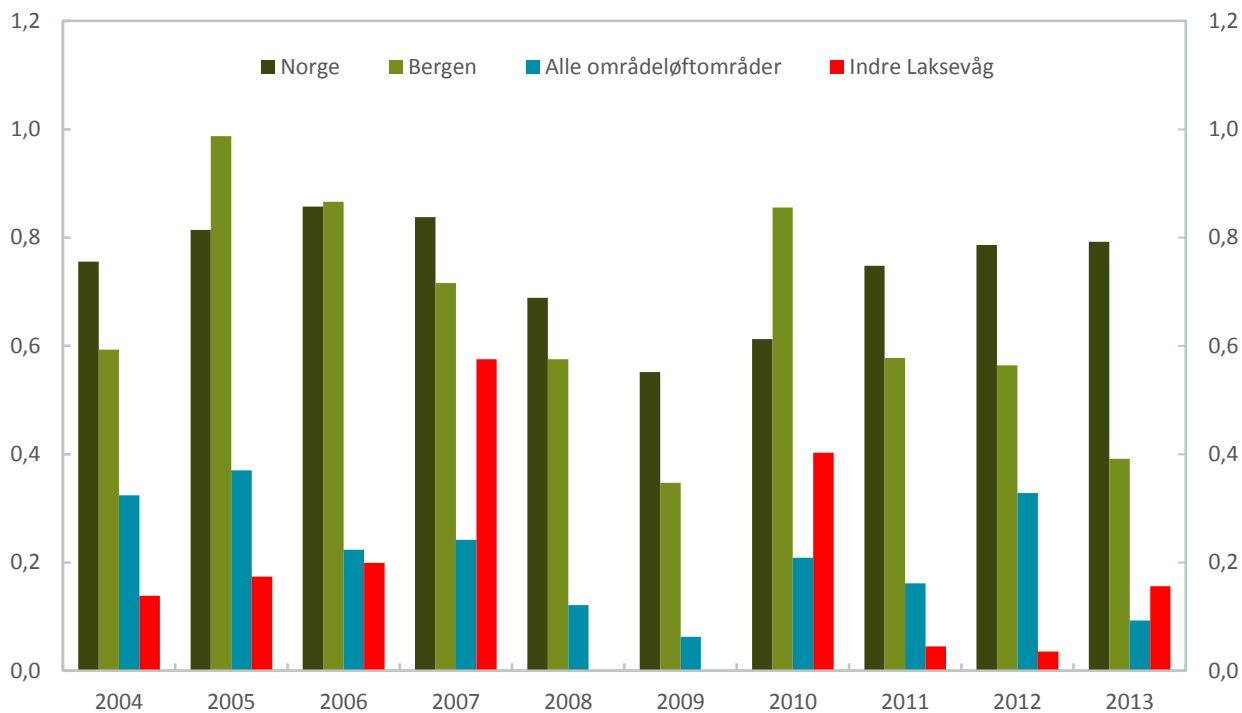
Data for igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg tilsier imidlertid at Indre Laksevåg ikke er noe attraktivt investeringsområde for personrettede tjenester.

I perioden 2004 – 2013 ble det ikke investert i noen slike bygg i området. I Norge som helhet ble det investert i 1,1 kvm. per innbygger i bygg til personrettede tjenester i perioden sett under ett, hvorav 96 pst. var handel. I Bergen var tilsvarende investeringer i perioden 1,07 kvm. per innbygger.

Indre Laksevåg har heller ingen investeringer i hoteller eller overnatting. I Bergen utgjorde slike investeringer 0,17 kvm. per innbygger i samme periode. I Norge var tilsvarende andel 0,27.

FIGUR 2.23

Igangsetting av nye boliger.¹⁾ Alle boligtyper. Kvadratmeter per innbygger. 2004-2013.

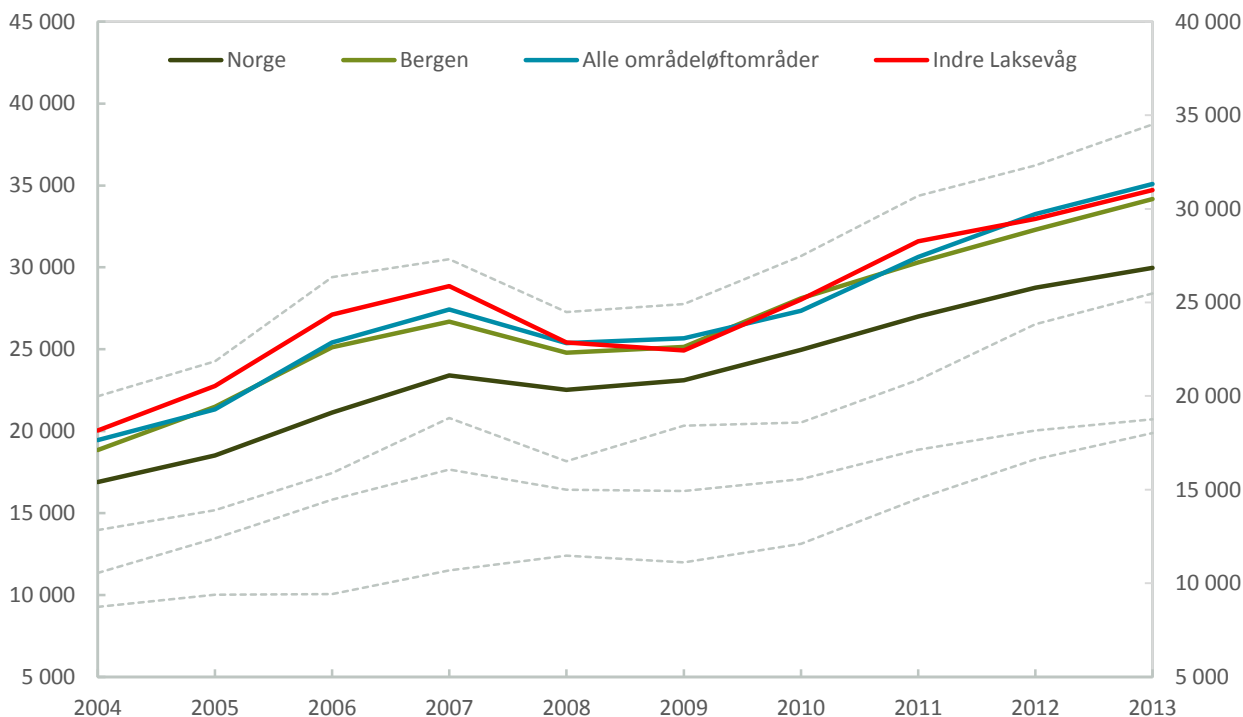

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.24

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris.^{1), 2)} Kroner. Løpende priser. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Eneboliger, småhus og blokkleiligheter

Indikator 2.3 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Offentlige personrettede tjenester utvikles generelt som en følge hvor mange barn som trenger undervisning eller tilsyn og hvor mange som har behov for helsetilbud nær seg. I Norge som helhet arbeidet 14 pst av befolkningen i næringene undervisning (nacekode 85), helsetjenester (nacekode 86), pleie og omsorg i institusjon (nacekode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (nacekode 88). Andelen var den samme i 2013 og 2008.

Områdeløftområdene har generelt en noe lavere andel sysselsatte i området som andel av befolkningen. Andelen var 10 pst. både i 2013 og 2008. I Oslo var andelen 15 pst., ned fra 16 pst i 2008. I Groruddalen var andelen 10 pst. begge år.

I Indre Laksevåg utgjorde sysselsatte i offentlige personrettede tjenester 11 pst. av befolkningen i 2013, opp fra 8 pst. 2008. Sysselsettingen fordelte seg relativt jevnt mellom de offentlige tjenestene i næringene.

Indikator 3.1 Bruksareal fritid og rekreasjon

Investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. bidrar normalt til å øke mulighetene for at ulike deler av befolkningen i et område møtes. Generelt investeres det lite i slike kollektive goder i områdeløftområdene.

For alle områdeløftområdene var investeringer i slike fasiliteter 0,05 kvm. per innbygger summert over hele perioden 2004-2013. Tilsvarende investeringer utgjorde 0,46 kvm. i Norge som helhet i samme periode og 0,49 kvm. i Bergen, jf. figur 2.27.

I Indre Laksevåg har det blitt investert i idrettsbygg og samfunnshus i begynnelsen av perioden og et mindre idrettsbygg i slutten av perioden. Det medførte at investeringene i ulike kulturfasiliteter ble

0,19 kvm. per innbygger for hele perioden 2004-2013. Investeringen er klart over gjennomsnittet for alle områdeløftområdene, men godt under Bergen samlet.

Indikator 3.2 Bruk av møteplasser

For å få et enkelt mål på bruk av møteplasser som lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet, har vi spurt beboerne i området løft om bruk siste måned. Likelydende spørsmål finnes dessverre ikke i levekårsundersøkelsen. I områdeløftområdene samlet svarer 56 pst. at de har benyttet slik møteplasser.

Det er lite variasjon mellom områdeløftområdene, jf. figur 2.28. Indre Laksevåg svarer 50 pst. at de har benyttet slike møteplasser, noe som er lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene.

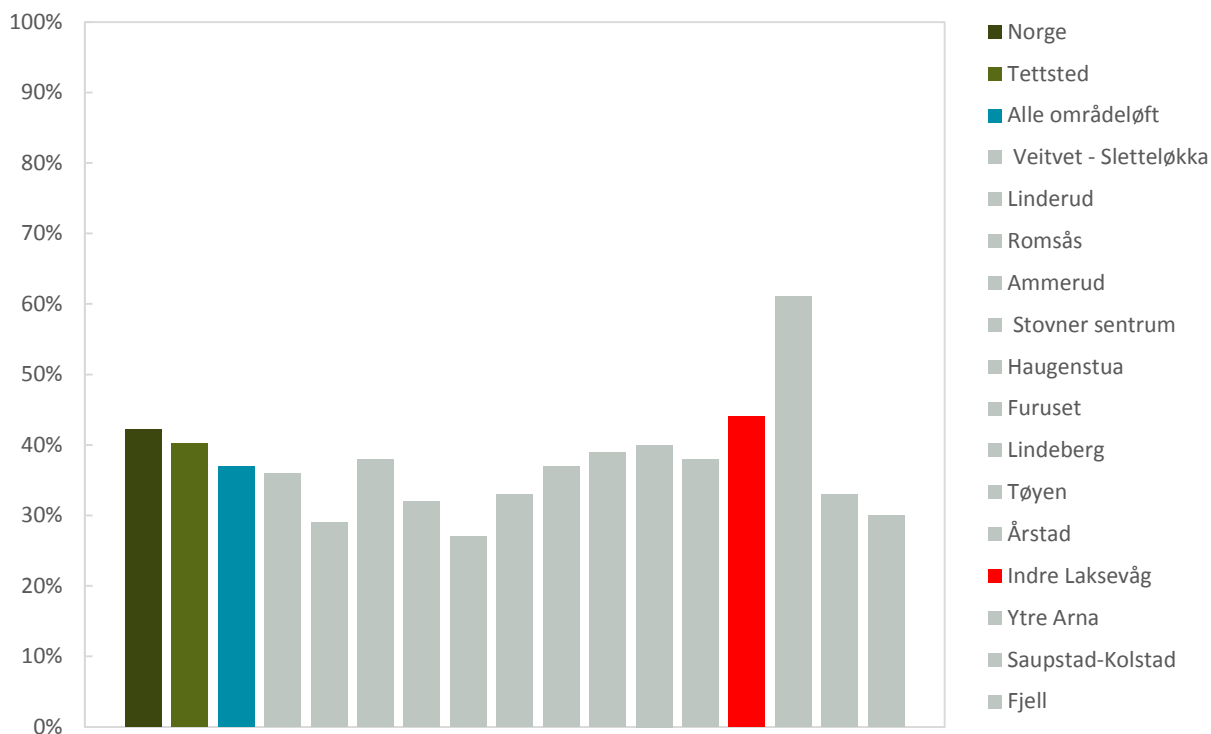
Indikator 3.3 Tilfredshet med rekreasjon og fritidsmuligheter

Nordmenn er gjennomgående opptatt av gode fri-luftsområder og er også i stor grad fornøyd med rekreasjonsmulighetene nær eget bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,5, de som bor i større tettsteder svarer 8,2, mens de som bor i områdeløftområder svarer 8,0. Områdeløftbeboere er altså gjennomsnitt nesten like fornøyd med sine rekreasjonsmuligheter som beboere flest.

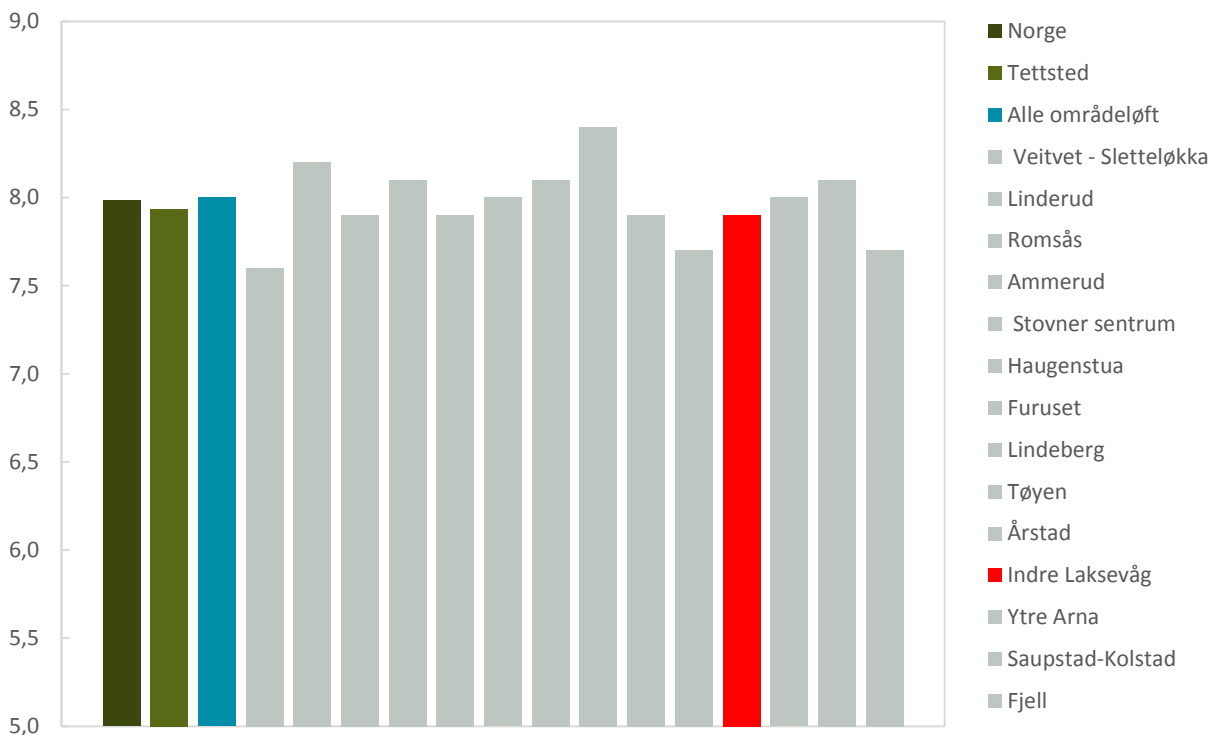
I Indre Laksevåg svarer beboerne 7,9 på samme skala, noe som er om lag som gjennomsnittet for områdeløftområdene, men noe lavere enn på landsbasis og store tettsteder for øvrig.

FIGUR 2.25

Spørsmål: Har du/dere i løpet av siste 12 månedene hatt utgifter til vedlikehold, reparasjoner eller oppussing av boligen? Ta ikke med utgifter til nybygg eller tilbygg. Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med boligen din? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Andelen uføre som andel av befolkningen i normalt arbeidsfør alder (20-67 år) har de siste årene holdt seg relativt stabil og gått noe ned. Også i områdeløftområdene ser vi at andelen uføre synker noe. Om lag i samme takt som de større byene. Andelen er imidlertid noe høyere enn i de store byene. Av befolkningen mellom 20 – 67 år utgjorde i 2012 andelen uføre 5,8 pst. i områdeløftområdene samlet og 3,6 pst. Bergen kommune.

Tilsvarende andel i Indre Laksevåg var 5,5 pst, etter en vesentlig reduksjon de siste årene. Reduksjonen var 39 pst. fra 2004 til 2012, jf. figur 2.29.

Indikator 4.2 Barn i barnehagen

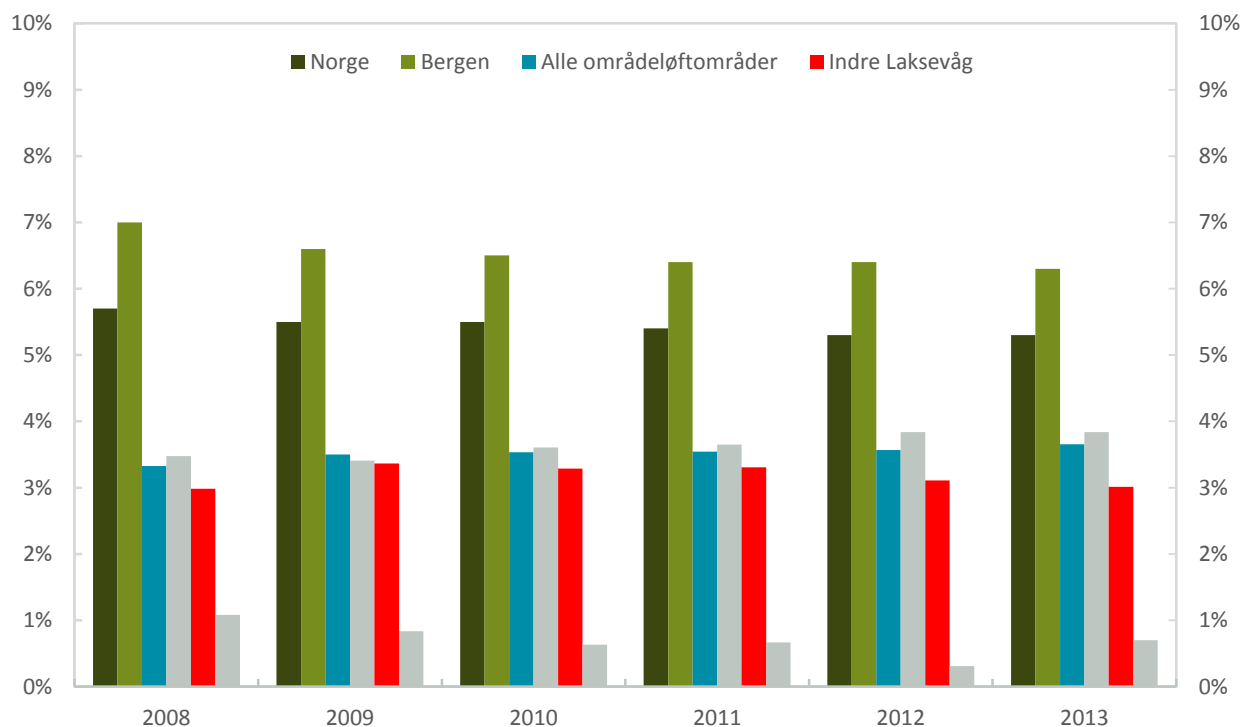
Fordi barneforeldre møtes der barn møtes, har det vært et ønske om å utvikle en indikator som viser utviklingen i andel barnehagebarn av barn i barnehagealder i områdene.

Vi mangler data for nøyaktig antall barn i barnehagealder, men har antall barn i alderen 0-6 år. Som andel av barn i denne aldersgruppen har andelen barn i barnehagealder for områdeløftområdene samlet økt fra 42 til 51 pst. i perioden 2004-2013.

Samme andel for Indre Laksevåg for de respektive årene har økt fra 72 til 76 pst., med andre ord en

FIGUR 2.26

Sysselsatte innenfor detaljhandel og servering som andel av befolkningen.^{1), 2)} Prosent. 2008-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

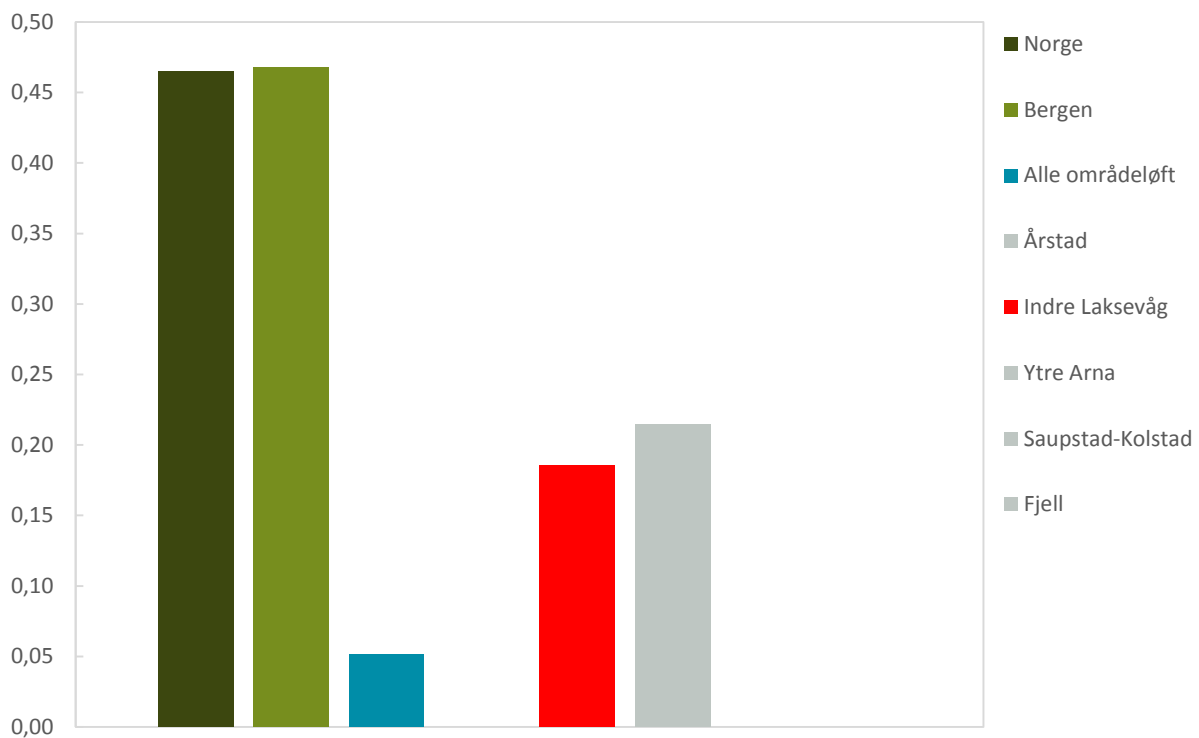
1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Næringene er definert som hhv. næring 47 og 56 i henhold til Standard for næringsinndeling (SN2007)

klart høyere andel enn gjennomsnittet for område-
løftområdene.

FIGUR 2.27

Igangsatt bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a.¹⁾ Kvadratmeter per innbygger. Total for perioden 2004-2013

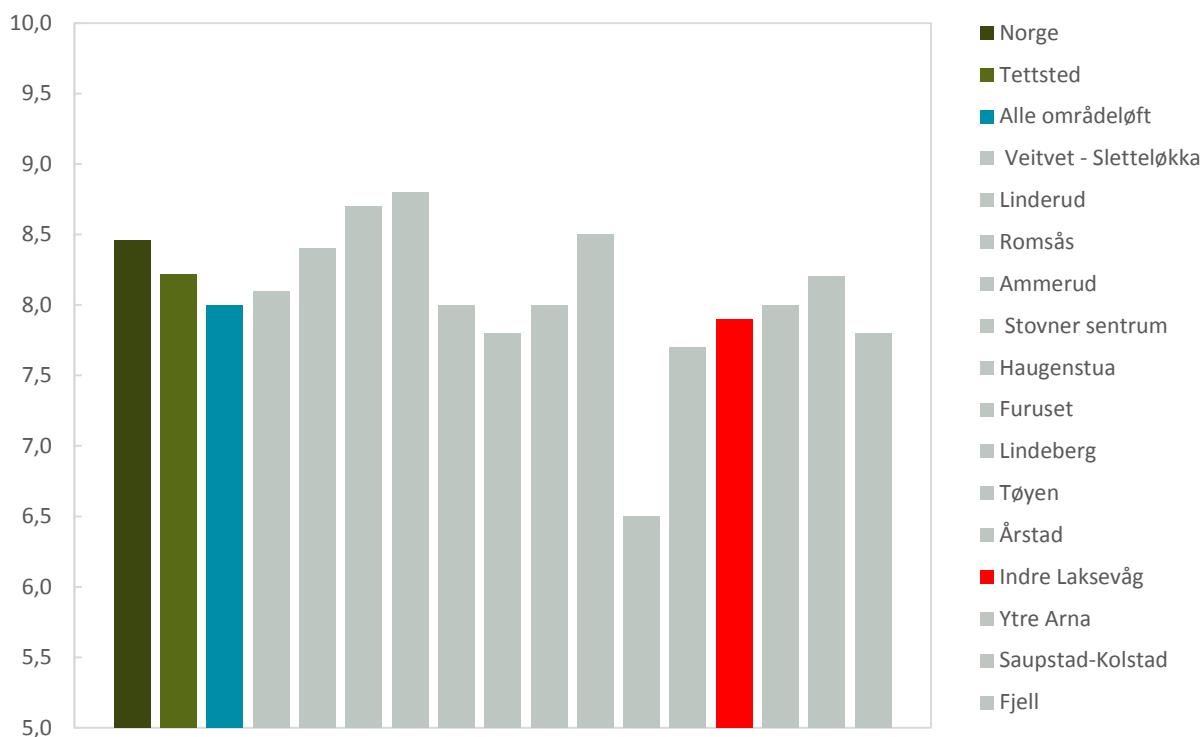

Kilde: Statistisk sentralbyrå

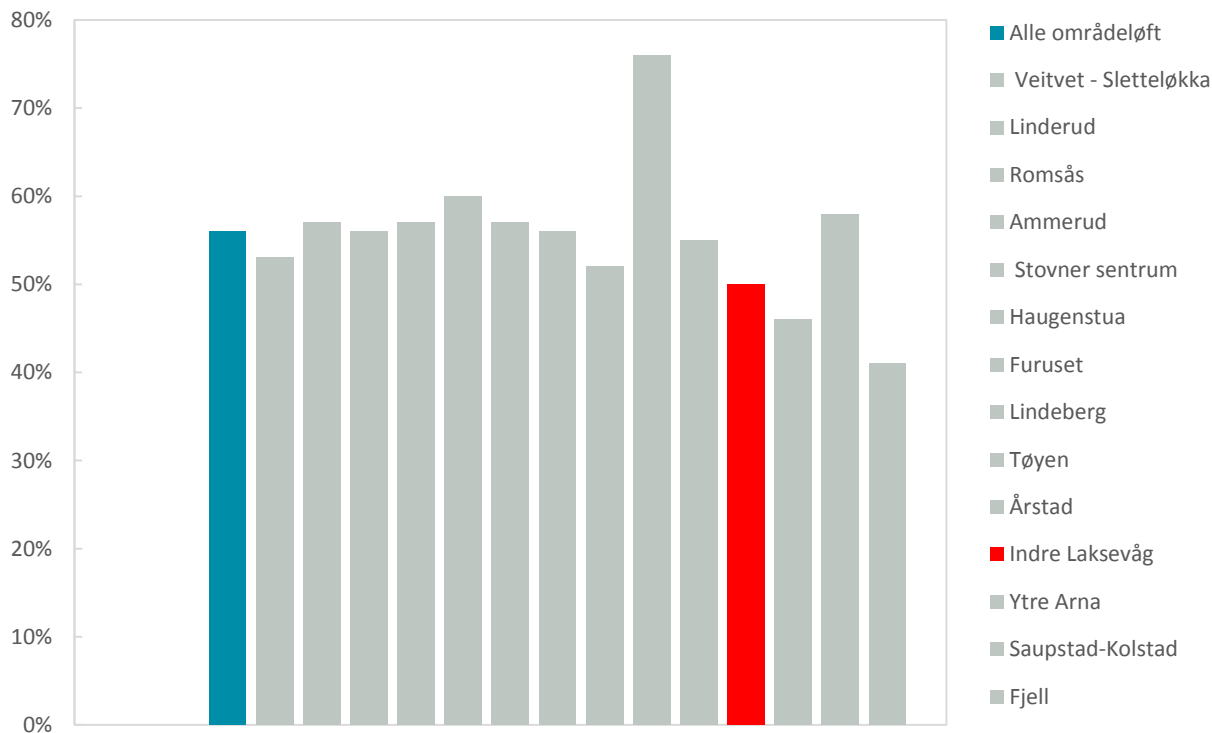
1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.28

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med friluftsliv og rekreasjonsområdene i nærheten av der du bor? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Spørsmål: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet.¹⁾ Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

1) Spørsmålet er ikke inkludert i Levekårsundersøkelsen

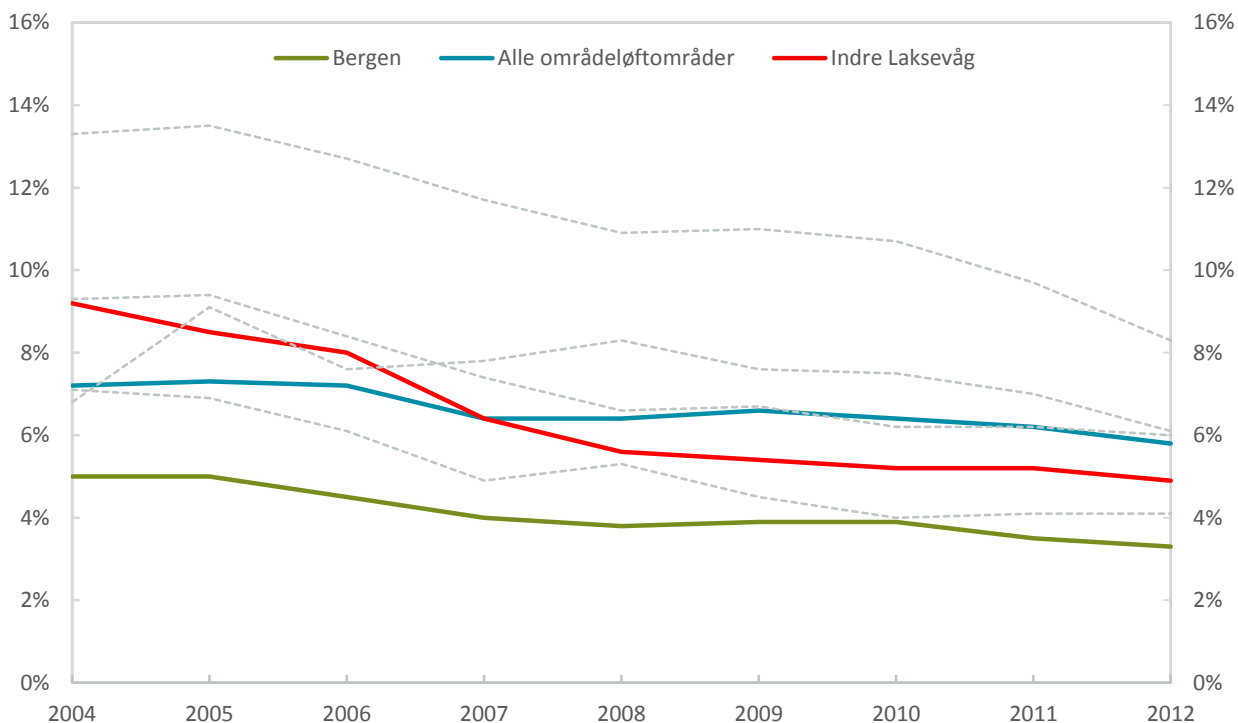
Indikator 4.3 Sosialt nettverk

En indikator for sosial tilhørighet er om det er mulig å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp. Levekårsundersøkelsen stiller spørsmål om hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Hele 97 pst. av Norges befolkning svarer at de kan de, 96 pst. i større tettsteder.

Fra vår undersøkelse går det fram at områdeløftområdene svarer i litt mindre grad at de kan naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Her svarer 90 pst. at de kan det. I Indre Laksevåg svarer 90 pst. det samme, jf. figur 2.30.

FIGUR 2.29

Andel mottakere av uføreytelser¹⁾ som andel av befolkningen.²⁾ Prosent. 2004-2012

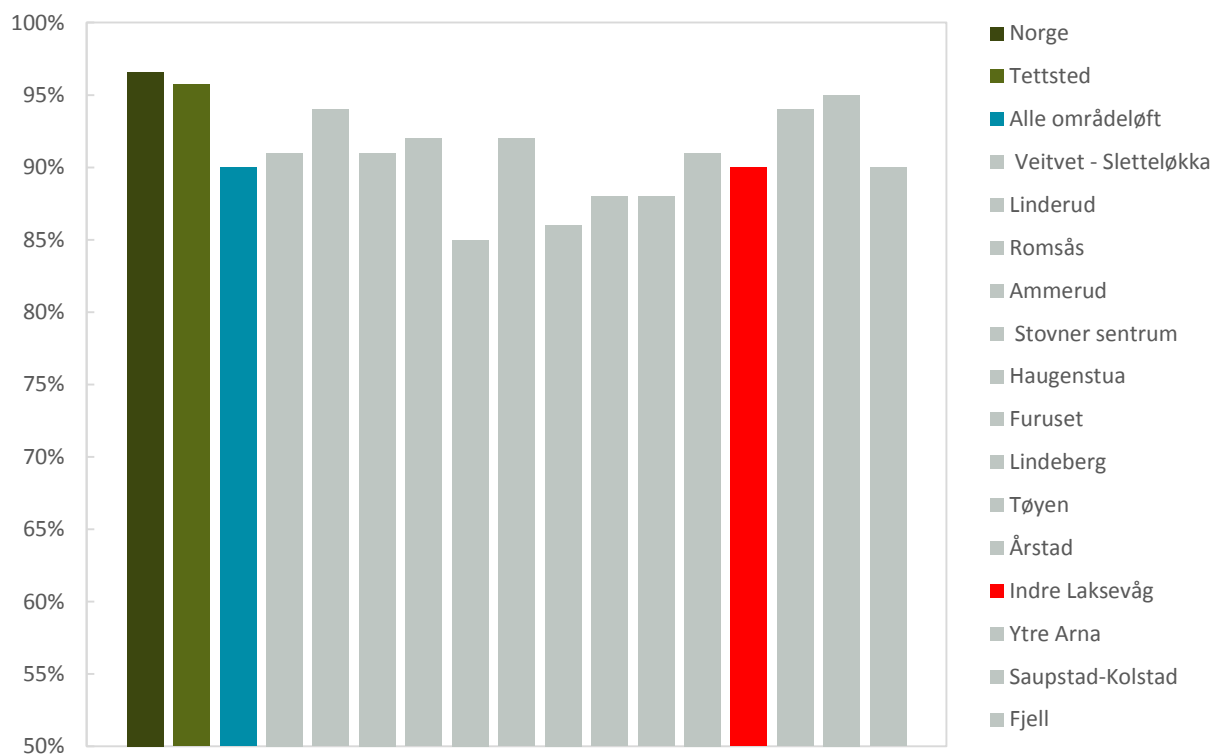
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Omfatter mottakere av uføreytelser. Det er ikke tatt hensyn til regelendringer

2) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.30

Spørsmål: Kan du be slektninger, venner eller naboer om praktisk hjelp dersom du skulle trenge det? Søy-
lene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

2.3 Ytre Arna (Bergen)

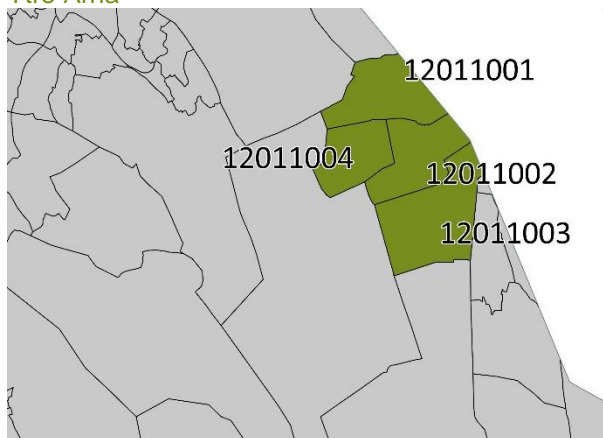
2.3.1 Kort om området¹⁰

Ytre Arna ligger nordøst i Bergen kommune, jf. figur 2.31.

Ytre Arna er blant de eldste industristedene i landet. Siden nedleggelsen av Arne Fabrikker har Ytre Arna opplevd både nedgang i lokal handel og forfall i det fysiske miljøet. Samtidig har den sterke tilhørigheten til stedet overlevd blant mange av innbyggerne, og det tradisjonsrike organisasjonslivet har stått støtt gjennom de økonomiske nedgangstidene.

Ved inngangen til 2014 bodde 2694 mennesker innenfor Områdeløftet (SSB, 2014).

FIGUR 2.31
Ytre Arna

Kilder: DAMVAD og Statistisk sentralbyrå

Området er særlig kjennetegnet ved lav medianinntekt, lav utdanning, manglende åpenhet mellom etablerte og nye grupper, få møteplasser og flere fysiske barrierer for kontakt samt generelt forslitt fysisk utemiljø, forsøpling og hærverk.

¹⁰ Beskrivelsen er i stor grad basert på omtalen av områdeløftet på Bergen Kommune sin nettside <http://www.husbanken.no/omradeloft/omradesatsingen-pa-bergensk-vis/> og Områdesatsing i Bergen kommune (2014)

I Områdeløftet skal det særlig satses på at flere oppfatter Ytre Arna som et attraktivt, trygt, og fargerikt sted, at flere opplever kontakt med andre i nærmiljøet på gode møteplasser (ute og inne), større deltagelse i fritidstilbud og fysisk aktivitet og vekst i lokalt kulturliv, handel og næring i sentrumsområdet.

Ytre Arna har vært med i Områdeløft siden 2012.

2.3.2 Kort oppsummering av årets måling

Befolkningen i Ytre Arna har de siste ti årene vokst klart mindre enn i Bergen som helhet. Befolkningsveksten er også lavere enn i øvrige områdeløftområder. Netto innenlandsk innflytting har imidlertid vært relativt høy. Andelen utenlandske statsborgere har økt betydelig og har de aller siste årene blitt høyere enn i områdeløftområdene samlet. Andelen barn i skolealder har holdt seg på om lag samme nivå som i Norge samlet.

Trivselen med eget bomiljø er noe lavere enn i Norge for øvrig, men marginalt over områdeløftområdene samlet. Betydelig færre rapporterer at de har hatt problemer med kriminalitet i bomiljøet enn i andre områdeløftområder, selv om andelen er noe høyere enn i landet som helhet. Andelen som føler seg utrygge etter at det har blitt mørkt er på samme nivå som i Norge samlet.

Boligutbyggingen har vært positiv i flere år, men lavere enn i Bergen for øvrig. En relativt stor andel av befolkningen investerer også i oppussing av egen bolig. Prisene har imidlertid vært relativt lave. Tilfredsheten med egen bolig er som i Norge for øvrig. Tilfredsheten med egne friluftsmuligheter er noe lavere enn i Norge som helhet, men på samme nivå som andre områdeløftområder.

Det er relativt få sysselsatte innen personrettede tjenester i området. Tross stigende folketall tyder utviklingen i sysselsettingen på at markedet for slike lokalsamfunnstjenester er svakt i området.

Innbyggernes sosiale nettverk framstår som noe høyere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene, og svakt lavere enn for Norge samlet.

2.3.3 Årets måling (nullpunktsmåling)

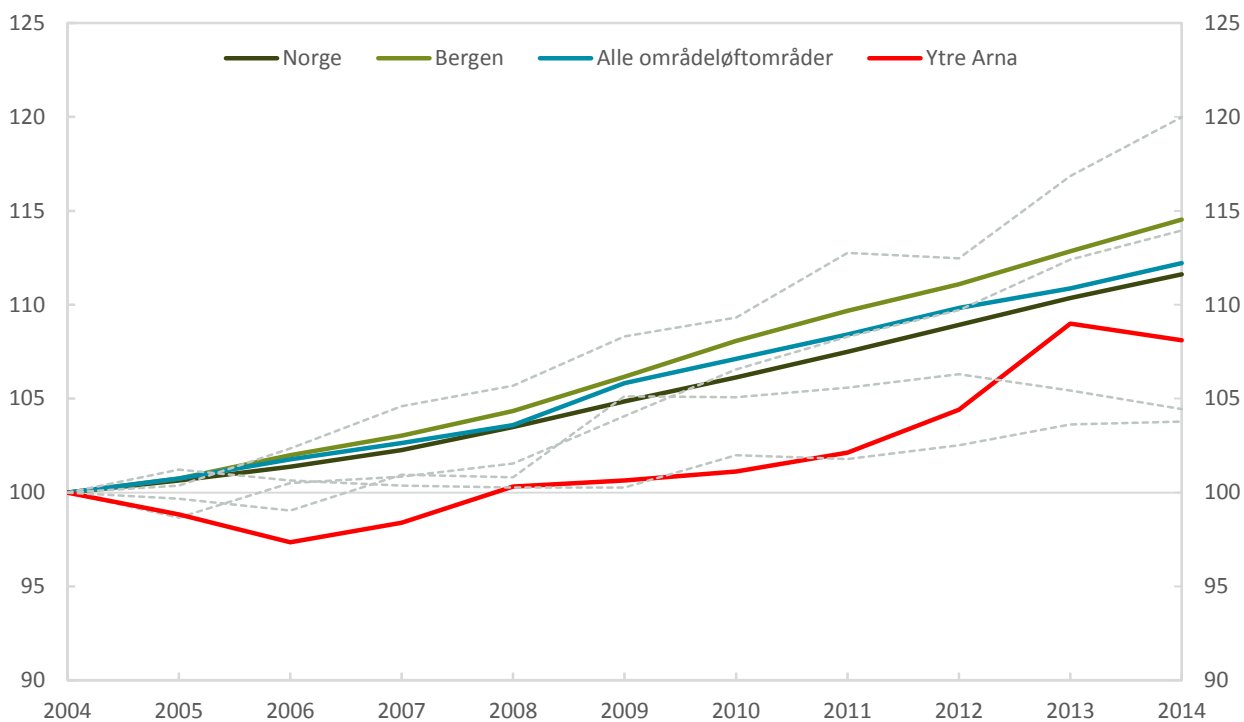
Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Befolkningen i området har de siste ti årene vokst klart mindre enn i Bergen som helhet. Befolkningsveksten er også lavere enn i øvrige Områdeløftområder.

Gjennomsnittlig årlig vekst har vært 0,8 pst. i perioden 2004 – 2014, noe som er 43 pst. lavere enn i Bergen som helhet. Befolkningsutviklingen er illustrert i figur 2.32.

Antallet personer med ikke-norsk statsborgerskap i øker klar raskere enn i området for øvrig. Andelen ikke-norske statsborgere var 17 pst. i 2013, noe som er seks prosentpoeng høyere enn i Bergen og ett prosentpoeng høyere enn i øvrige Områdeløftområder. Andelen vokser klart raskere enn for kommunen samlet, jf. figur 2.33

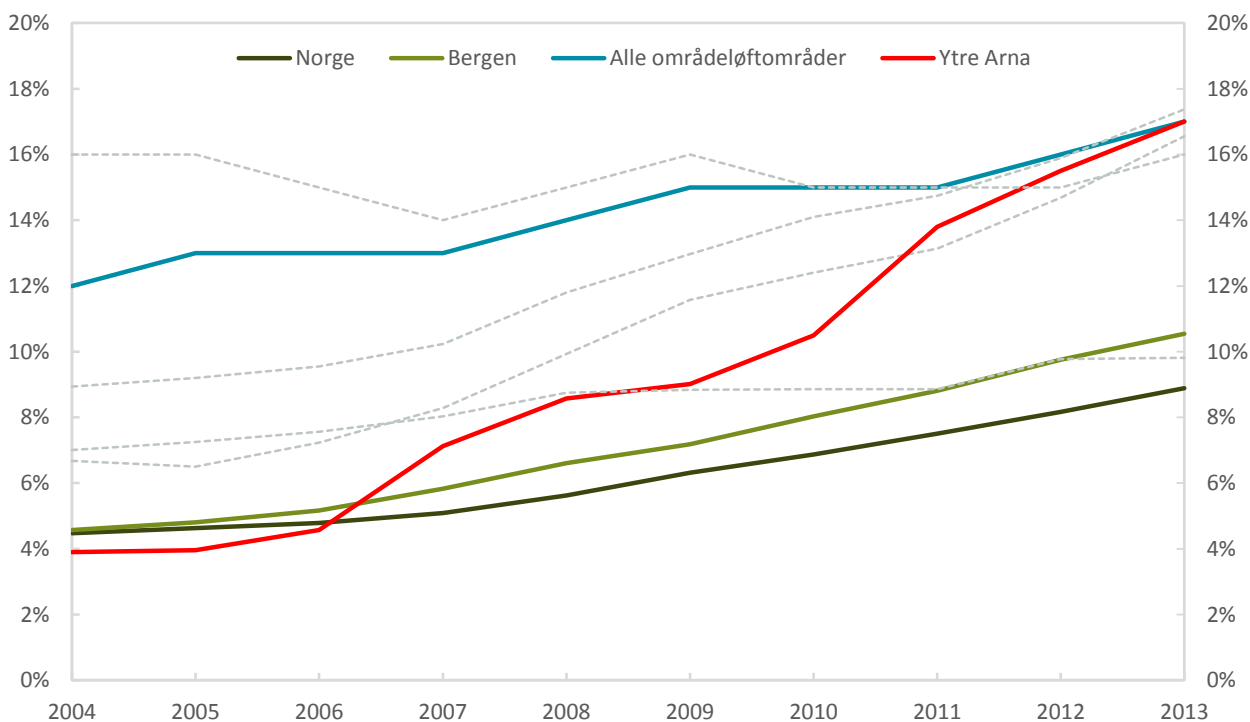
FIGUR 2.32
Befolkningsutvikling.¹⁾ Indeksert (2004=100). 2004-2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.33
Andel ikke-norske statsborgere.¹⁾ Prosent. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av innenlandsk flytting inn og ut av mindre områder som andel av området befolkning vil naturlig være større i små enn i store områder. Store innflyttingsoverskudd i et enkelt år vil vanligvis være knyttet til ferdigstilling av boligprosjekter.

Bruttoinnflytting til Ytre Arna har vokst betydelig siste ti år og utgjorde 18 pst. i 2012 av befolkningen, mens den utgjorde i gjennomsnitt 13 pst. i perioden 2004-2012.¹¹ Tilsvarende gjennomsnitt for alle Områdeløftområdene samlet var 17 pst. Netto innenlandsk innflytting har i samme periode også utviklet seg meget positivt. Som andel av befolkningen har nettoinnflyttingen i gjennomsnitt for perioden 2004-2012 vært høyere enn gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst (0,2 pst.), som følge av høy tilflytting i slutten av perioden. Nettoinnflyttingen har de fleste år vært klart høyere enn til Bergen samlet.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Ulike aldersgruppers andel av samlet befolkning endres vanligvis lite og sakte. Generelt i Norge har andelen barn i skolealder sunket, som følge av relativt lave fødselstall og innvandring. Andelen i Norge i 2013 var 12 pst., ti prosent lavere andel enn i 2004.

Tilsvarende andel i Ytre Arna var 12,5 pst. i 2013, ni prosent lavere andel enn i 2004. Barneandelen i Ytre Arna har variert i måleperioden, men sunket noe mindre enn i Bergen som helhet. Barneandelen i Bergen var 11 pst. i 2013, 14 prosent lavere enn i 2004, jf. figur 2.35.

Indikator 0.4 Trivsel med bomiljø

Nordmenn er gjennomgående fornøyd med sitt bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I

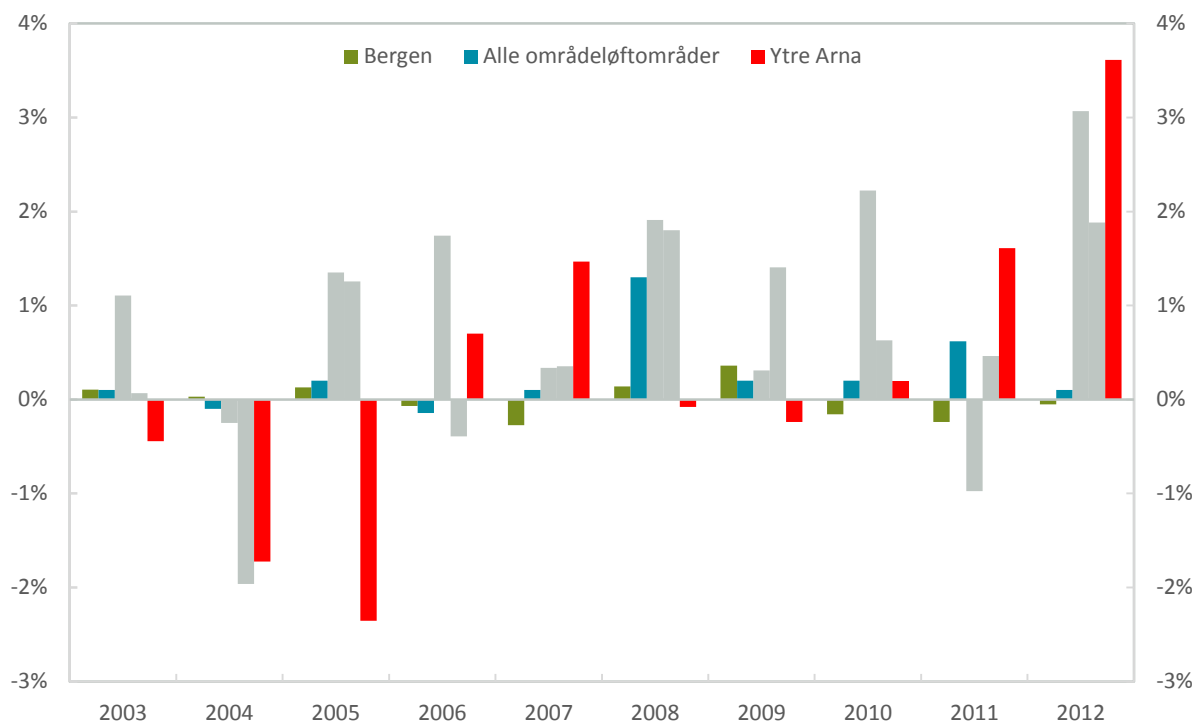
gjennomsnitt svarer nordmenn 8,3, de som bor i større tettsteder svarer 8,1, mens de som bor i områdeløftområder svarer 7,4.

Beboerne i Ytre Arna svarer i gjennomsnitt 7,6, med andre ord marginalt høyere enn hva som gjelder for områdeløftområdene samlet, jf. figur 2.36.

¹¹ Harmonisk gjennomsnitt. Det foreligger ikke senere data en 2012 på grunnkretsnivå.

FIGUR 2.34

Nettoinnflytting som andel av befolkningen.¹⁾ Prosent. 2003-2012

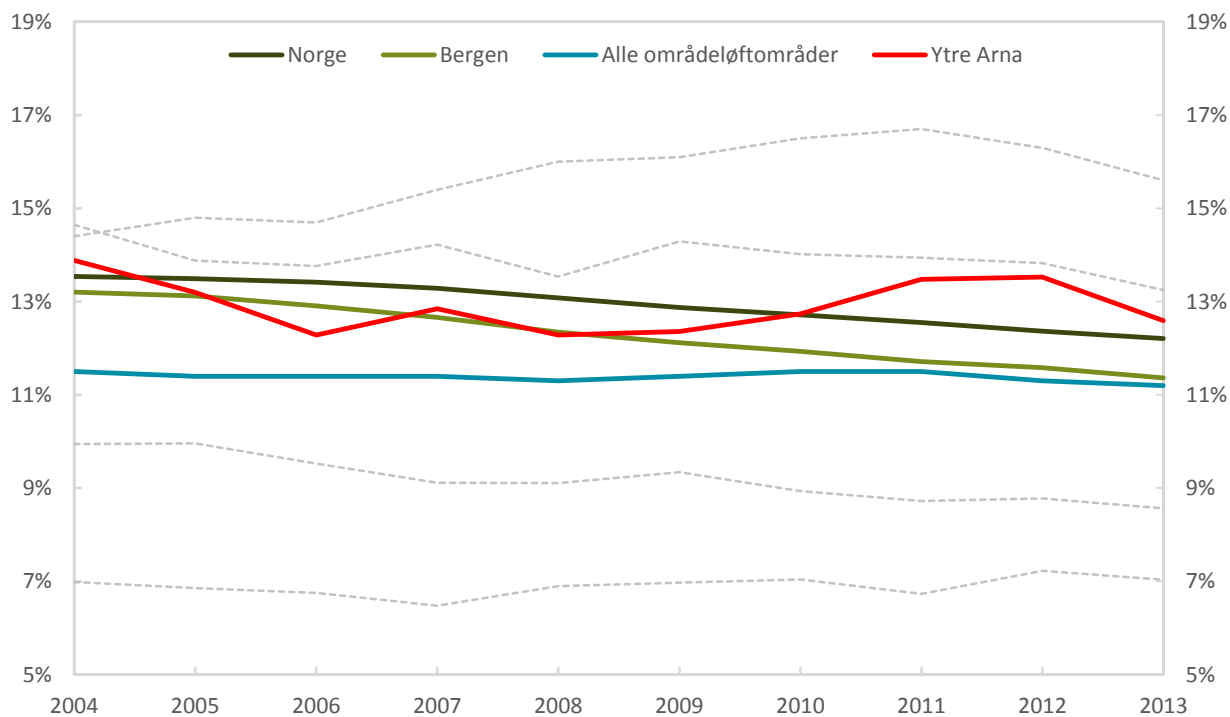

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.35

Barn 6-15 år som andel av befolkningen.¹⁾ 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

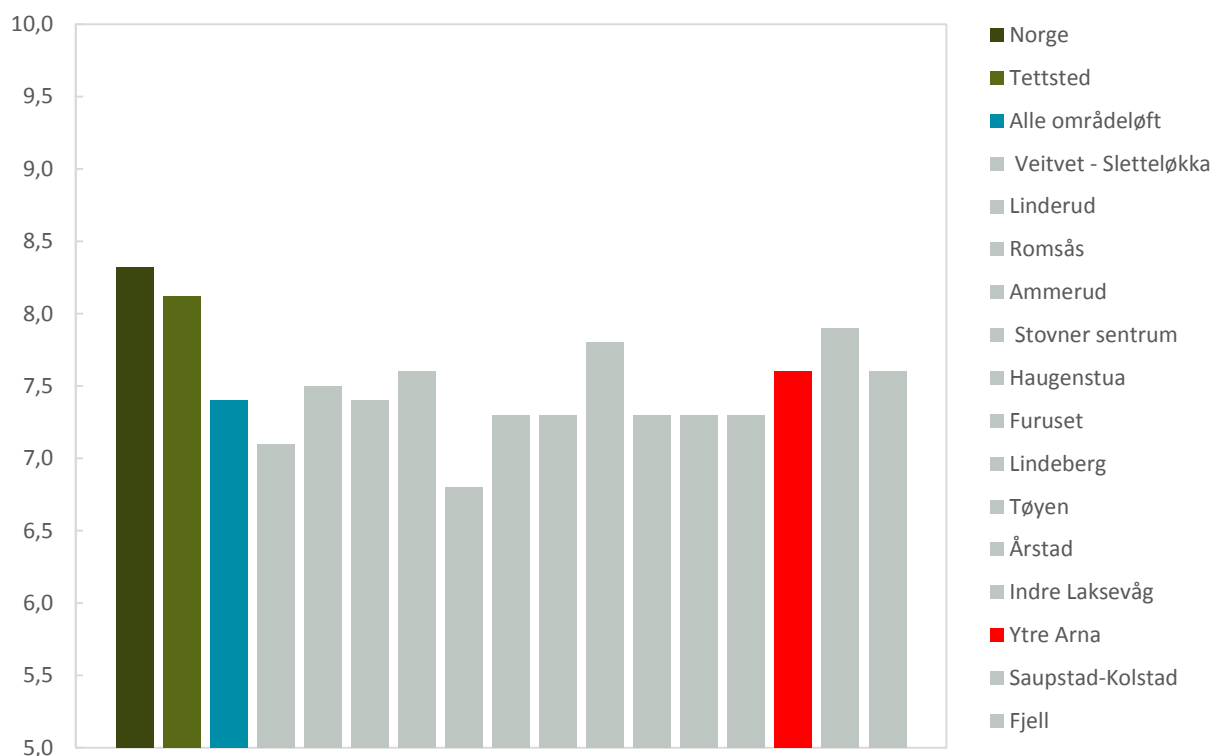
Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet i form av tyveri, skadeverk eller vold har blitt gradvis redusert i de aller fleste OECD land siste ti år, også i Norge. Utviklingen gjenspeiler seg i svar i SSBs levekårsundersøkelse: «I 2012 oppgav nesten 17 prosent i alderen 16-24 år at de i løpet av det siste året ble offer for ett eller flere tilfeller av tyveri, skadeverk, vold eller trusler om vold. Denne andelen er likevel vesentlig lavere enn i alle de fem undersøkelsene i perioden 1991-2007 hvor dette er kartlagt.»¹²

Opplevde problemer med kriminalitet varierer imidlertid mellom aldersgrupper og boområde. Mest utsatt er unge. Likeledes er områdene omfattet av Områdeløft klart mer utsatte. På eksplisitte spørsmål i levekårsundersøkelsen om problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet svarer 5 pst. i Norge som helhet at de har det. I store tettsteder svarer 7 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer hele 22 pst. i områdeløftområdene at de har dette.

FIGUR 2.36

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med bomiljøet ditt? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

¹² For oppsummering av Levekårsundersøkelsen i 2013, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold/hvert-3-aar/2013-12-20>

I Ytre Arna svarer 15 pst. at de har problemer med kriminalitet i bomiljøet, høyere enn hva som gjelder for større tettsteder, men vesentlig lavere enn for områdeløftene samlet, jf. figur 2.37.

Indikator 0.6 Trygghet

På spørsmål om hvor trygg befolkningen føler seg i eget nabolag etter at det har blitt mørkt, er det få som føler seg utrygge. I levekårsundersøkelsen svarer 7 pst. i Norge som helhet at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. I store tettsteder svarer 8 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer 16 pst. i områdeløftområdene at de føler seg utrygge eller veldig utrygge, noe som er signifikant høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig.

I Ytre Arna svarer 7 pst. at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. Svarandelen er på nivå med hva som gjelder for store tettsteder for øvrig og vesentlig lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområder, jf. figur 2.37.

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Igangsetting av nye boliger har i Norge de siste ti årene variert mellom 0,6 og 0,8 kvm. per innbygger per år, med et gjennomsnitt på 0,74 kvm. per innbygger per år i perioden 2004-2013. I Bergen var gjennomsnittet i samme periode på 0,65 kvm. per innbygger per år, med 0,68 i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,6 i perioden 2010-2013.

Områdeløftområdene har både langt lavere nivå igangsettingen av nye boliger og større variasjon mellom årene. Gjennomsnittet for perioden 2004-2009 var 0,14 og 0,22 i perioden 2010-2013.

I Ytre Arna var igangsettingen klart lavere enn i Bergen for øvrig. Det ble igangsatt 0,16 kvm. bolig i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,17 i perioden 2010-2013. Høyest igangsetting var det i

2005, med 0,46 kvadratmeter igangsatt per innbygger, jf. figur 2.38.

Indikator 1.2 Prisutvikling boliger

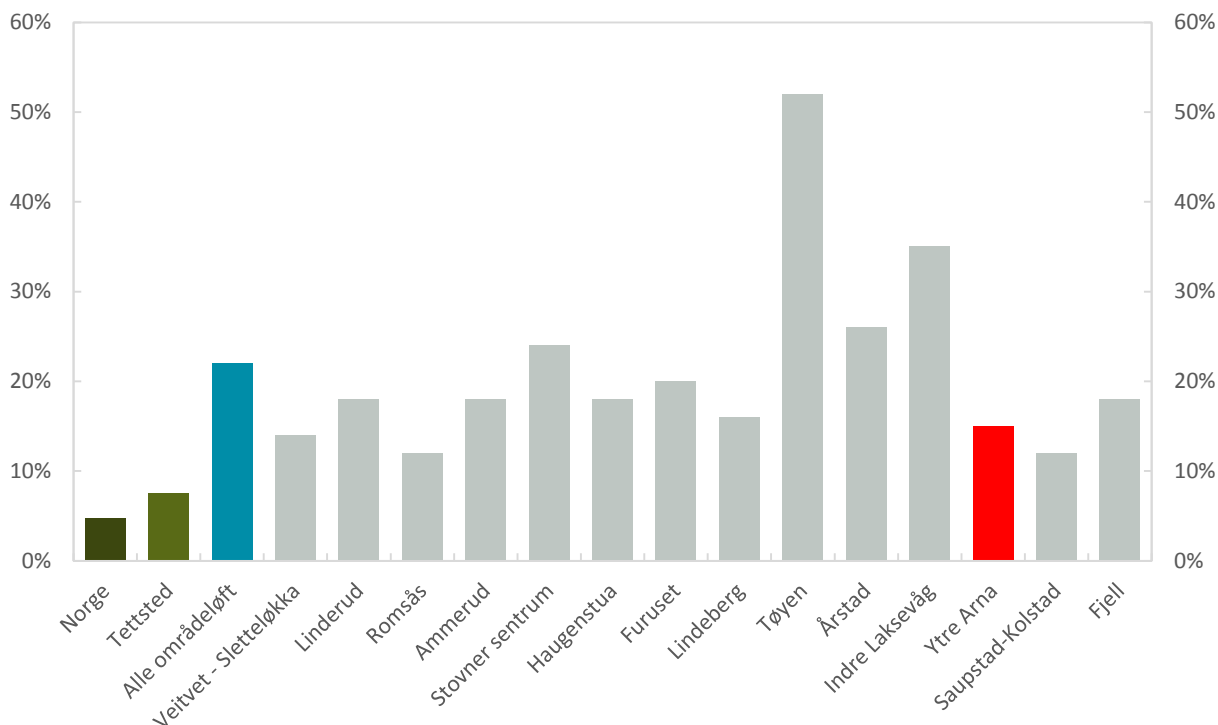
Boligprisene har i steget betydelig i Norge over mange år. I Perioden 2004 – 2013 steg gjennomsnittlig kvadratmeterpris på eneboliger, småhus og blokkleiligheter i Norge 6,6 pst på årlig basis. Tilsvarende tall for Bergen var 6,8 pst. Prisene sank både i Norge og i Bergen under finanskrisetåret 2008, men prisstigningen fortsatte deretter, om enn i en litt lavere takt enn før finanskrisen. I områdeløftområdene har prisutviklingen i stor grad fulgt utviklingen i Norge som helhet.

Prisene i Ytre Arna ligger klart under nivået i Bergen, og veksttakten de siste årene er relativt lav. I hele perioden 2004-2013 økte prisene på i Indre Laksevåg Ytre Arna 6,9 pst. årlig. I perioden 2009-2013 falt boligprisveksten til 6,1 pst. årlig, noe som var om lag to prosentpoeng lavere årlig vekst enn i Bergen siste fire år, jf. figur 2.39.

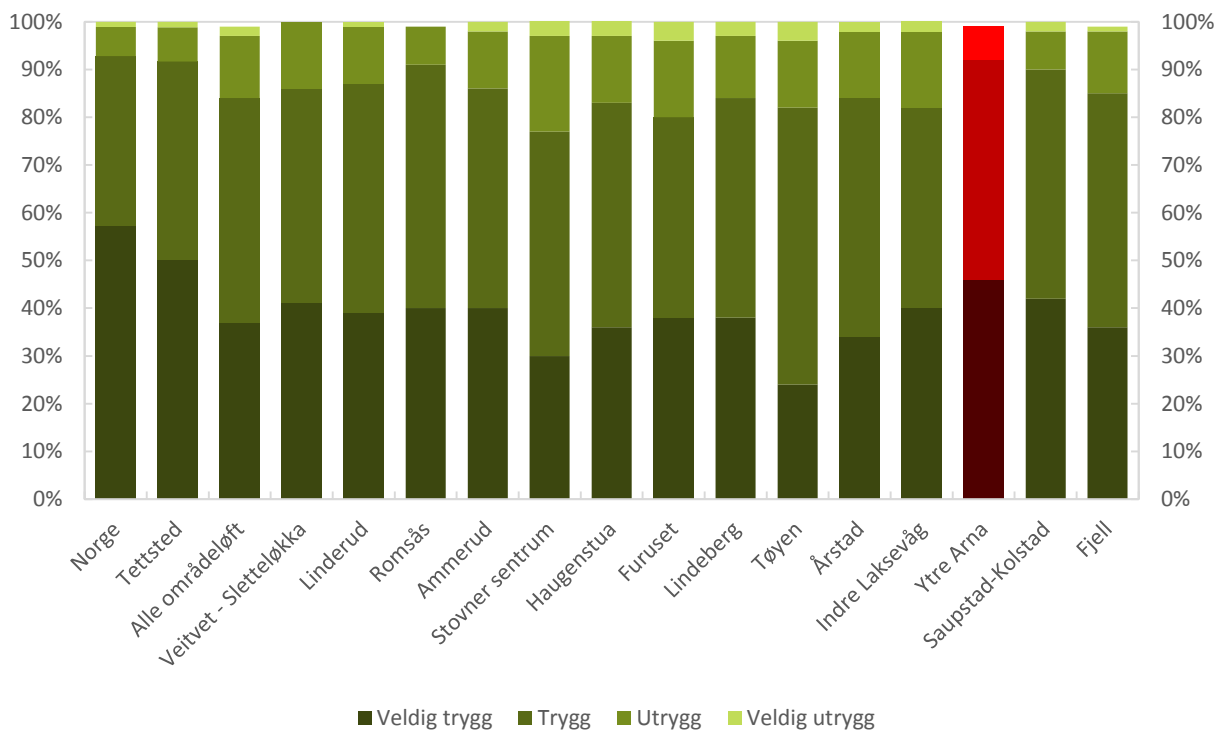
Data for boligomsetning underbygger at det både er interesse for å kjøpe bolig i Ytre Arna og at det er betydelig omsetning i området. Gjennom perioden 2004-2013 var salget av boligheter som andel av befolkningen i Ytre Arna på om lag samme nivå som i Bergen som helhet (ca. 10 pst. høyere andel i 2013). Boligomsetningen var imidlertid lavere enn for øvrige områdeløftområder.

FIGUR 2.37

Spørsmål: Har du/dere problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet (ja/nei)? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Hvor trygg føler du deg når du går alene i ditt nabolag etter at det har blitt mørkt?

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

Få land investerer like hyppig i egen bolig som i Norge. Levekårsundersøkelsen viser at hvert år investerer om lag førti prosent av Norges befolkning i egen bolig (42 pst.). Andelen er bare marginalt lavere i større tettsteder (40 pst.). Vår spørreundersøkelse tyder på at andelen er noe lavere i områdeløftområdene samlet (37 pst.), men ikke mye.

Hele 61 pst. av beboerne i Ytre Arna har i undersøkelsen svart at de har investert i egen bolig de siste 12 månedene. Det er flere klart flere enn gjennomsnittet for Norge.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Levekårsundersøkelsen viser at nordmenn på landsbasis er svært tilfredse med egen bolig. Det er en rekke nærliggende årsaker til det, blant annet generelt høy boligstandard. På en skala fra 1 -10, hvor 10 betyr svært fornøyd, er gjennomsnittet 8,0 på landsbasis. Noe lavere for tettsted (7,9).

Beboerne i Ytre Arna oppgir en gjennomsnittlig tilfredshetsverdi på 8,0, jf. figur 2.40.

Indikator 2.1 Sysselsatte i personrettet tjenesteyting

Personrettede tjenester er typisk mest utbredt der folk samles og ferdes. Sysselsettingen i slike tjenester er høyest i de største byene, i tillegg til reiselivsdestinasjoner. Sysselsatte som andel av befolkningen endres lite fra år til år: I Norge som helhet utgjorde sysselsatte innenfor næringene detaljhandel og servering 5,3 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 5,7 i 2008. I Bergen var tilsvarende andeler 6,3 og 7,0 pst.

Tilsvarende sysselsettingsandel innenfor personrettede tjenester i områdeløftområdene la gjennomgående lavere enn i landet som helhet og var 3,4 pst. i 2013, opp fra 3,2 pst. i 2008.

I Ytre Arna var andelen lav og utgjorde 0,7 pst. i 2013. Andelen har også falt (-35 pst.) siste fem år og var 1,1 pst. i 2008. Tross stigende folketall tyder utviklingen i sysselsettingsandelen på at markedet for personrettede tjenester i området er svakt og svekkes, jf. figur 2.41.

Indikator 2.2 Næringsarealer i personrettet tjenesteyting

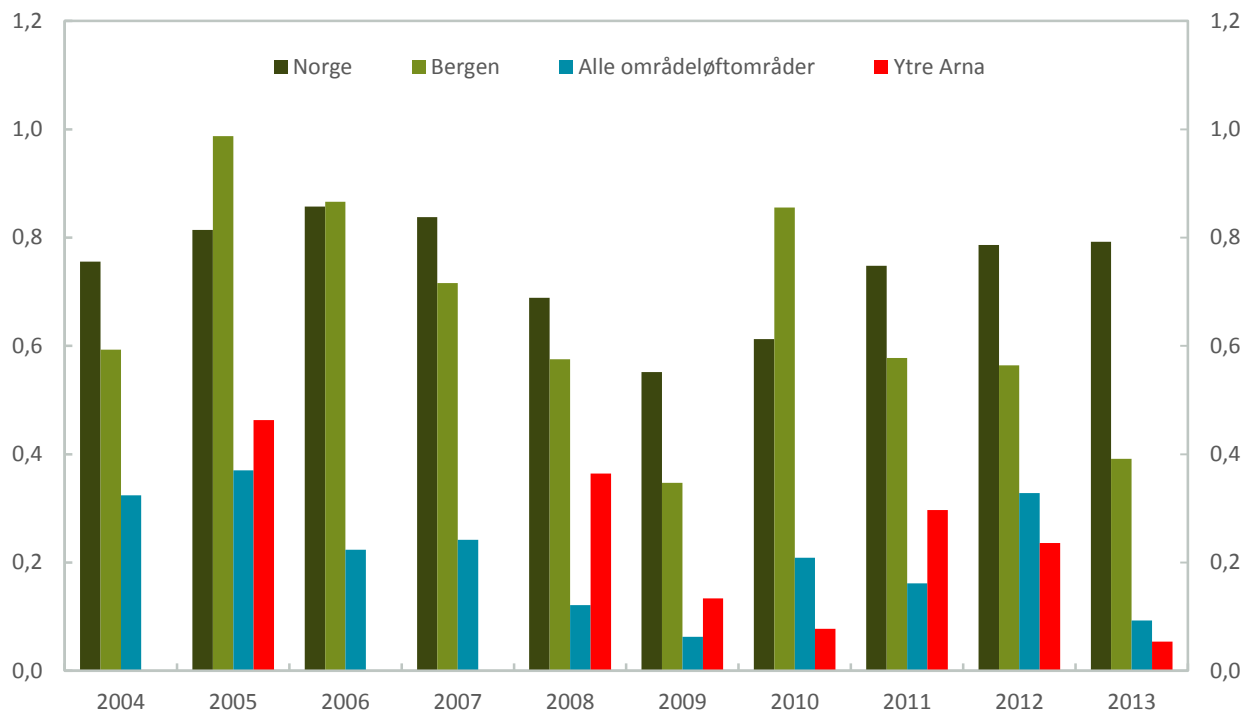
Data for igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg underbygger heller ikke at Ytre Arna er noe attraktivt investeringsområde for personrettede tjenester.

I perioden 2004 – 2013 ble det ikke investert i noen slike bygg i området. I Norge som helhet ble det investert i 1,1 kvm per innbygger i bygg til personrettet tjenester i perioden sett under ett, hvorav 96 pst. var handel. I Bergen var tilsvarende investeringer i perioden 1,07 kvm. per innbygger.

Ytre Arna har heller ingen investeringer i hoteller eller overnatting. I Bergen utgjorde slike investeringer 0,17 kvm. per innbygger i samme periode. I Norge var tilsvarende andel 0,27.

FIGUR 2.38

Igangsetting av nye boliger.¹⁾ Alle boligtyper. Kvadratmeter per innbygger. 2004-2013.

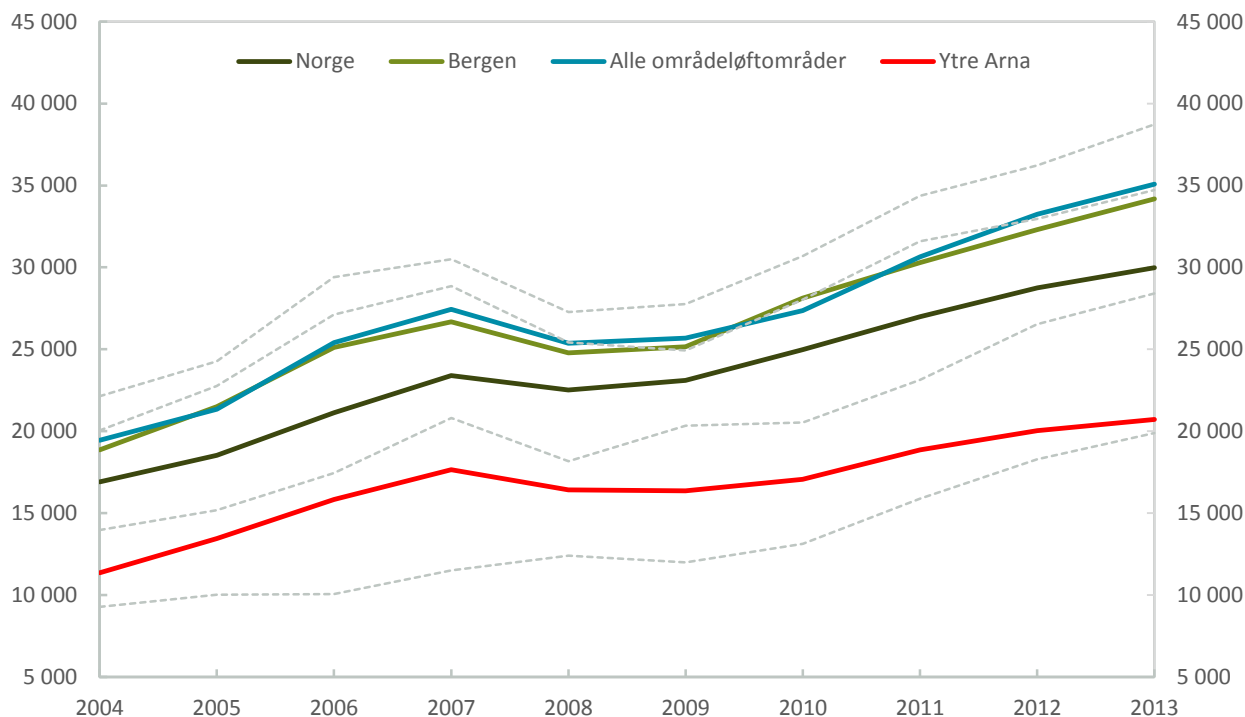

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.39

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris.^{1), 2)} Kroner. Løpende priser. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Eneboliger, småhus og blokkleiligheter

Indikator 2.3 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Offentlige personrettede tjenester utvikles generelt som en følge hvor mange barn som trenger undervisning eller tilsyn og hvor mange som har behov for helsetilbud nær seg. I Norge som helhet arbeidet 14 pst av befolkningen i næringene undervisning (nacekode 85), helsetjenester (nacekode 86), pleie og omsorg i institusjon (nacekode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (nacekode 88). Andelen var den samme i 2013 og 2008.

Områdeløftområdene har generelt en noe lavere andel sysselsatte i området som andel av befolkningen. Andelen var 10 pst. både i 2013 og 2008. I Oslo var andelen 15 pst, ned fra 16 pst i 2008. I Grovuddalen var andelen 10 pst. begge år.

I Ytre Arna utgjorde sysselsatte i offentlige personrettede tjenester 5 pst. av befolkningen i 2013 opp fra 4 pst. 2008. Sysselsettingen fordelte seg med førti prosent innenfor undervisning og samme andel innenfor omsorgstjenester, inkl. barnehager.

Indikator 3.1 Bruksareal fritid og rekreasjon

Investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. bidrar normalt til å øke mulighetene for at ulike deler av befolkningen i et område møtes. Generelt investeres det lite i slike kollektive goder i områdeløftområdene.

For alle områdeløftområdene var investeringer i slike fasiliteter 0,05 kvm. per innbygger summert over hele perioden 2004-2013. Tilsvarende investeringer utgjorde 0,46 kvm. i Norge som helhet i samme periode og 0,49 kvm. i Bergen, jf. figur 2.42.

I Ytre Arna ble det investert i en større lekeplass i 2004. Det medførte at investeringene i ulike kulturfasiliteter ble 0,21 kvm. per innbygger for hele pe-

rioden 2004-2013. Investeringen er klart over gjennomsnittet for alle områdeløftområdene, men klart lavere enn Bergen samlet.

Indikator 3.2 Bruk av møteplasser

For å få et enkelt mål på bruk av møteplasser som lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet, har vi spurt beboerne i området løft om bruk siste måned. Likelydende spørsmål finnes dessverre ikke i levekårsundersøkelsen. I områdeløftområdene samlet svarer 56 pst. at de har benytte slik møteplasser.

Det er lite variasjon mellom områdeløftområdene, jf. figur 2.43. I Ytre Arna svarer kun 46 pst. at de har benyttet slike møteplasser, noe som er klart lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene.

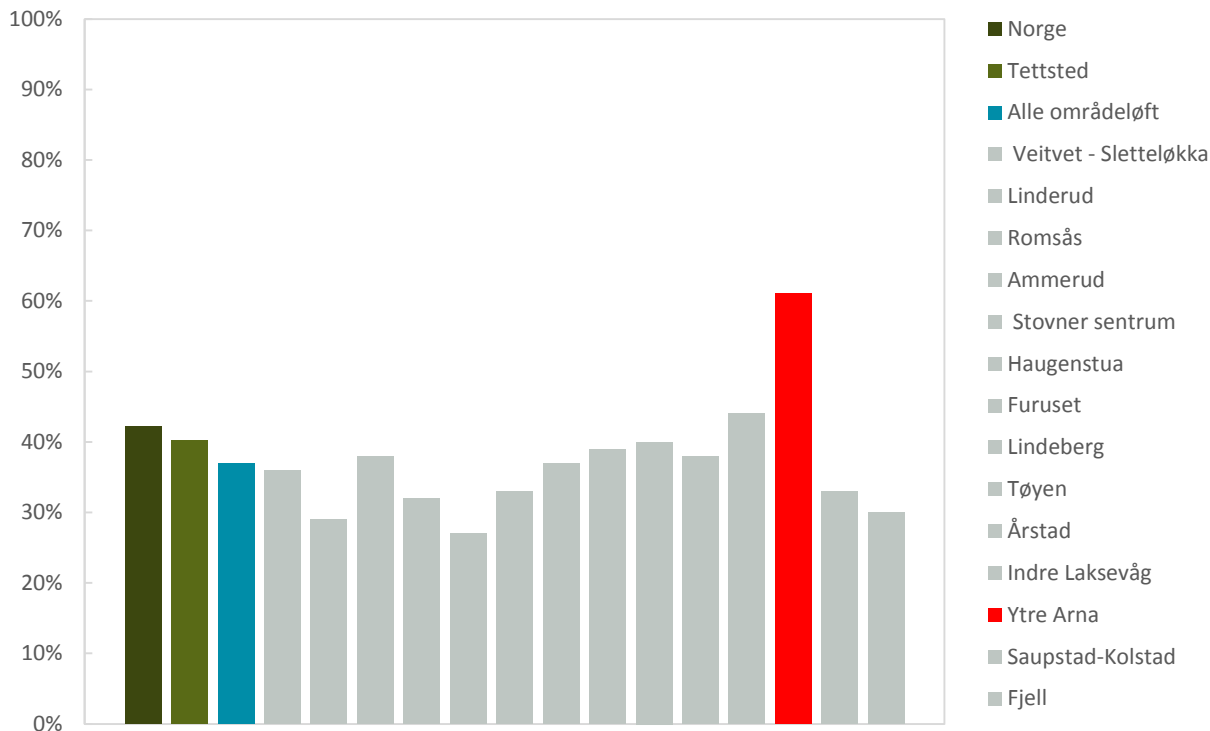
Indikator 3.3 Tilfredshet med rekreasjon og fritidsmuligheter

Nordmenn er gjennomgående opptatt av gode fri-luftsområder og er også i stor grad fornøyd med rekreasjonsmulighetene nær eget bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,5, de som bor i større tettsteder svarer 8,2, mens de som bor i områdeløftområder svarer 8,0. Områdeløftbeboere er altså gjennomsnitt nesten like fornøyd med sine rekreasjonsmuligheter som beboere flest.

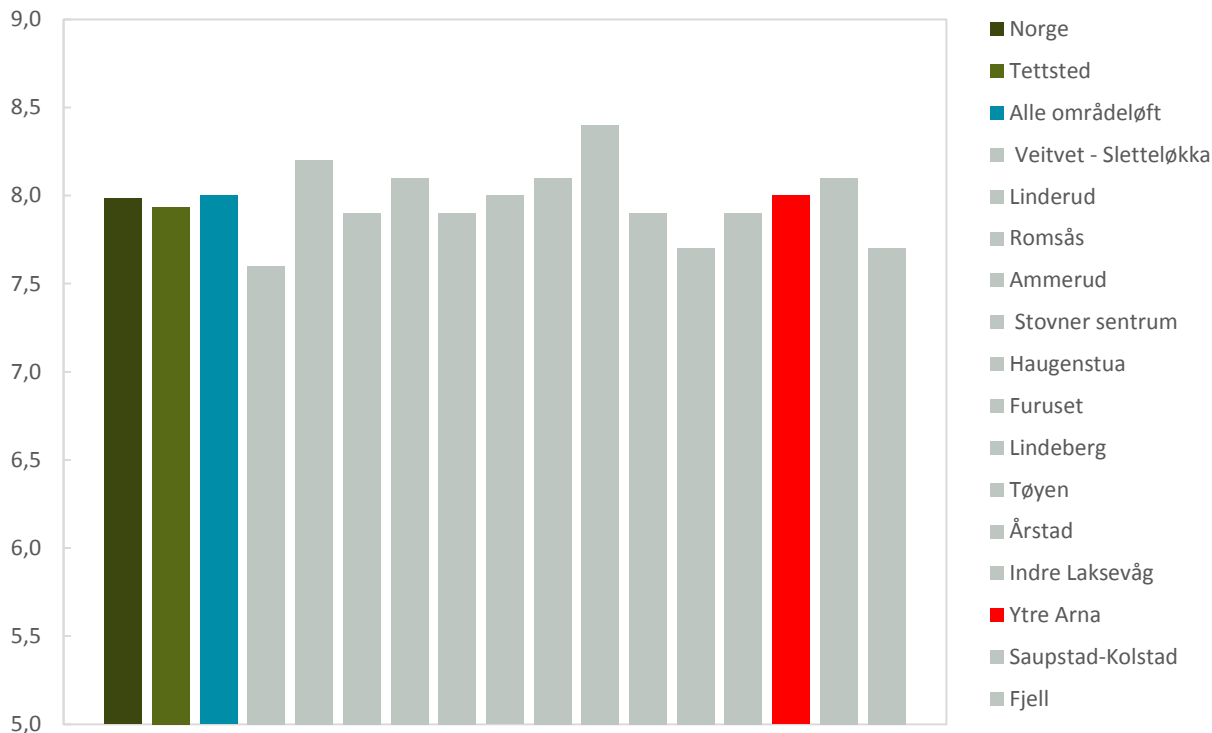
På Ytre Arna gir beboernes svarer 8,0 på samme skala, noe som er som gjennomsnittet for områdeløftområdene, men noe lavere enn på landsbasis og store tettsteder for øvrig. Se figur 2.43.

FIGUR 2.40

Spørsmål: Har du/dere i løpet av siste 12 månedene hatt utgifter til vedlikehold, reparasjoner eller oppussing av boligen? Ta ikke med utgifter til nybygg eller tilbygg. Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med boligen din? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Andelen uføre som andel av befolkningen i normalt arbeidsfør alder (20-67 år) har de siste årene holdt seg relativt stabil og gått noe ned. Også i områdeløftområdene ser vi at andelen uføre synker noe. Om lag i samme takt som de større byene. Andelen er imidlertid noe høyere enn i de store byene. Av befolkningen mellom 20 – 67 år utgjorde i 2012 andelen uføre 5,8 pst. i områdeløftområdene samlet og 3,6 pst. Bergen kommune.

Tilsvarende andel i Ytre Arna var 6,7 pst. Andelen framstår som relativt høy og har holdt seg stabil over flere år, jf. figur 2.44.

Indikator 4.2 Barn i barnehagen

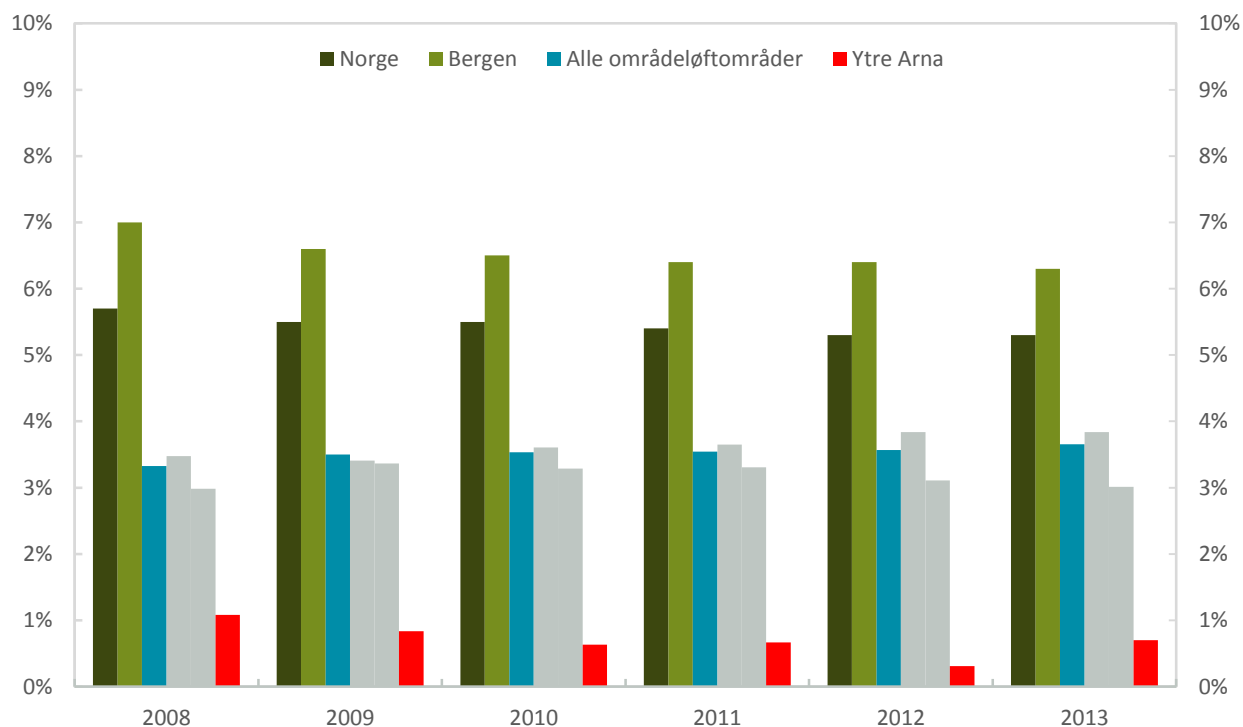
Fordi barneforeldre møtes der barn møtes, har det vært et ønske om å utvikle en indikator som viser utviklingen i andel barnehagebarn av barn i barnehagealder i områdene.

Vi mangler data for nøyaktig antall barn i barnehagealder, men har antall barn i alderen 0-6 år. Som andel av barn i denne aldersgruppen har andelen barn i barnehagealder for områdeløftområdene samlet økt fra 42 til 51 pst. i perioden 2004-2013.

Samme andel for Ytre Arna for de respektive årene har økt fra 89 til 142 pst., med andre ord vesentlig

FIGUR 2.41

Sysselsatte innenfor detaljhandel og servering som andel av befolkningen.^{1), 2)} Prosent. 2008-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

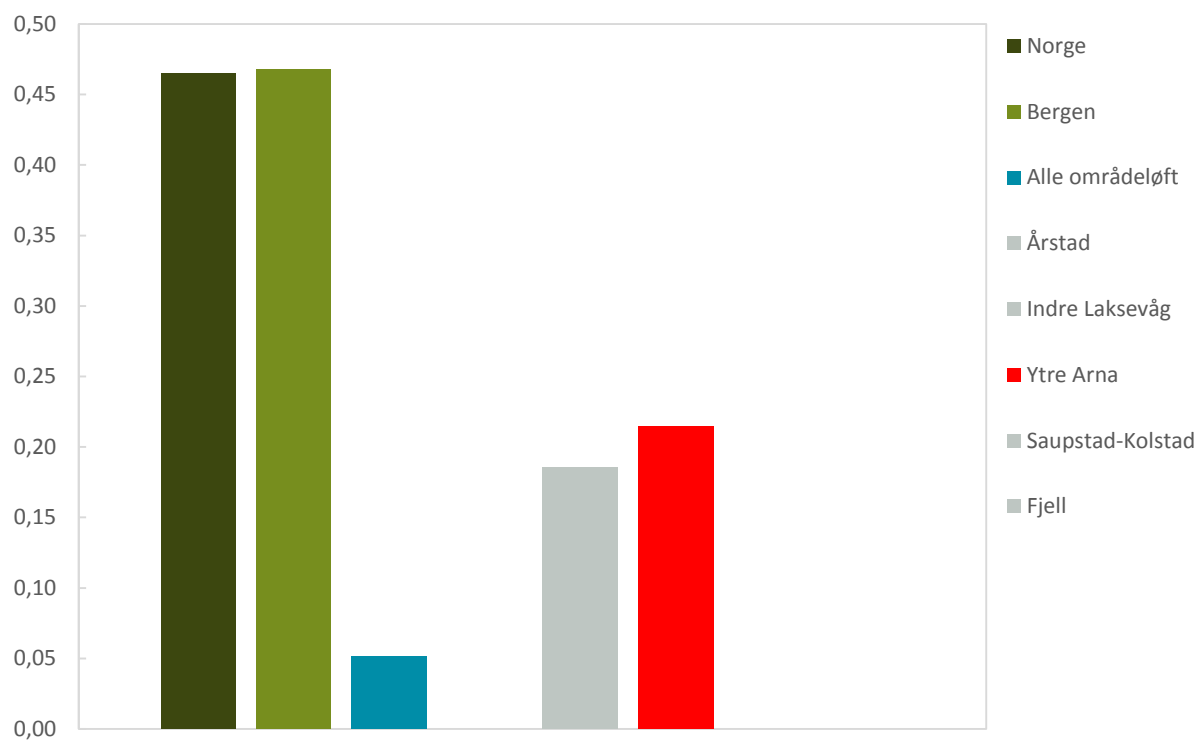
1) Områdeløftområder i Bergen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Næringene er definert som hhv. næring 47 og 56 i henhold til Standard for næringsinndeling (SN2007)

høyere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene. Når andelen overstiger 100 pst. skyldes det at barnehager i området også har barn fra utenfor området.

FIGUR 2.42

Igangsett bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a.¹⁾ Kvadratmeter per innbygger. Total for perioden 2004-2013

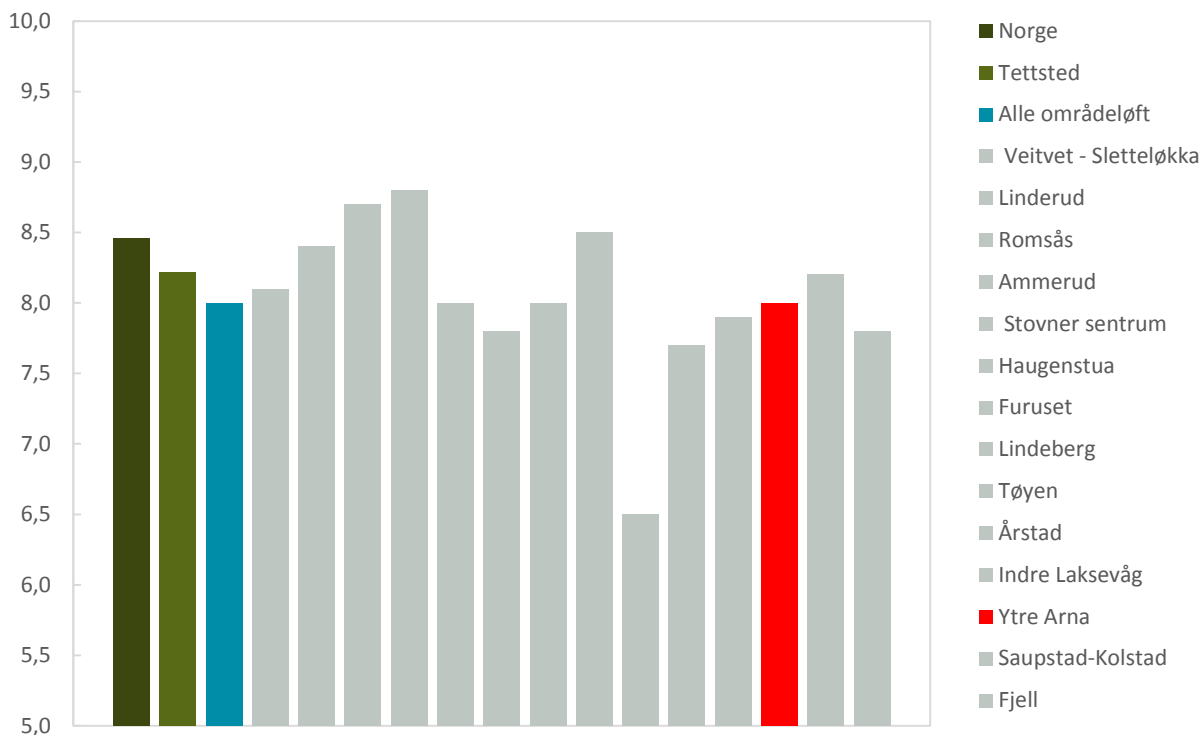

Kilde: Statistisk sentralbyrå

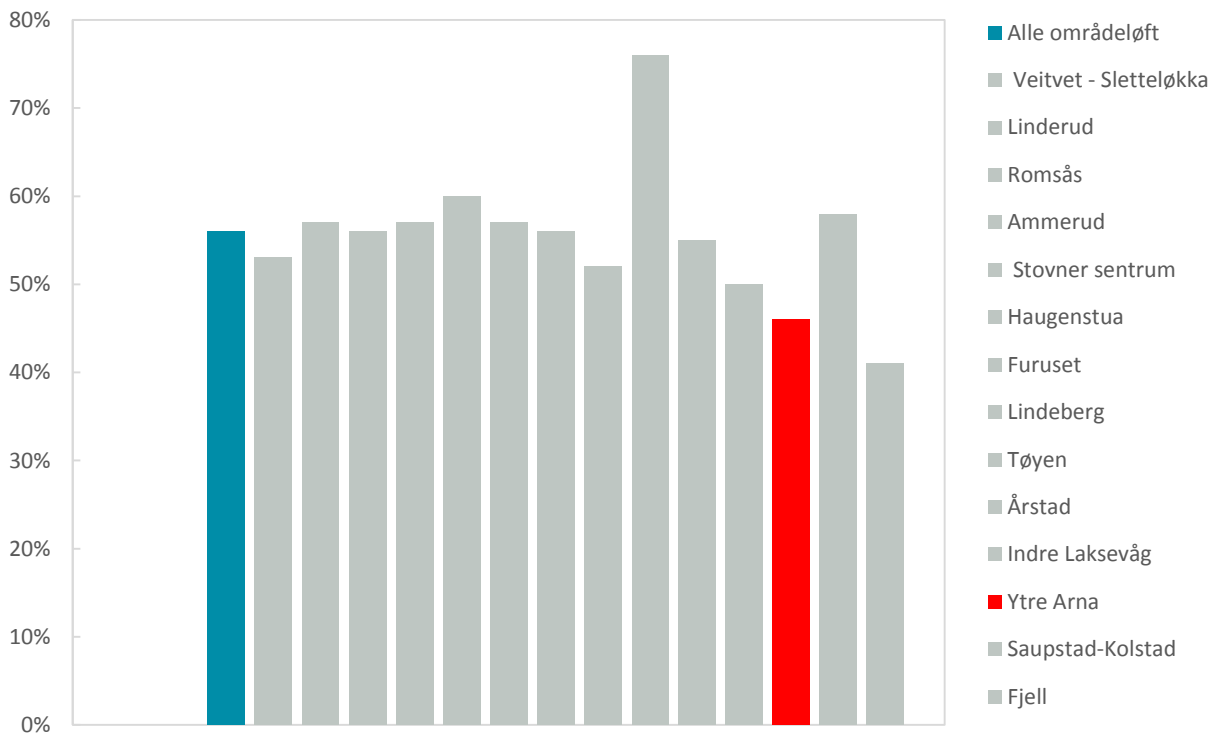
1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.43

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med friluftsliv og rekreasjonsområdene i nærheten av der du bor? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Spørsmål: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet.¹⁾ Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

1) Spørsmålet er ikke inkludert i Levekårsundersøkelsen

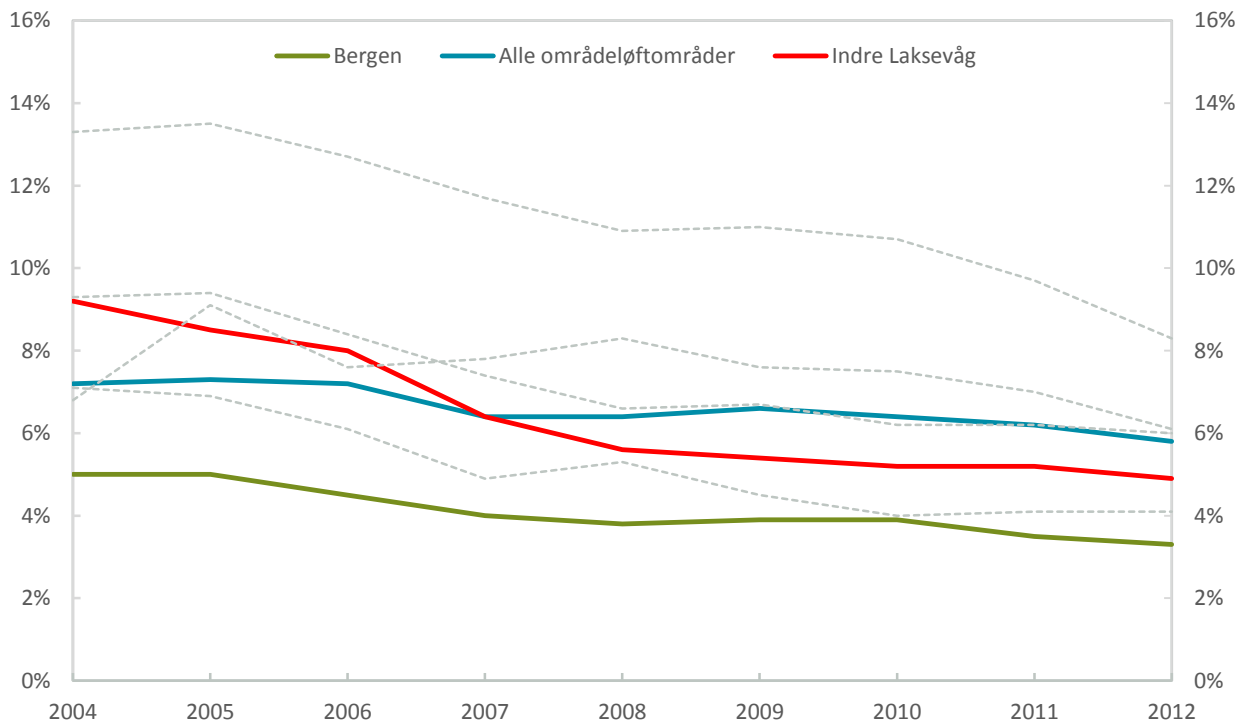
Indikator 4.3 Sosialt nettverk

En indikator for sosial tilhørighet er om det er mulig å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp. Levekårsundersøkelsen stiller spørsmål om hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Hele 97 pst. av Norges befolkning svarer at de kan de, 96 pst. i større tettsteder.

Fra vår undersøkelse går det fram at områdeløftområdene svarer i litt mindre grad at de kan naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Her svarer 90 pst. at de kan det. På Ytre Arna svarer 94 pst. det samme, jf. figur 2.45.

FIGUR 2.44

Andel mottakere av uføreytelser¹⁾ som andel av befolkningen.²⁾ Prosent. 2004-2012

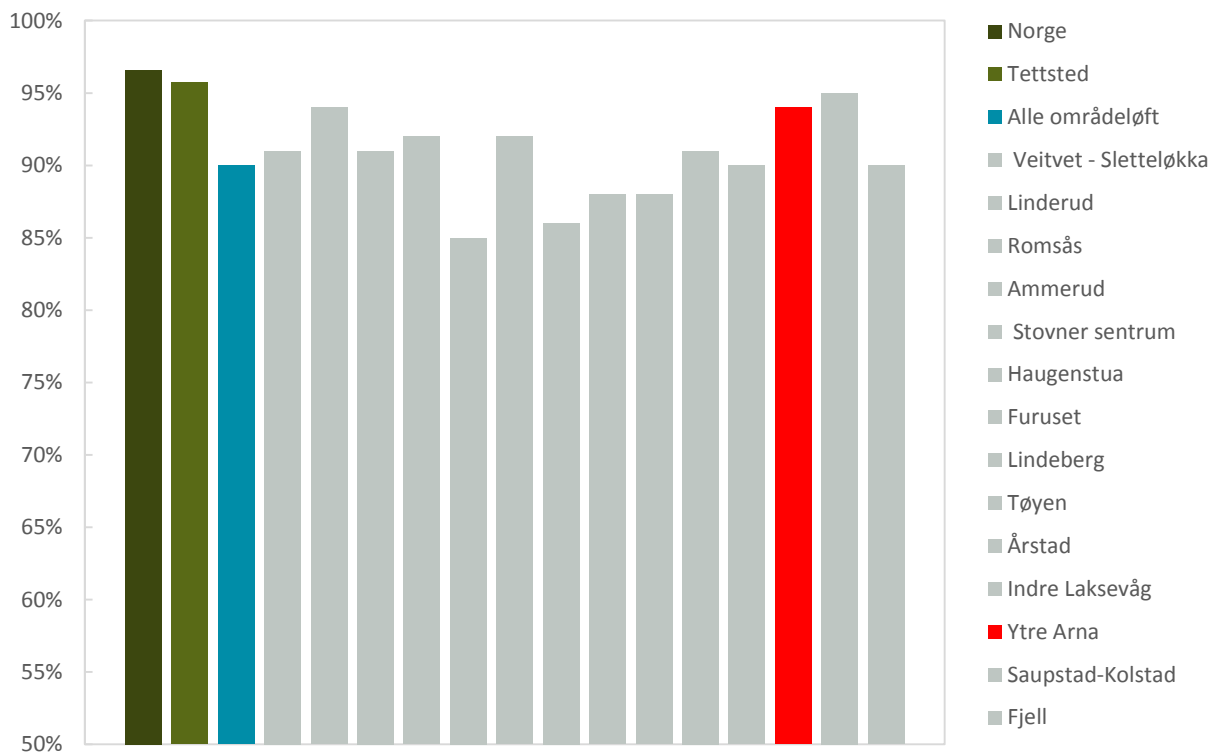
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Omfatter mottakere av uføreytelser. Det er ikke tatt hensyn til regelendringer

2) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.45

Spørsmål: Kan du be slektninger, venner eller naboer om praktisk hjelp dersom du skulle trenge det? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

2.4 Saupstad-Kolstad (Trondheim)

2.4.1 Kort om området¹³

Saupstad-Kolstad er Trondheims første drabantby og ligger omkring 10 km sør for Trondheim sentrum jf. figur 2.46.

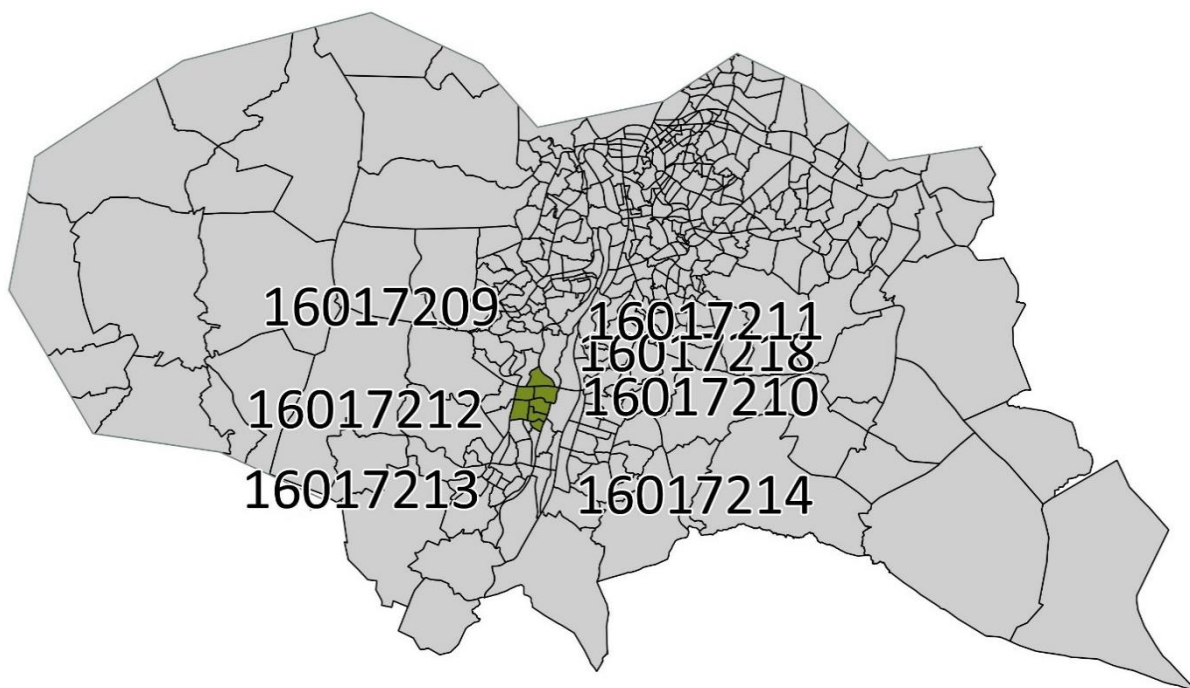
Området ble planlagt etter «firkant-tun»-prinsippet, der utformingen skulle bidra til gode uterom, lokal tilhørighet og et trygt nabolag, samtidig som man var en del av en større bydel.

Ved inngangen til 2014 bodde 5185 mennesker innenfor Områdeløftet (SSB, 2014).

Boligene i området var moderne og ble betraktet som attraktive den gang de ble bygget, men mistet etter hvert sin status. Bydelen er over 40 år gammel, og det er i løpet av disse årene gjort lite med offentlige rom, infrastruktur, grønnstruktur og bygningsmiljøer.

Fra slutten av nittitallet ble sosiale problemer og uro mer framtrepende i bydelen, og omdømmet ble dårligere. De største utfordringene for området er knyttet til levekårsmessige forhold, demografi og sosiale og fysiske forhold.

FIGUR 2.46
Saupstad-Kolstad

Kilde: DAMVAD og Statistisk sentralbyrå

¹³ Beskrivelsen er i stor grad basert på omtalen av områdeløftet på Trondheim Kommune sin nettside <https://www.trondheim.kommune.no/saupstadkolstad/>

Målet med Områdeløftet er å gjøre Saupstad-Kolstad til en bærekraftig bydel med variert boligsammensetning og høy kvalitet på infrastruktur og offentlige rom. Områdeløftsarbeidet skal bidra til å forbedre det fysiske og sosiale miljøet i bydelen med en målsetting om at innbyggerne skal oppleve økt trygghet, trivsel og livskvalitet.

Saupstad-Kolstad har vært med i Områdeløft siden 2013.

2.4.2 Kort oppsummering av årets måling

Befolkningen i Saupstad-Kolstad har de siste ti årene vokst klart mindre enn i Trondheim som helhet. Befolkningsveksten er også betydelig under øvrige områdeløftområder. Netto innenlandsk innflytting bidrar positivt til befolkningsveksten i området og har de siste ti årene utviklet seg fra å være negativ til å bli positiv. Andelen utenlandske statsborgere har økt noe i perioden, og er på om lag samme nivå som i Trondheim. Andelen barn i skolealder har holdt seg høyere enn i Norge samlet, men har sunket noe de siste årene. Reduksjonen i barneandelen i Saupstad-Kolstad har likevel vært mindre enn i Trondheim som helhet.

Trivselen med eget bomiljø er bare marginalt lavere enn nivået i andre tettbebygde områder. Antallet som rapporterer at de har hatt problemer med kriminalitet i bomiljøet er på nivå med landet som helhet og dermed lavere enn i andre områdeløftområde. Andelene som føler seg utrygge etter at det har blitt mørkt er også på nivå med landet som helhet og lavere enn andre områdeløftområder.

Boligutbyggingen i Saupstad-Kolstad har vært klart lavere enn i Trondheim for øvrig, og synkende. Prisene har vært noe lavere enn byen for øvrig, men tilfredsheten med egen bolig er som i Norge for øvrig. Tilfredsheten med egne friluftsmuligheter er også nær nivået i Norge som helhet, og høyere enn andre områdeløftområder.

Det er relativt få sysselsatte innen personrettede tjenester i området. Sammenholdt med folketallsutviklingen framstår markedet for slike lokalsamfunnstjenester som lite, men stabilt.

Innbyggernes sosiale nettverk framstår som høyere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene, og svakt lavere enn for Norge samlet.

2.4.3 Årets måling (nullpunktsmåling)

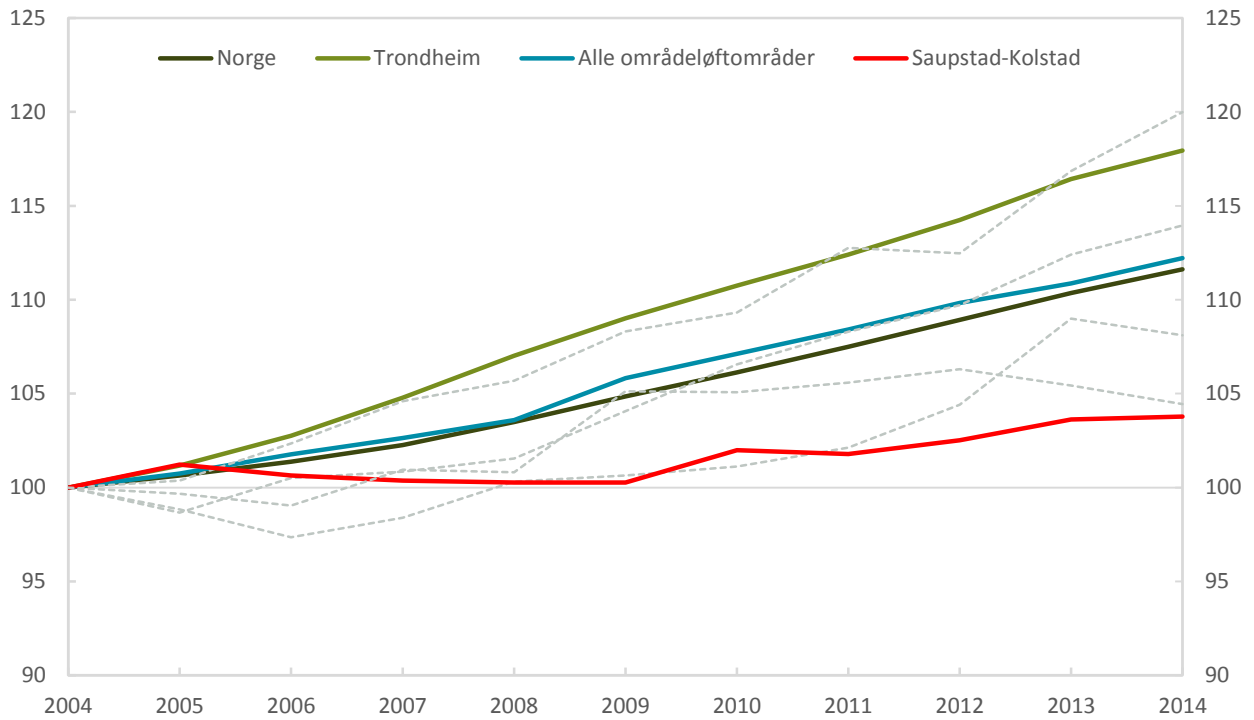
Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Befolkningen i området har siste de ti årene vokst klart mindre enn i Trondheim som helhet. Befolkningsveksten er også betydelig under øvrige områdeløftområder.

Gjennomsnittlige årlig vekst har vært 0,4 pst. i perioden 2004 – 2014, noe som er 78 pst. lavere enn i Trondheim som helhet. Befolkningsutviklingen er illustrert i figur 2.47.

Antallet personer med ikke-norsk statsborgerskap var 10 pst. i 2013, om lag samme nivå som i Trondheim samlet Bergen. Andelen er seks prosentpoeng lavere enn i øvrige områdeløftområder. Andelen vokser saktere enn for kommunen samlet, jf. figur 2.48.

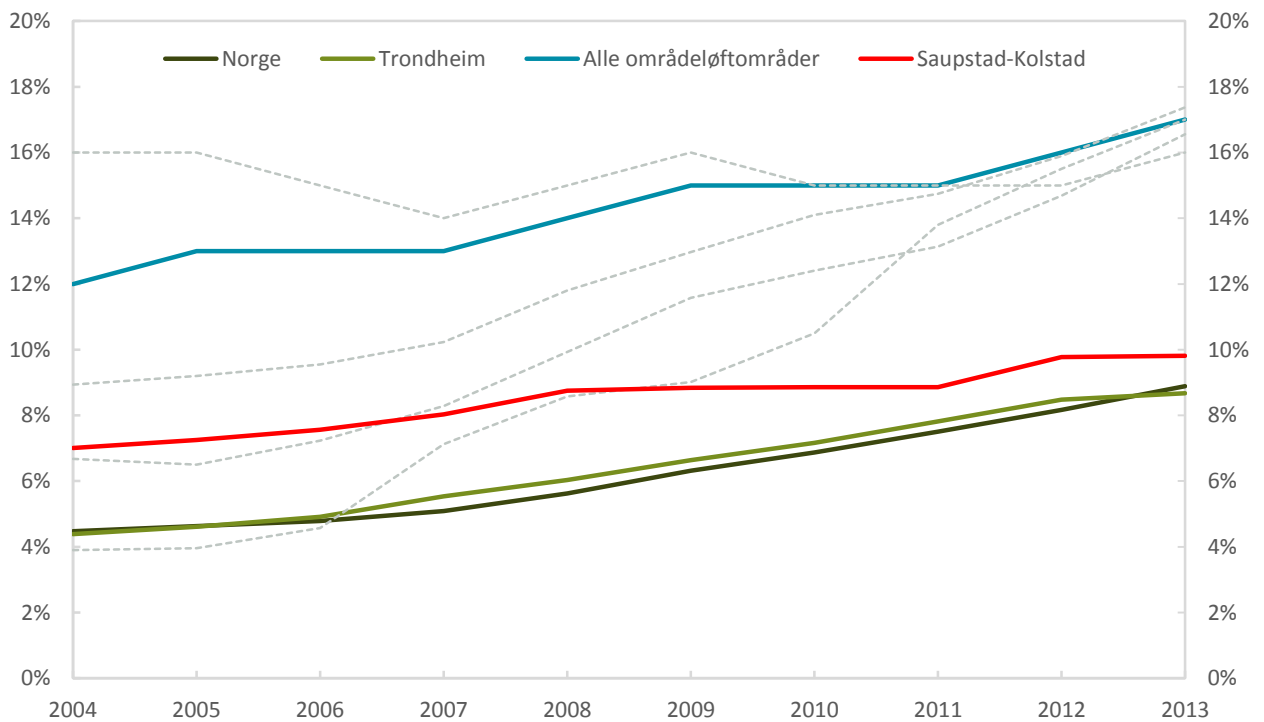
FIGUR 2.47
Befolkningsutvikling.¹⁾ Indeksert (2004=100). 2004-2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.48
Andel ikke-norske statsborgere.¹⁾ Prosent. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av innenlandsk flytting inn og ut av mindre områder som andel av områdets befolkning vil naturlig være større i små enn i store områder. Store innflyttingsoverskudd i et enkelt år vil vanligvis være knyttet til ferdigstillelse av boligprosjekter.

Bruttoinnflytting til Saupstad-Kolstad har variert lite de siste ti årene og utgjorde i gjennomsnitt 16 pst. av befolkningen i perioden 2004-2012, jf. figur 2.49.¹⁴ Tilsvarende tall for Områdeløftområdene samlet var 17 pst.

Netto innenlandsk innflytting har i samme periode utviklet seg fra å være negativ til å bli positiv. Som andel av befolkningen har nettoinnflyttingen i gjennomsnitt vært lavere enn gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst (0,3 pst.) i perioden, men oversteget befolkningsveksten på slutten av perioden. Veksten har også vært høyere enn for Trondheim de siste årene. Nettoinnflyttingen bidrar dermed positivt til befolkningsveksten i området.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Ulike aldersgruppers andel av samlet befolkning endres vanligvis lite og sakte. Generelt i Norge har andelen barn i skolealder sunket, som følge av relativt lave fødselstall og innvandring. Andelen i Norge i 2013 var 12 pst., ti prosent lavere andel enn i 2004.

Tilsvarende andel i Saupstad-Kolstad var 13 pst. i 2013, ni prosent lavere andel enn i 2004. Reduksjonen i barneandelen i Saupstad-Kolstad har vært mindre enn i Trondheim som helhet. Barneandelen i Trondheim var 11 pst. i 2013, fjorten prosent lavere enn i 2004, jf. figur 2.50.

¹⁴ Harmonisk gjennomsnitt. Det foreligger ikke senere data en 2012 på grunnkrets nivå.

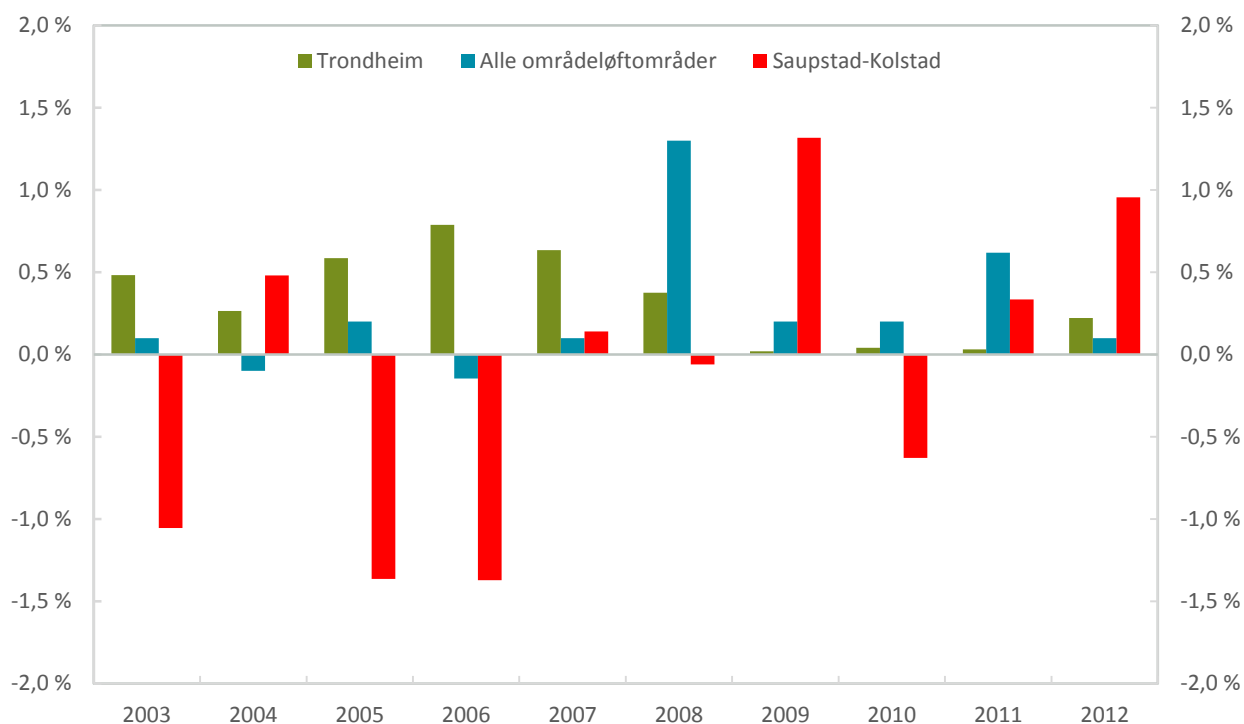
Indikator 0.4 Trivsel med bomiljø

Nordmenn er gjennomgående fornøyd med sitt bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,3, de som bor i større tettsteder svarer 8,1, mens de som bor i områdeløftområder svarer 7,4.

Beboerne i Saupstad-Kolstad svarer i gjennomsnitt 7,9, med andre ord nær nivået i andre tettbebygde områder, jf. figur 2.51.

FIGUR 2.49

Nettoinnflytting som andel av befolkningen.¹⁾ Prosent. 2003-2012

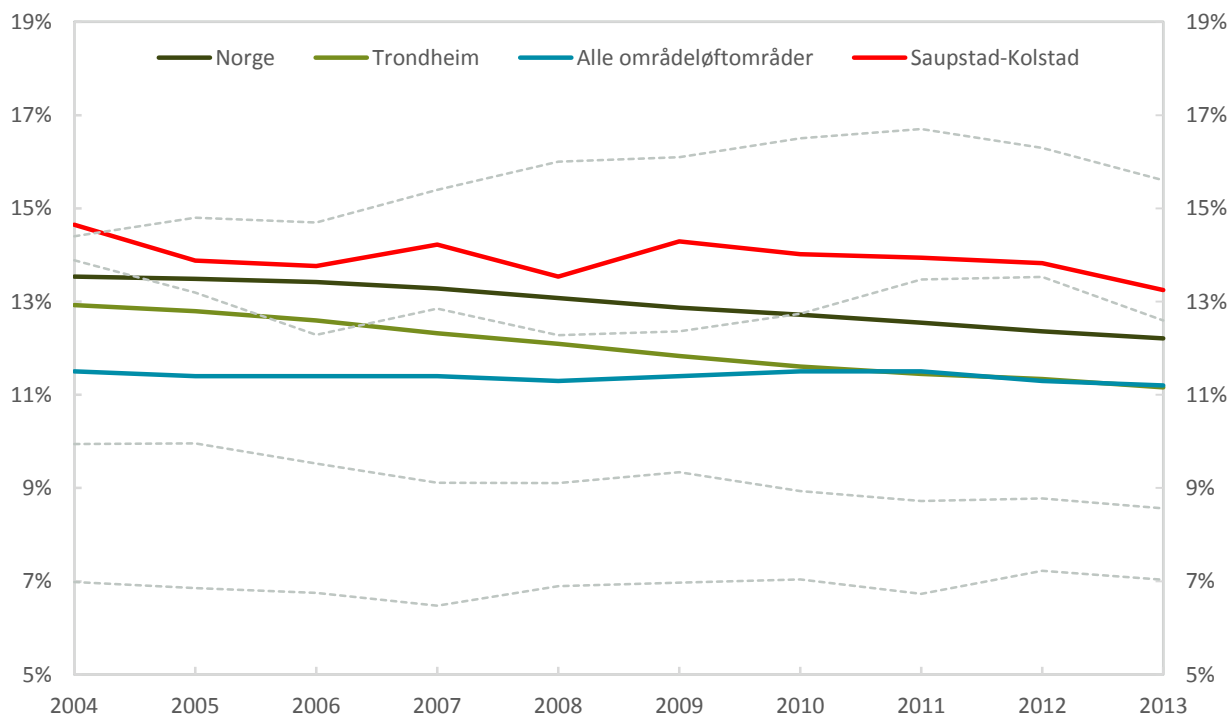

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Trondheim kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.50

Barn 6-15 år som andel av befolkningen.¹⁾ 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

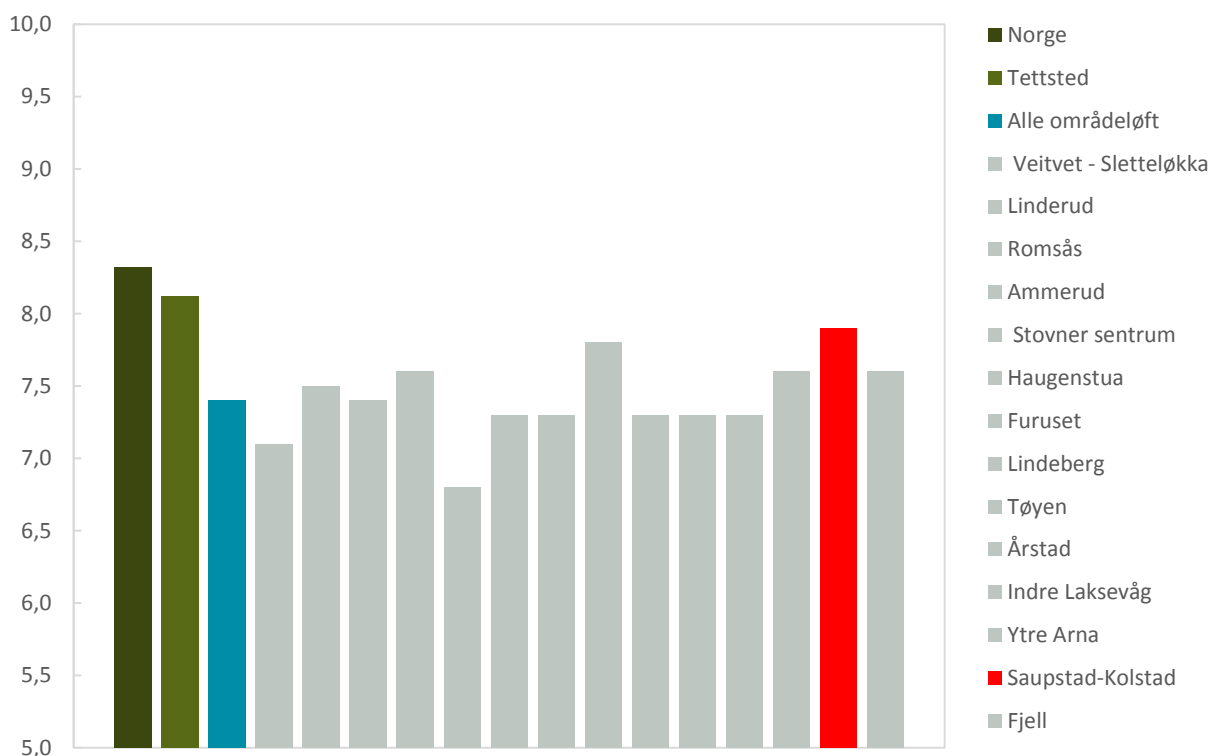
Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet i form av tyveri, skadeverk eller vold har blitt gradvis redusert i de aller fleste OECD land siste ti år, også i Norge. Utviklingen gjenspeiler seg i svar i SSBs levekårsundersøkelse: «I 2012 oppgav nesten 17 prosent i alderen 16-24 år at de i løpet av det siste året ble offer for ett eller flere tilfeller av tyveri, skadeverk, vold eller trusler om vold. Denne andelen er likevel vesentlig lavere enn i alle de fem undersøkelsene i perioden 1991-2007 hvor dette er kartlagt.»¹⁵

Opplevde problemer med kriminalitet varierer imidlertid mellom aldersgrupper og boområde. Mest utsatt er unge. Likeledes er områdene omfattet av Områdeløft klart mer utsatte. På eksplisitte spørsmål i levekårsundersøkelsen om problemer med, kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet svarer 5 pst. i Norge som helhet at de har det. I store tettsteder svarer 7 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer hele 22 pst. i områdeløftområdene at de har dette.

FIGUR 2.51

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med bomiljøet ditt? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylen indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

¹⁵ For oppsummering av Levekårsundersøkelsen i 2013, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold/hvert-3-aar/2013-12-20>

I Saupstad-Kolstad svarer 12 pst. at de har problemer med kriminalitet i bomiljøet, høyere enn hva som gjelder for større tettsteder, men vesentlig lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområder, jf. figur 2.52.

Indikator 0.6 Trygghet

På spørsmål om hvor trygg befolkningen føler seg i eget nabolag etter at det har blitt mørkt, er det få som føler seg utrygge. I levekårsundersøkelsen svarer 7 pst. i Norge som helhet at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. I store tettsteder svarer 8 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer 16 pst. i områdeløftområdene at de føler seg utrygge eller veldig utrygge, noe som er signifikant høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig.

I Saupstad-Kolstad svarer 10 pst. at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. Svarandelen er bare svakt høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig og vesentlig lavere enn for områdeløftene samlet, jf. figur 2.52.

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Igangsetting av nye boliger har i Norge de siste ti årene variert mellom 0,6 og 0,8 kvm. per innbygger per år, med et gjennomsnitt på 0,74 kvm. per innbygger per år i perioden 2004-2013. I Trondheim var gjennomsnittet i samme periode på 0,74 kvm. per innbygger per år, med 0,71 i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,6 i perioden 2010-2013.

Områdeløftområdene har både langt lavere nivå igangsettingen av nye boliger og større variasjon mellom årene, jf. figur 2.53. Gjennomsnittet for perioden 2004-2009 var 0,14 og 0,22 i perioden 2010-2013.

I Saupstad-Kolstad var igangsettingen klart lavere enn i Trondheim for øvrig, og synkende. Det ble igangsatt 0,26 kvm. bolig i gjennomsnitt for perioden

2004-2009 og 0,06 i perioden 2010-2013. Høyest igangsetting var det i 2004, med 1,06 kvm. igangsatt per innbygger, jf. figur 2.53.

Indikator 1.2 Prisutvikling boliger

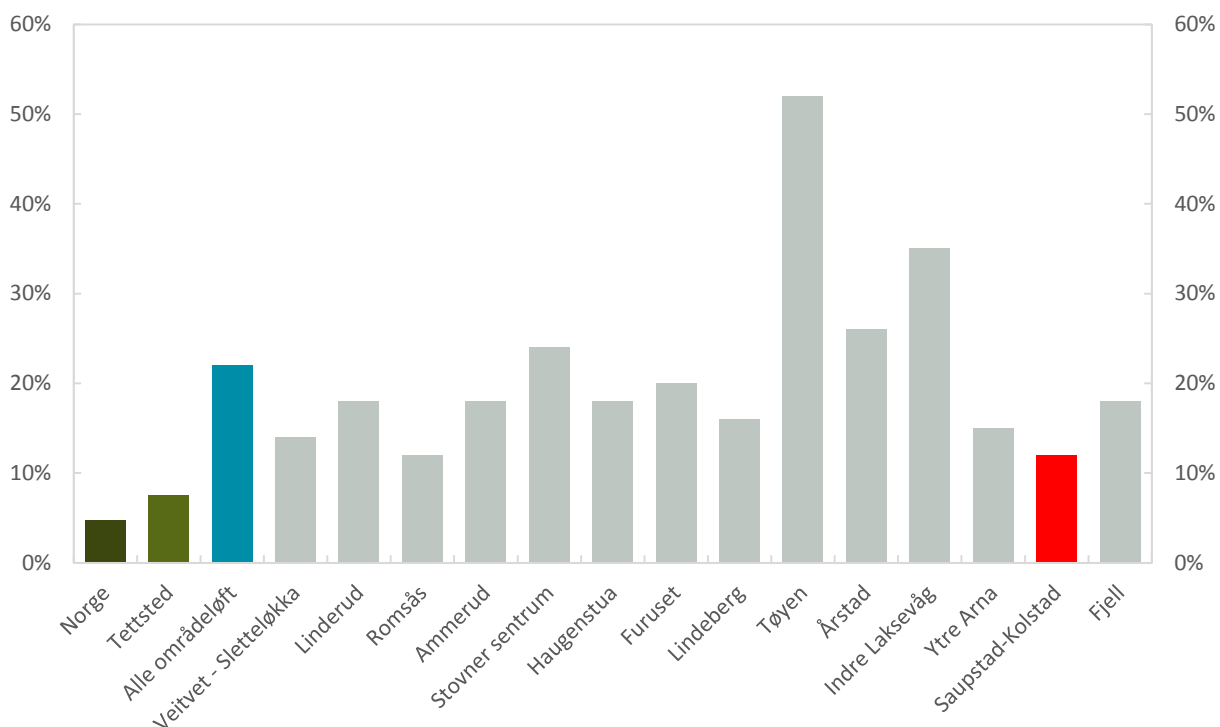
Boligprisene har i steget betydelig i Norge over mange år. I Perioden 2004 – 2013 steg gjennomsnittlig kvadratmeterpris på eneboliger, småhus og blokkleiligheter i Norge 6,6 pst på årlig basis. Tilsvarende tall for Trondheim var 6,7 pst. Prisene sank både i Norge og i Trondheim under finanskrisen 2008, men prisstigningen fortsatte deretter, om enn i en litt lavere takt enn før finanskrisen. I områdeløftområdene har prisutviklingen i stor grad fulgt utviklingen i Norge som helhet.

Prisene i Saupstad-Kolstad ligger klart under nivået i Trondheim, men veksttakten er noe høyere. I hele perioden 2004-2013 økte prisene på i Saupstad-Kolstad 8,2 pst. årlig. I perioden 2009-2013 var prisstigningstakten til 8,7 pst. årlig, noe som var 0,2 prosentpoeng høyere årlig vekst enn i Trondheim siste fire årene, jf. figur 2.54.

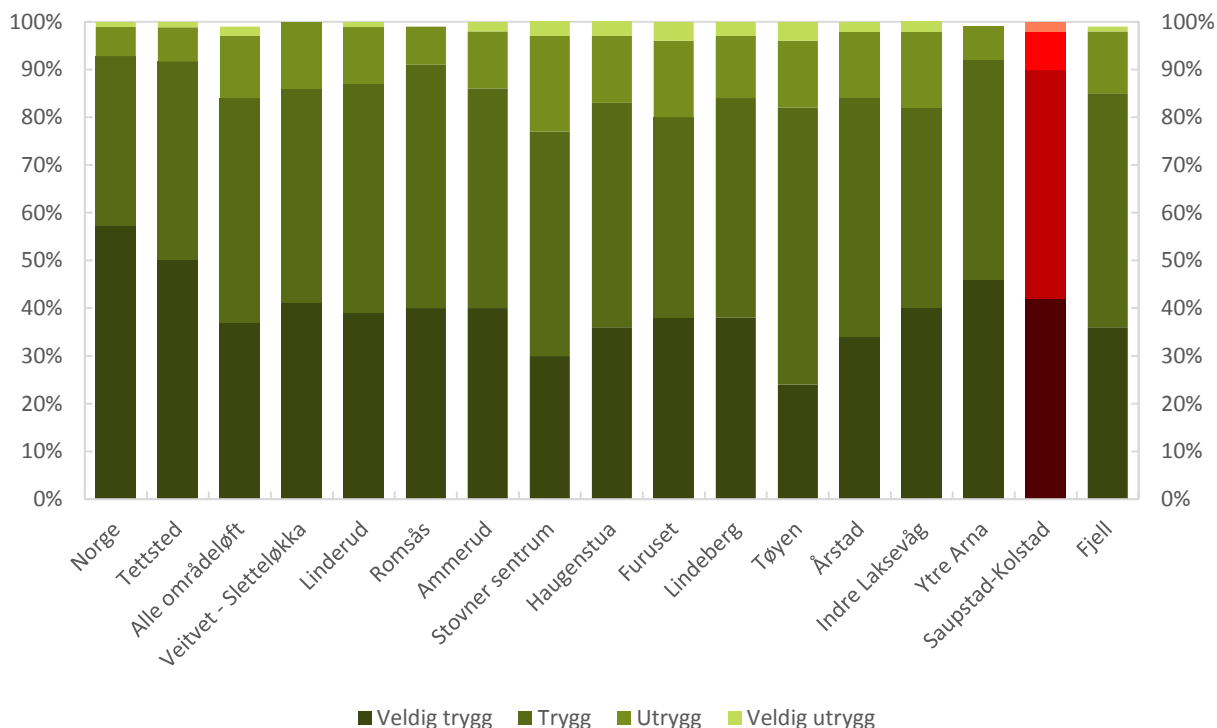
Data for boligomsetning underbygger at det både er interesse for å kjøpe bolig på Saupstad-Kolstad og at det er betydelig omsetning i området. Gjennom hele perioden 2004-2013 var det betydelig flere salg av boligeneheter som andel av befolkningen i Saupstad-Kolstad enn i Trondheim som helhet (ca. 135 pst. høyere andel i 2013).

FIGUR 2.52

Spørsmål: Har du/dere problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet (ja/nei)? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Hvor trygg føler du deg når du går alene i ditt nabolag etter at det har blitt mørkt?

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

Få land investerer like hyppig i egen bolig som i Norge. Levekårsundersøkelsen viser at hvert år investerer om lag førti prosent av Norges befolkning i egen bolig (42 pst.). Andelen er bare marginalt lavere i større tettsteder (40 pst.). Vår spørreundersøkelse tyder på at andelen er noe lavere i områdeløftområdene samlet (37 pst.), men ikke mye.

Om lag 33 pst. av beboerne i Saupstad-Kolstad har i undersøkelsen svart at de har investert i egen bolig de siste 12 månedene. Det er relativt lavt og lavere enn gjennomsnittet av områdeløftområdene.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Levekårsundersøkelsen viser at nordmenn på landsbasis er svært tilfredse med egen bolig. Det er en rekke nærliggende årsaker til det, blant annet generelt høy boligstandard. På en skala fra 1 -10, hvor 10 betyr svært fornøyd, er gjennomsnittet 8,0 på landsbasis. I områdeløftområdene oppgir innbyggerne i gjennomsnitt samme tilfredshetsnivå. Tettsteder har generelt marginalt lavere nivå (7,9).

Beboerne i Saupstad-Kolstad oppgir en gjennomsnittlig tilfredshetsverdi på 8,1, jf. figur 2.55.

Indikator 2.1 Sysselsatte i personrettet tjenesteyting

Personrettede tjenester er typisk mest utbredt der folk samles og ferdes. Sysselsettingen i slike tjenester er høyest i de største byene, i tillegg til reiselivsdestinasjoner. Sysselsatte som andel av befolkningen endres lite fra år til år: I Norge som helhet utgjorde sysselsatte innenfor næringene detaljhandel og servering 5,3 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 5,7 i 2008. I Trondheim var tilsvarende andeler 6,6 og 7,1 pst.

Tilsvarende sysselsettingsandel innenfor personrettede tjenester i områdeløftområdene la gjennomgående lavere enn i landet som helhet og var 3,4 pst. i 2013, opp fra 3,2 pst. i 2008.

I Saupstad-Kolstad var andelen relativt lav og utgjorde 1,4 pst. i 2013. Andelen har imidlertid økt svakt (15 pst.) de siste fem årene, og var 1,12 pst. i 2008. Sammenholdt med stigende folketall tyder utviklingen i sysselsettingsandelen på at markedet for personrettede tjenester i området er lite, men stabilt, jf. figur 2.56.

Indikator 2.2 Næringsarealer i personrettet tjenesteyting

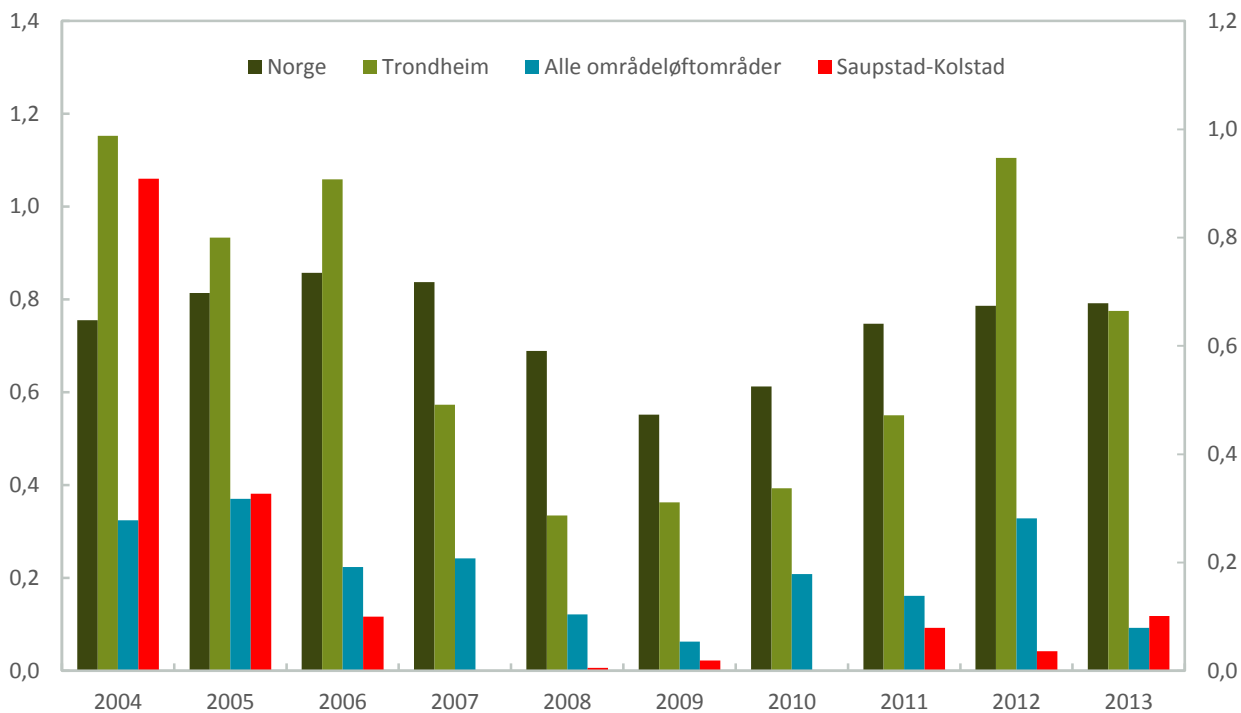
Data for igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg underbygger imidlertid ikke at Saupstad-Kolstad er noe attraktivt investeringsområde for personrettede tjenester.

I perioden 2004 – 2013 ble det ikke investert i noen slike bygg i området. I Norge som helhet ble det investert i 1,1 kvm. per innbygger i bygg til personrettede tjenester i perioden sett under ett, hvorav 96 pst. var handel. I Trondheim var tilsvarende investeringer i perioden 1,79 kvm. per innbygger.

Saupstad-Kolstad har heller ingen investeringer i hoteller eller overnatting. I Trondheim utgjorde slike investeringer 0,55 kvm. per innbygger i samme periode. I Norge var tilsvarende andel 0,27.

FIGUR 2.53

Igangsetting av nye boliger.¹⁾ Alle boligtyper. Kvadratmeter per innbygger. 2004-2013.

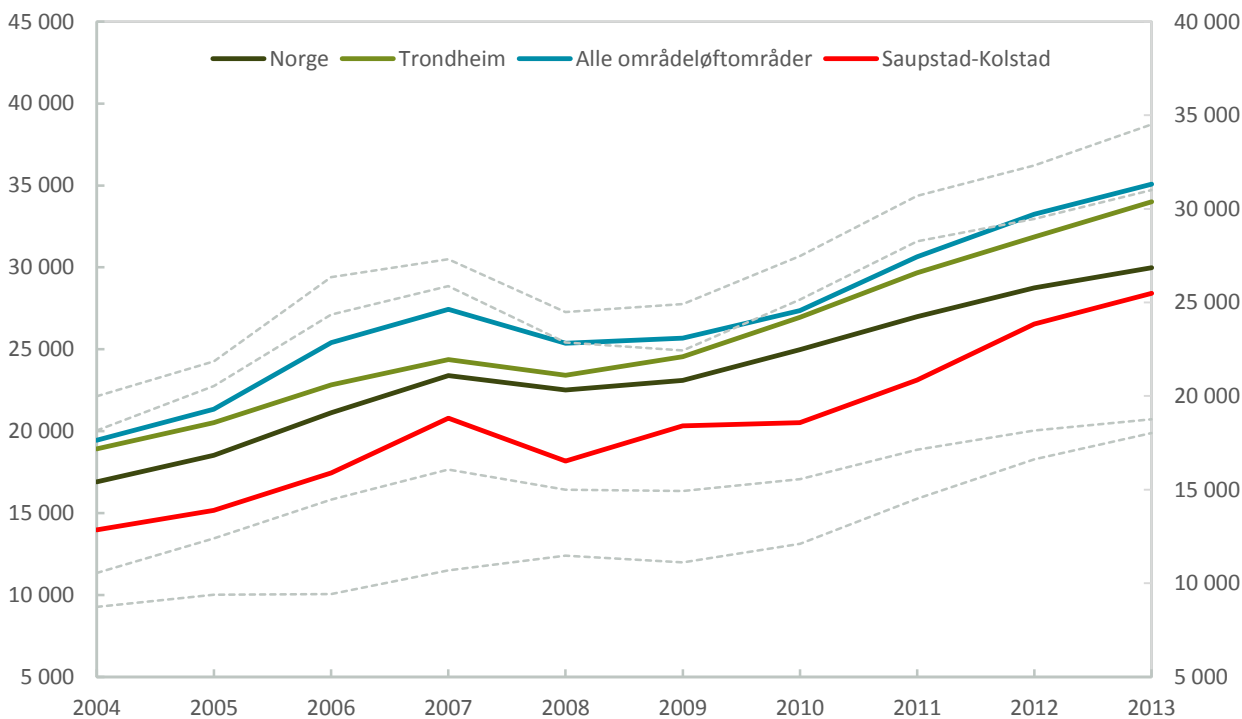

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.54

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris.^{1), 2)} Kroner. Løpende priser. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Eneboliger, småhus og blokkleiligheter

Indikator 2.3 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Offentlige personrettede tjenester utvikles generelt som en følge hvor mange barn som trenger undervisning eller tilsyn og hvor mange som har behov for helsetilbud nær seg. I Norge som helhet arbeidet 14 pst av befolkningen i næringene undervisning (nacekode 85), helsetjenester (nacekode 86), pleie og omsorg i institusjon (nacekode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (nacekode 88). Andelen var den samme i 2013 og 2008.

Områdeløftområdene har generelt en noe lavere andel sysselsatte i området som andel av befolkningen. Andelen var 10 pst. både i 2013 og 2008. I Oslo var andelen 15 pst., ned fra 16 pst. i 2008. I Groruddalen var andelen 10 pst. begge år.

I Saupstad-Kolstad utgjorde sysselsatte i offentlige personrettede tjenester 13 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 16 pst. 2008. Sysselsettingen fordelte seg med førti prosent innenfor undervisning og tretti prosent innenfor omsorgstjenester, inkl. barnehager.

Indikator 3.1 Bruksareal fritid og rekreasjon

Investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. bidrar normalt til å øke mulighetene for at ulike deler av befolkningen i et område møtes. Generelt investeres det lite i slike kollektive goder i områdeløftområdene.

For alle områdeløftområdene var investeringer i slike fasiliteter 0,05 kvm. per innbygger summert over hele perioden 2004-2013. Tilsvarende investeringer utgjorde 0,46 kvm. i Norge som helhet i samme periode og 0,29 kvm. i Trondheim, jf. figur 2.57.

På Saupstad-Kolstad har det ikke vært noen investeringer i slike kulturfasiliteter i perioden.

Indikator 3.2 Bruk av møteplasser

For å få et enkelt mål på bruk av møteplasser som lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet, har vi spurt beboerne i området løft om bruk siste måned. Likelydende spørsmål finnes dessverre ikke i levekårsundersøkelsen. I områdeløftområdene samlet svarer 56 pst. at de har benyttet slik møteplasser.

Det er lite variasjon mellom områdeløftområdene, jf. figur 2.58. På Saupstad-Kolstad svarer 58 pst. at de har benyttet slike møteplasser, noe som er om lag som gjennomsnittet for områdeløftområdene.

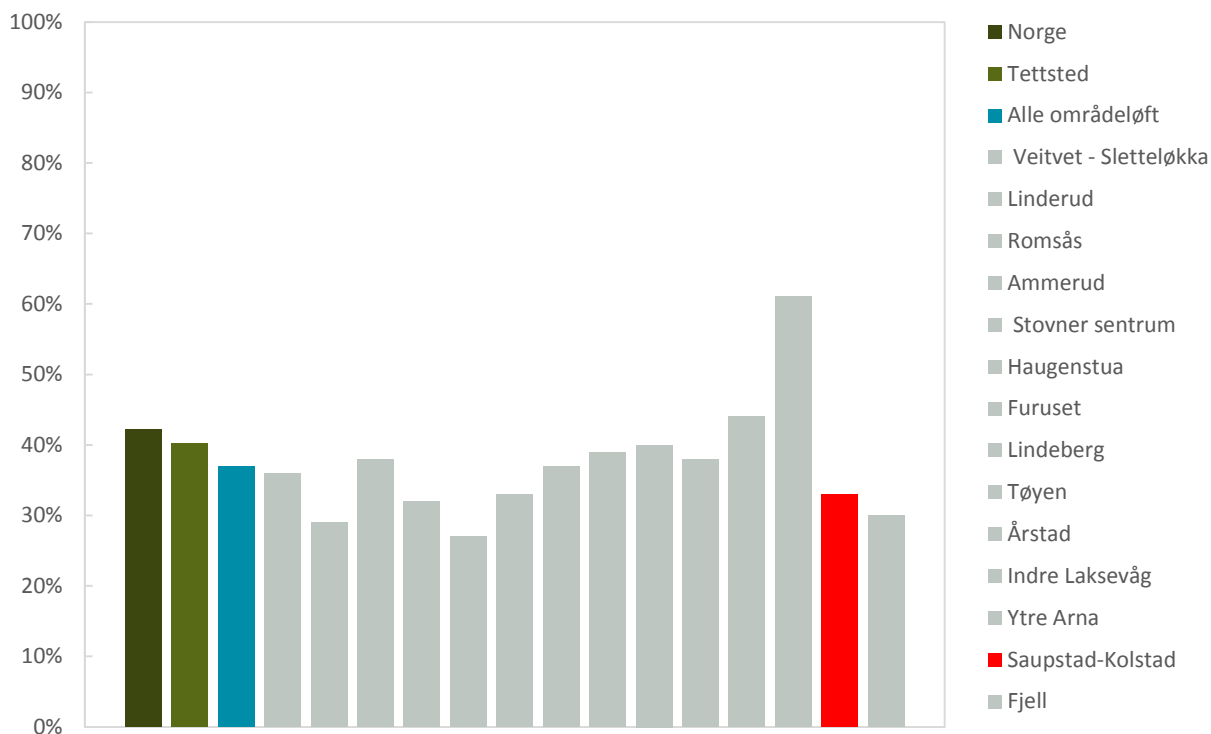
Indikator 3.3 Tilfredshet med rekreasjon og fritidsmuligheter

Nordmenn er gjennomgående opptatt av gode fri-luftsområder og er også i stor grad fornøyd med rekreasjonsmulighetene nær eget bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,5, de som bor i større tettsteder svarer 8,2, mens de som bor i områdeløftområder svarer 8,0. Områdeløftbeboere er altså gjennomsnitt nesten like fornøyd med sine rekreasjonsmuligheter som beboere flest.

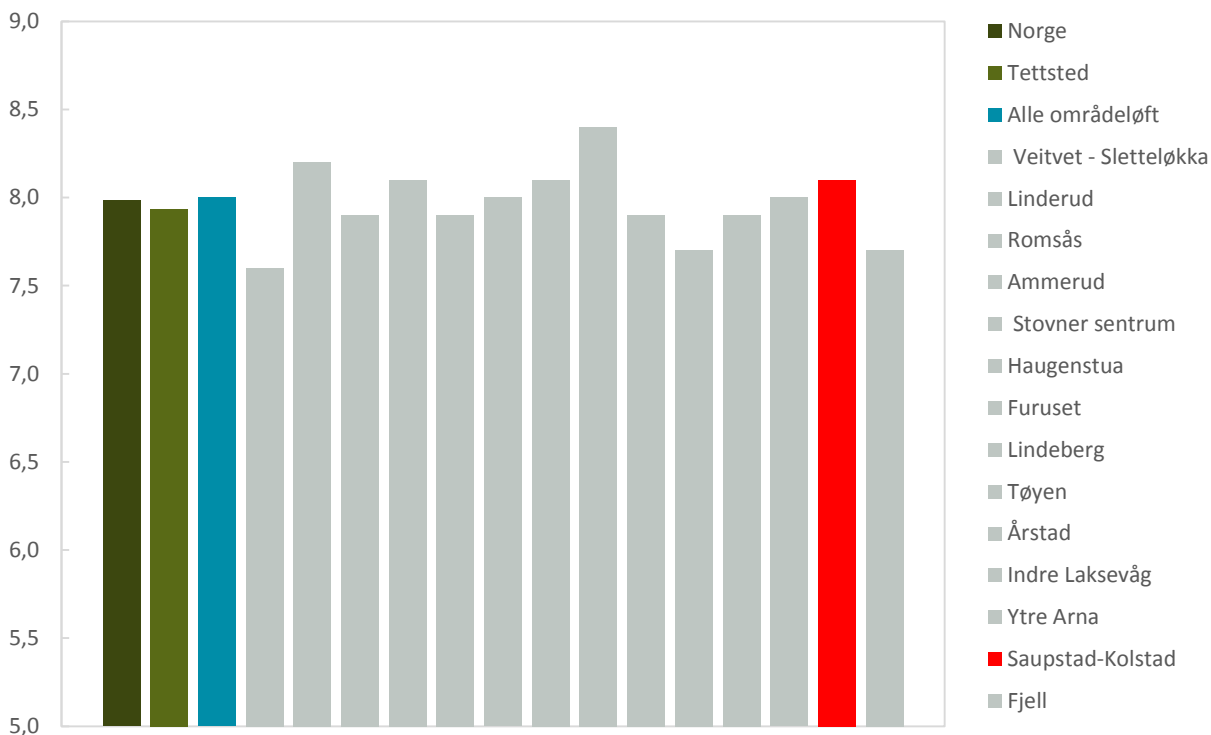
På Saupstad-Kolstad gir beboernes svarer 8,2 på samme skala, noe som er noe over gjennomsnittet for områdeløftområdene, og på samme nivå som store tettsteder for øvrig.

FIGUR 2.55

Spørsmål: Har du/dere i løpet av siste 12 månedene hatt utgifter til vedlikehold, reparasjoner eller oppussing av boligen? Ta ikke med utgifter til nybygg eller tilbygg. Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med boligen din? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Andelen uføre som andel av befolkningen i normalt arbeidsfør alder (20-67 år) har de siste årene holdt seg relativt stabil og gått noe ned. Også i områdeløftområdene ser vi at andelen uføre synker noe. Om lag i samme takt som de større byene. Andelen er imidlertid noe høyere enn i de store byene. Av befolkningen mellom 20 – 67 år utgjorde i 2012 andelen uføre 5,8 pst. i områdeløftområdene samlet og 3,1 pst. Trondheim kommune.

Tilsvarende andel i Saupstad-Kolstad var 5,9 pst, etter en vesentlig reduksjon de siste årene. Reduksjonen var på hele 40 pst. fra 2004 til 2012, jf. figur 2.59.

Indikator 4.2 Barn i barnehagen

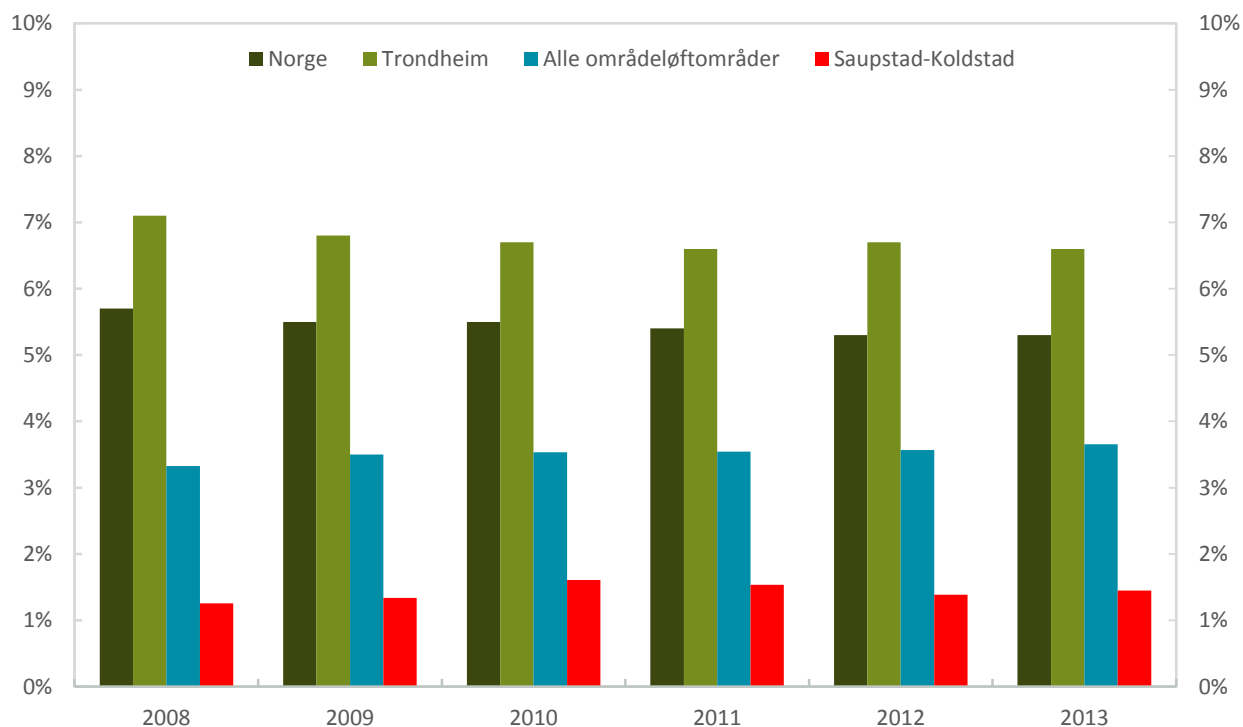
Fordi barneforeldre møtes der barn møtes, har det vært et ønske om å utvikle en indikator som viser utviklingen i andel barnehagebarn av barn i barnehagealder i områdene.

Vi mangler data for nøyaktig antall barn i barnehagealder, men har antall barn i alderen 0-6 år. Som andel av barn i denne aldersgruppen har andelen barn i barnehagealder for områdeløftområdene samlet økt fra 42 til 51 pst. i perioden 2004-2013.

Samme andel for Saupstad-Kolstad for de respektive årene var 53 pst. begge år, med andre ord om lag som gjennomsnittet for områdeløftområdene.

FIGUR 2.56

Sysselsatte innenfor detaljhandel og servering som andel av befolkningen.^{1), 2)} Prosent. 2008-2013

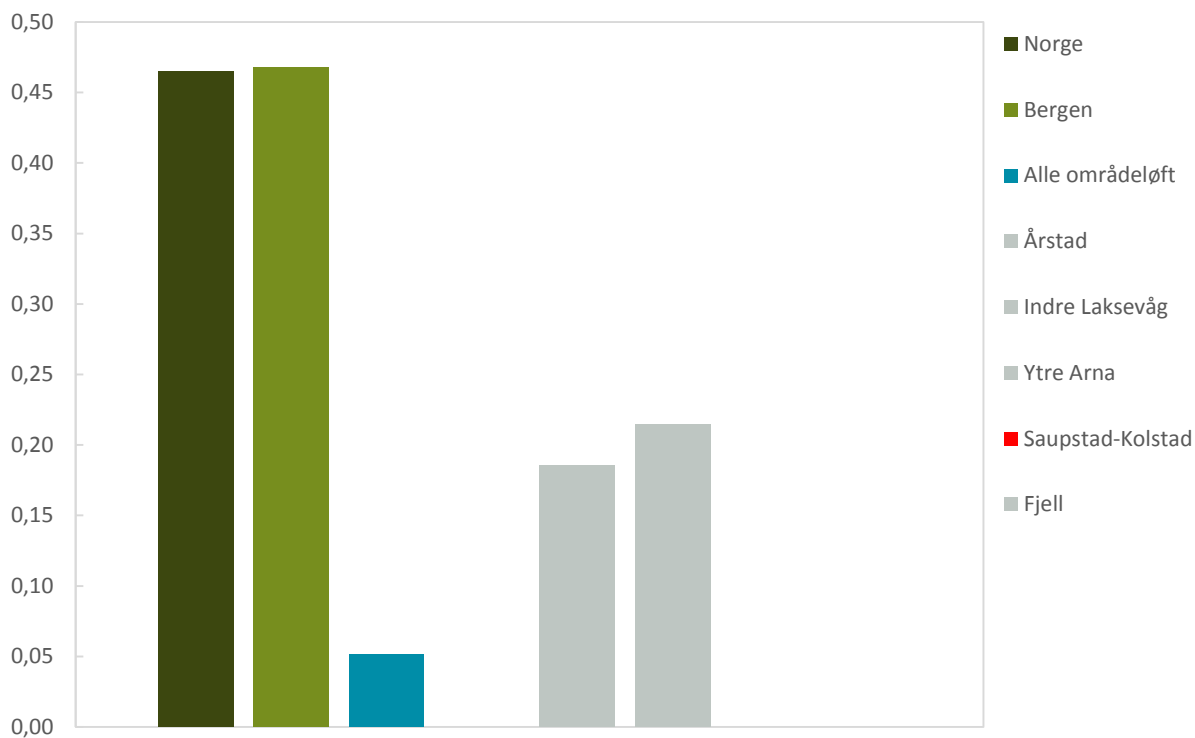
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Trondheim kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Næringene er definert som hhv. næring 47 og 56 i henhold til Standard for næringsinndeling (SN2007)

FIGUR 2.57

Igangsett bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a.¹⁾ Kvadratmeter per innbygger. Total for perioden 2004-2013

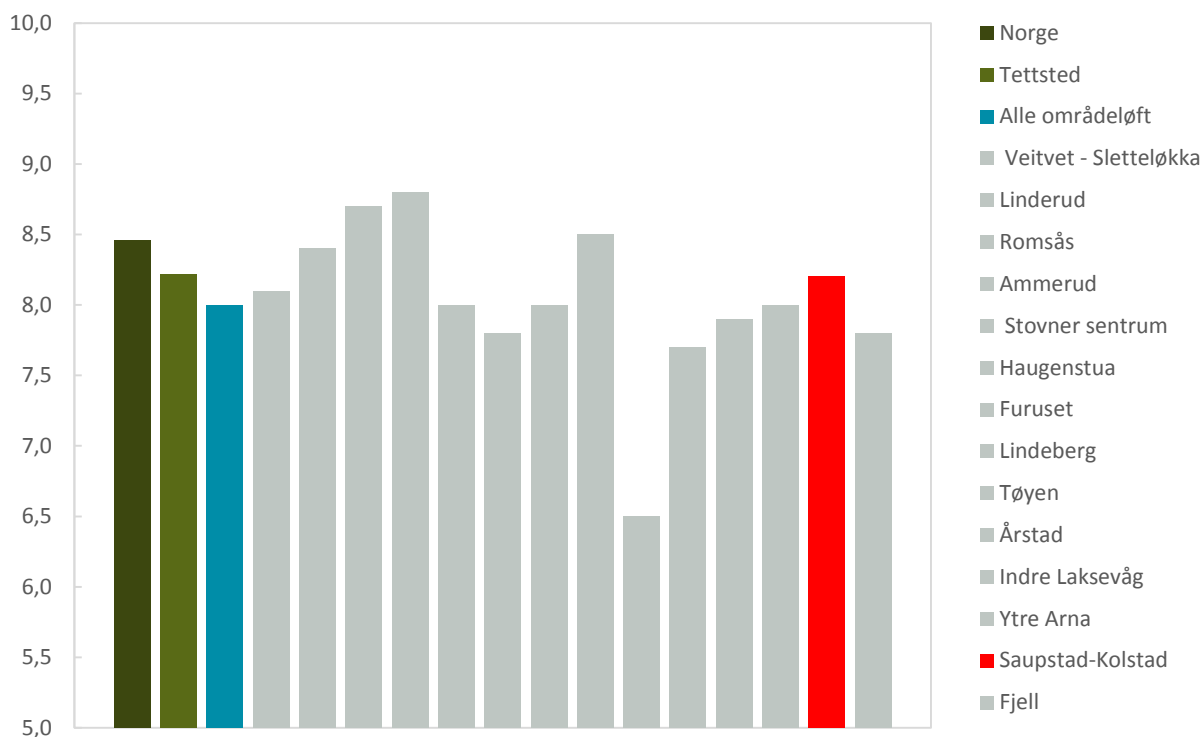

Kilde: Statistisk sentralbyrå

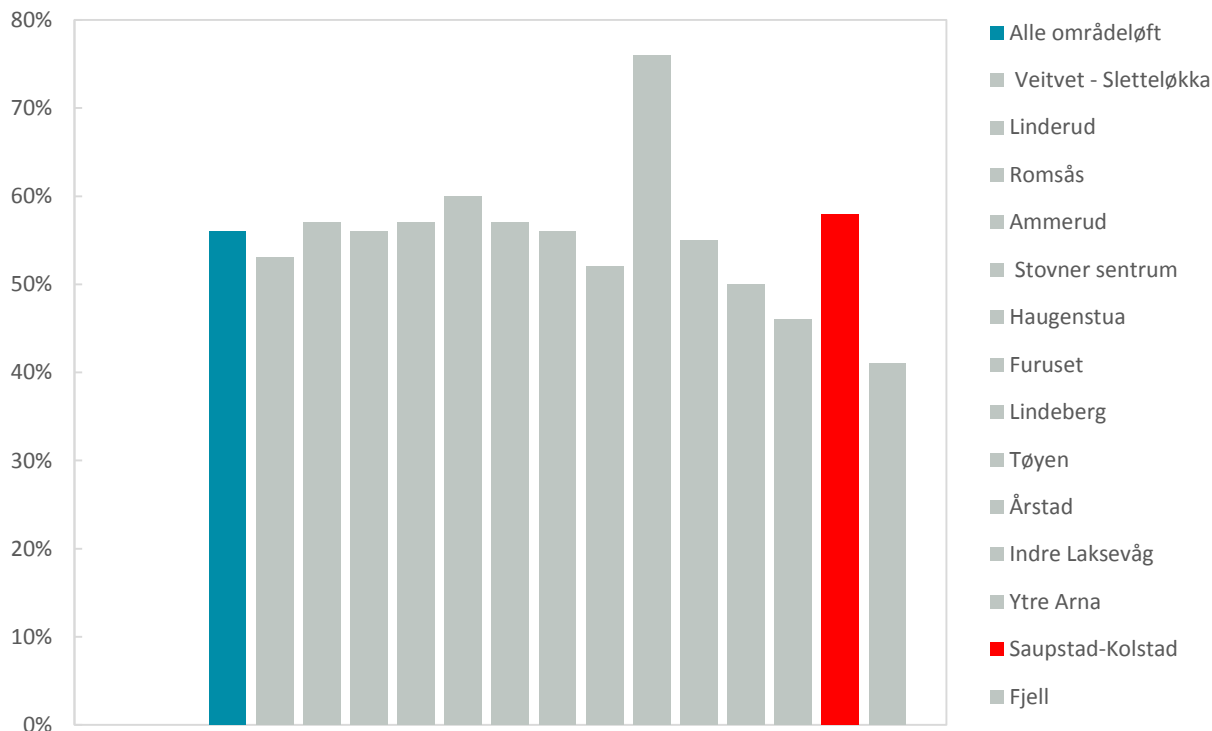
1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.58

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med friluftsliv og rekreasjonsområdene i nærheten av der du bor? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Spørsmål: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet.¹⁾ Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

1) Spørsmålet er ikke inkludert i Levekårsundersøkelsen

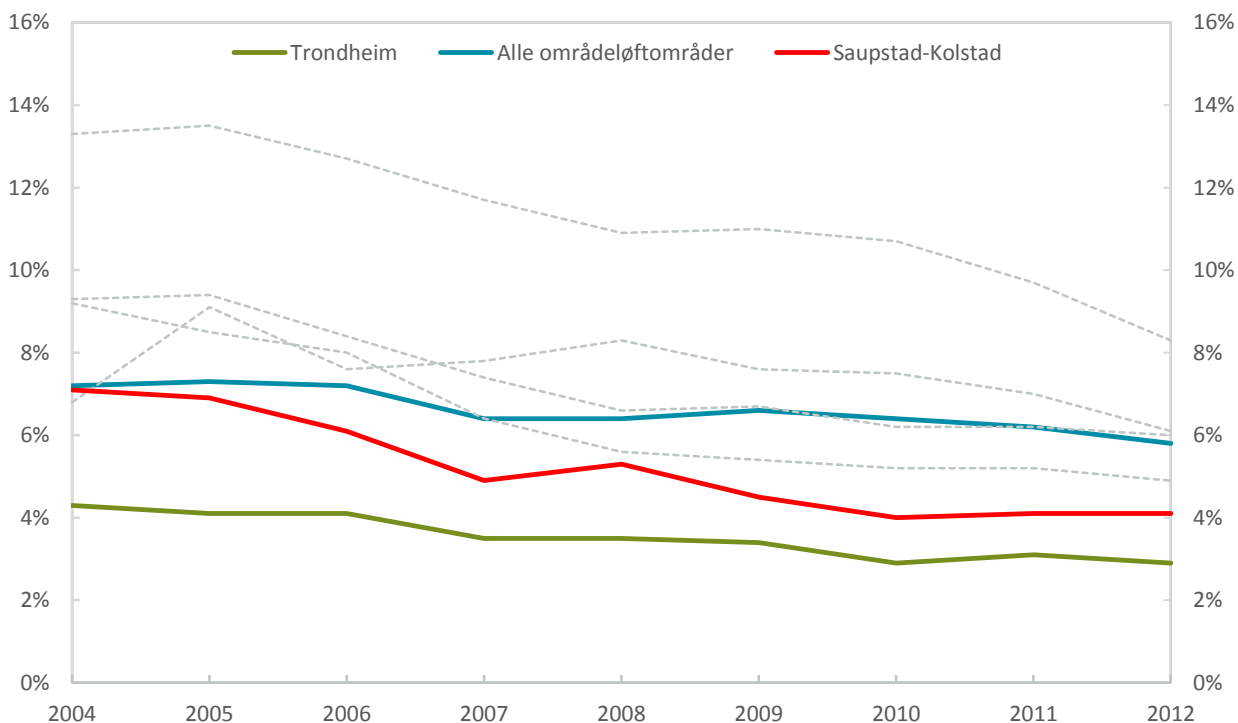
Indikator 4.3 Sosialt nettverk

En indikator for sosial tilhørighet er om det er mulig å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp. Levekårsundersøkelsen stiller spørsmål om hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Hele 97 pst. av Norges befolkning svarer at de kan de, 96 pst. i større tettsteder.

Fra vår undersøkelse går det fram at områdeløftområdene svarer i litt mindre grad at de kan naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Her svarer 90 pst. at de kan det. På Saupstad-Kolstad svarer 95 pst. det samme, jf. figur 2.60.

FIGUR 2.59

Andel mottakere av uføreytelser¹⁾ som andel av befolkningen.²⁾ Prosent. 2004-2012

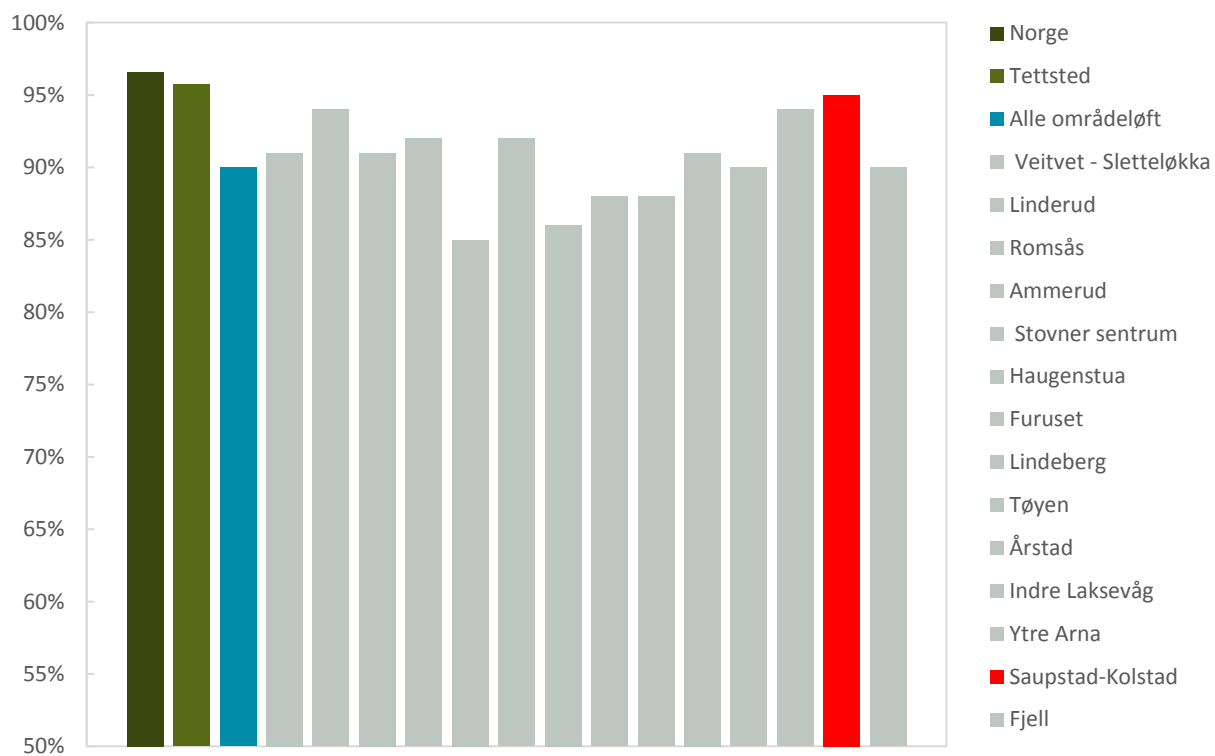
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Omfatter mottakere av uføreytelser. Det er ikke tatt hensyn til regelendringer

2) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Trondheim kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.60

Spørsmål: Kan du be slektninger, venner eller naboer om praktisk hjelp dersom du skulle trenge det? Søy-
lene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

2.5 Fjell (Drammen)

2.5.1 Kort om området¹⁶

Fjell ligger ca. seks kilometer fra Drammen sentrum i bydelen Austad/Fjell.. I bydelen finnes i dag en barneskole, en ungdomsskole og flere barnehager. I bydelshuset finner du foruten biblioteket, kommunens «Nærmiljøavdeling», Fjell helsestasjon, Frivillighetsentralen, en egen festsal og kontorer for de forskjellige borettslagene på Fjell, jf. figur 2.61. Området har et klart flerkulturelt preg. Ved inngangen til 2014 bodde 3 998 mennesker innenfor områdeløftet (SSB, 2014).

Kommunene har i flere år hatt et utviklingsprogram for området for bl.a. å bidra til å styrke levevilkårene i området, som er svakest i Drammen i henhold til SSBs levekårsundersøkelse. Områdeløftet har særlig fokus på områdeutvikling, tjenesteutvikling og ressursmobilisering.

Fjell er med i Områdeløft fra 2015.

2.5.2 Kort oppsummering av årets måling

Befolkningen på Fjell har siste ti år vokst klart svakere enn både Drammen, Norge og områdeløftene samlet. Netto innenlandsk innflytting har i samme periode variert, men har i gjennomsnitt vært negativ. Andelen barn i skolealder har imidlertid holdt seg høyt og økte i begynnelsen av perioden. Andelen personer med utenlandsk statsborgerskap er høy, men stabil og på samme nivå som for områdeløftområdene samlet.

Trivselen med eget bomiljø er noe lavere enn i Norge for øvrig, men noe høyere enn gjennomsnit-

tet for områdeløftområdene. Andelen som rapporterer at de har hatt problemer med kriminalitet i bomiljøet er noe lavere enn gjennomsnittet for andre områdeløftområder, men klart høyere enn tettsteder generelt i Norge. Andelen som føler seg utrygge etter at det har blitt mørkt er om lag som i andre områdeløftområder.

Fjell har hatt en lite boligbygging siste ti år, blant de områdeløftområdene med lavest boligbygging. Tilfredsheten med egen bolig framstår også som noe lavere enn andre områdeløftområder og Norge for øvrig. Boligprisene er også relativt lave, men prisøkningen har vært høy de siste årene og høyere enn gjennomsnittet både i Drammen og Norge. Beboerne synes tilfreds med egne friluftsmuligheter, om enn marginalt mindre enn i andre områdeløftområder og i norske tettsteder samlet.

Fjell har knapt noe tilbud av personrettet tjenesteyting, og har heller ikke hatt investeringer i slike tjenester. Sammen med relativ lav befolkningsvekst tyder fraværet av sysselsetting innen personrettede tjenester at det så langt er lite markedsgrunnlag for slike tjenester på Fjell.

Innbyggernes sosiale nettverk framstår som på samme nivå som i områdeløftområdene samlet. Andelen som er uføretrygdet er på samme nivå sin gjennomsnittet for andre områdeløftområder, men andelen faller noe mer enn andre områdeløftområder.

¹⁶ Beskrivelsen er i stor grad basert på omtalen av områdeløftet på Drammen kommune sine nettsider. <https://www.drammen.kommune.no/>

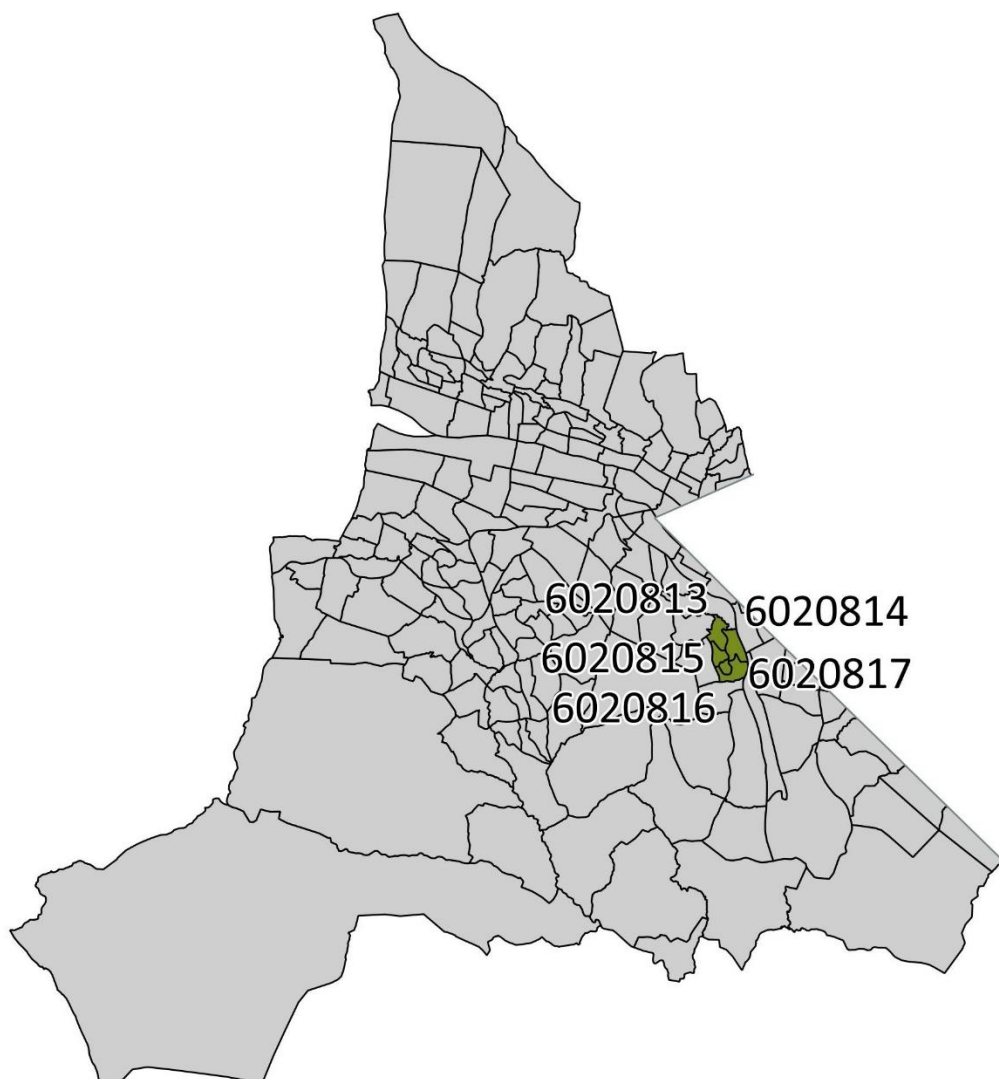
2.5.3 Årets måling (nullpunktsmåling)

Indikator 0.1 Befolkningsutvikling

Befolkningen i området har de siste ti årene vokst klart svakere enn både Drammen, Norge og områdeløftene samlet.

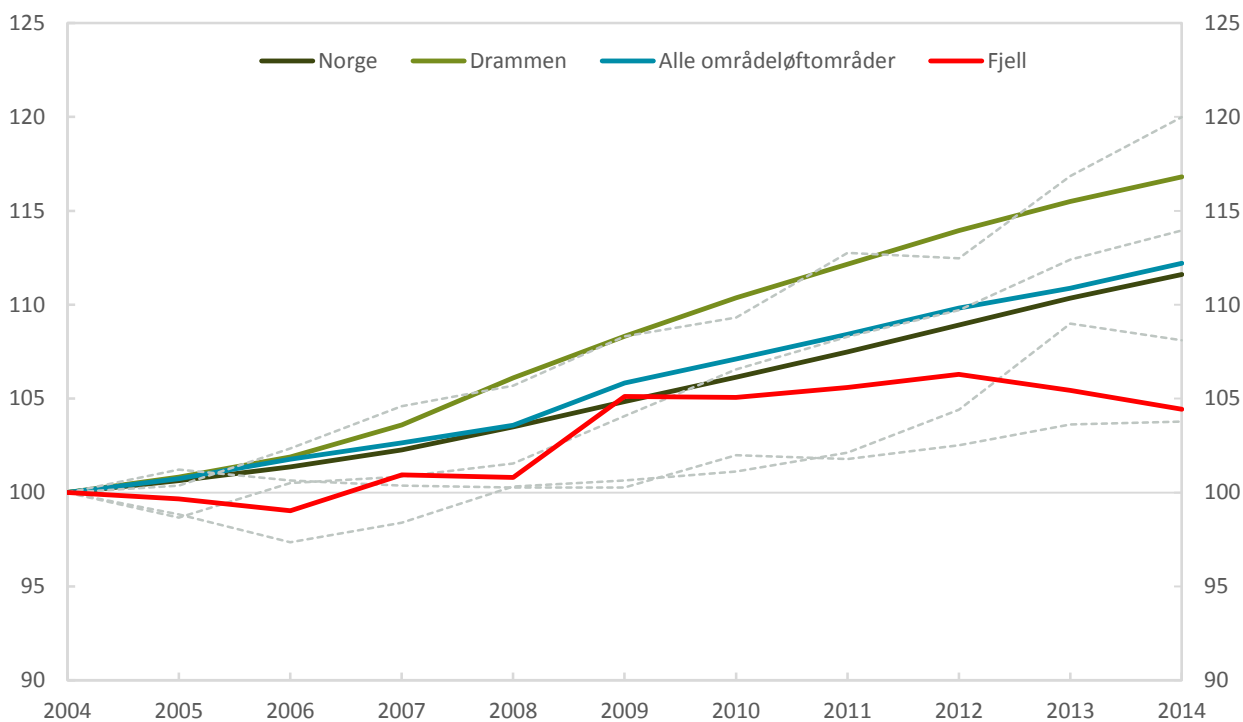
Gjennomsnittlige årlig vekst har vært beskjedne 0,4 pst. i perioden 2004-2014, noe som er 72 pst. lavere enn i

FIGUR 2.61
Fjell

Kilde: DAMVAD og Statistisk sentralbyrå

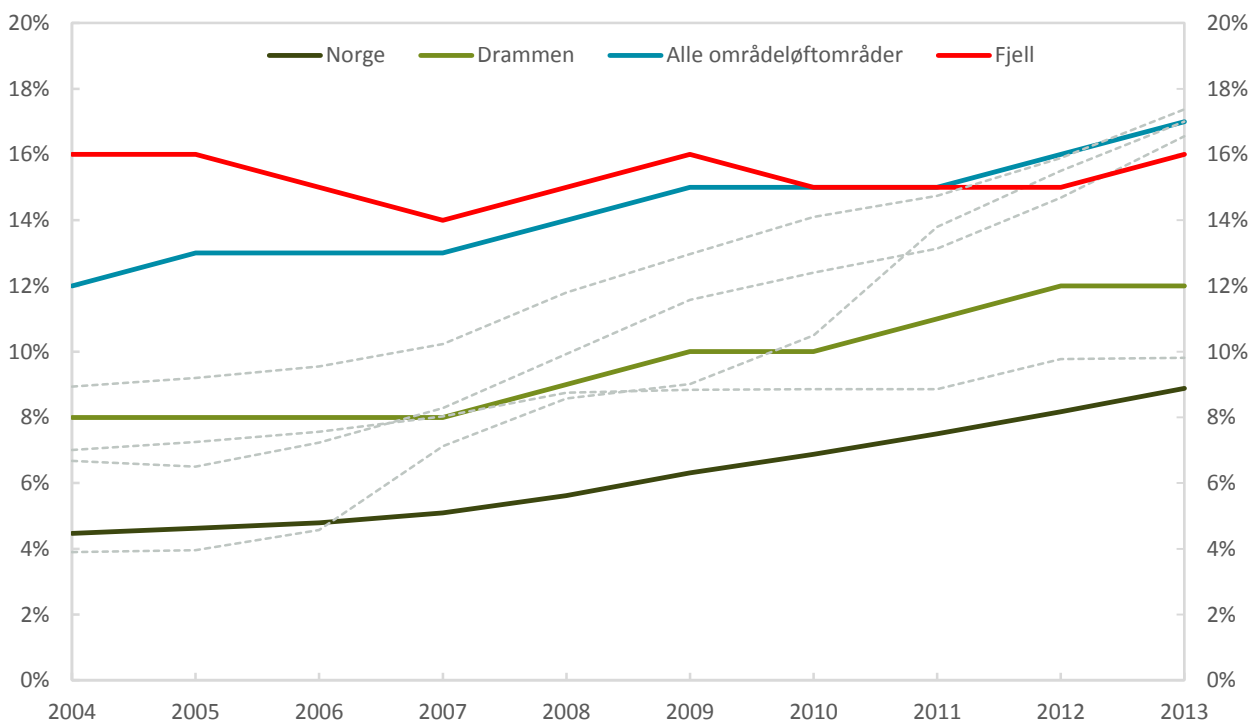
FIGUR 2.62
Befolkningsutvikling.¹⁾ Indeksert (2004=100). 2004-2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Drammen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.63
Andel ikke-norske statsborgere.¹⁾ Prosent. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Drammen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

Drammen som helhet og 43 pst. lavere enn områdeløftområdene samlet.

Når vi sammenligner årlig befolkningsutvikling i perioden 2004-2010 og tilsvarende i perioden 2010-2014 både i Fjell og Drammen som helhet får vi et signal om forskjellen mellom utviklingen i området og kommunen øker eller minker. Målt som endring i relativ forskjell, øker forskjellen klart fra mot slutten av perioden.

Befolkningsutviklingen er illustrert i figur 2.62.

Antallet personer med ikke-norsk statsborgerskap i området har holdt seg stabilt på 16 pst. i perioden 2004-2013. Andelen har historisk vært regnet som høyt, men fordi andelen utenlandske statsborgere vokser i hele landet, er forskjellen redusert både i forhold til andre områdeløftområder, Drammen og Norge. Andelen utenlandske statsborger er nå på samme nivå som i områdeløftområdene samlet.

Indikator 0.2 Flytting

Omfang av innenlandsk flytting inn og ut av mindre områder som andel av områdets befolkning vil naturlig være større i små enn i store områder. Store innflyttingsoverskudd i et enkelt år vil vanligvis være knyttet til ferdigstilling av boligprosjekter. Bruttoinnflytting til Fjell har variert lite siste ti år og utgjorde i gjennomsnitt 13 pst. av befolkningen i perioden 2004-2012.¹⁷ Tilsvarende tall for alle områdeløftområdene samlet var 18 pst.

Netto innenlandsk innflytting har i perioder vært negativ, fra negativ i begynnelsen av undersøkelsen til positiv i midten og negativ igjen i slutten. I gjennomsnitt utgjorde innenlandsk nettoinnflyttingen -0,1 pst av befolkningen i perioden 2004-2012.

¹⁷ Harmonisk gjennomsnitt. Det foreligger ikke senere data en 2012 på grunnkrets nivå.

Indikator 0.3 Andel befolkning i skolealder

Ulike aldersgruppers andel av samlet befolkning endres vanligvis lite og sakte. Generelt i Norge har andelen barn i skolealder sunket, som følge av relativt lave fødselstall og innvandring. Andelen i Norge i 2013 var 12 pst., ti prosent lavere andel enn i 2004.

Tilsvarende andel i Fjell var 16 pst. i 2013 (jf. figur 2.65). Andelen er 1,2 prosentpoeng høyere enn i 2004. Til sammenligning falt tilsvarende andel i Drammen svakt i perioden til 11,4 pst.

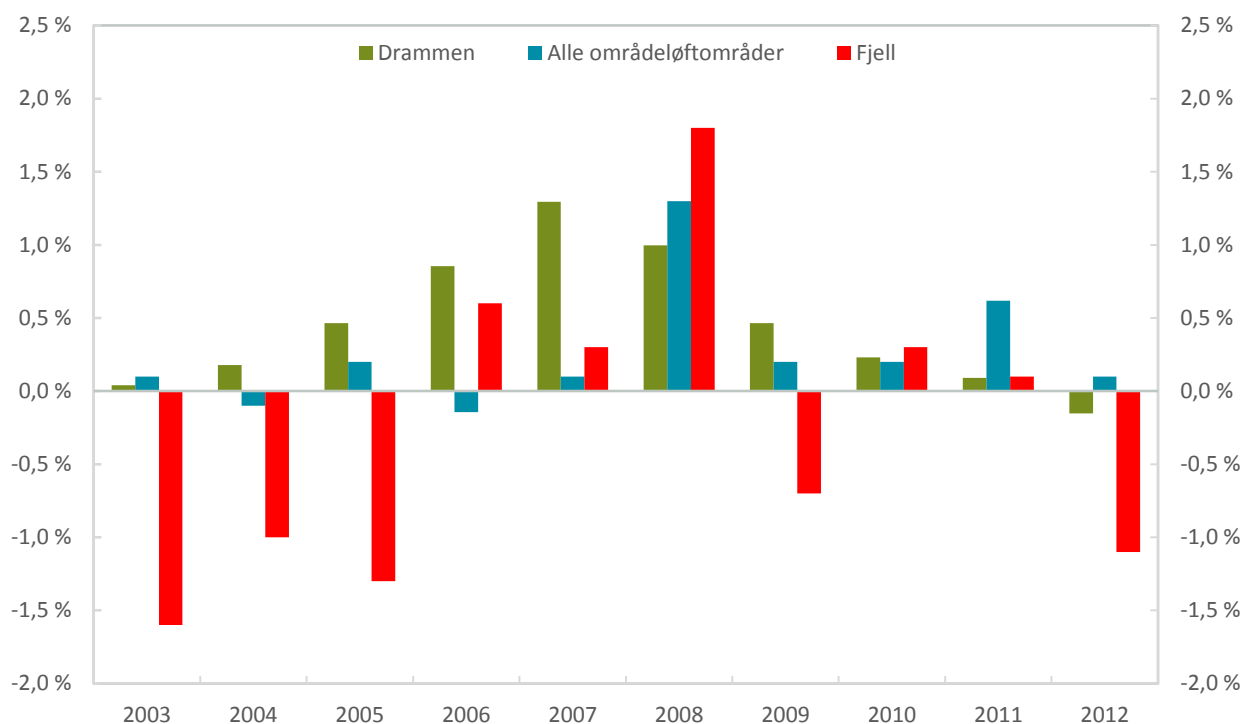
Indikator 0.4 Trivsel med bomiljø

Nordmenn er gjennomgående fornøyd med sitt bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1-10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,3, de som bor i større tettsteder svarer 8,1, mens de som bor i områdeløftområder svarer 7,4.

Beboerne i Fjell svarer i gjennomsnitt 7,6, med andre ord er denne trivselsindikatoren noe høyere i Fjell enn gjennomsnittet for områdeløftområder (jf. figur 2.66).

FIGUR 2.64

Nettoinnflytting som andel av befolkningen.¹⁾ Prosent. 2003-2012

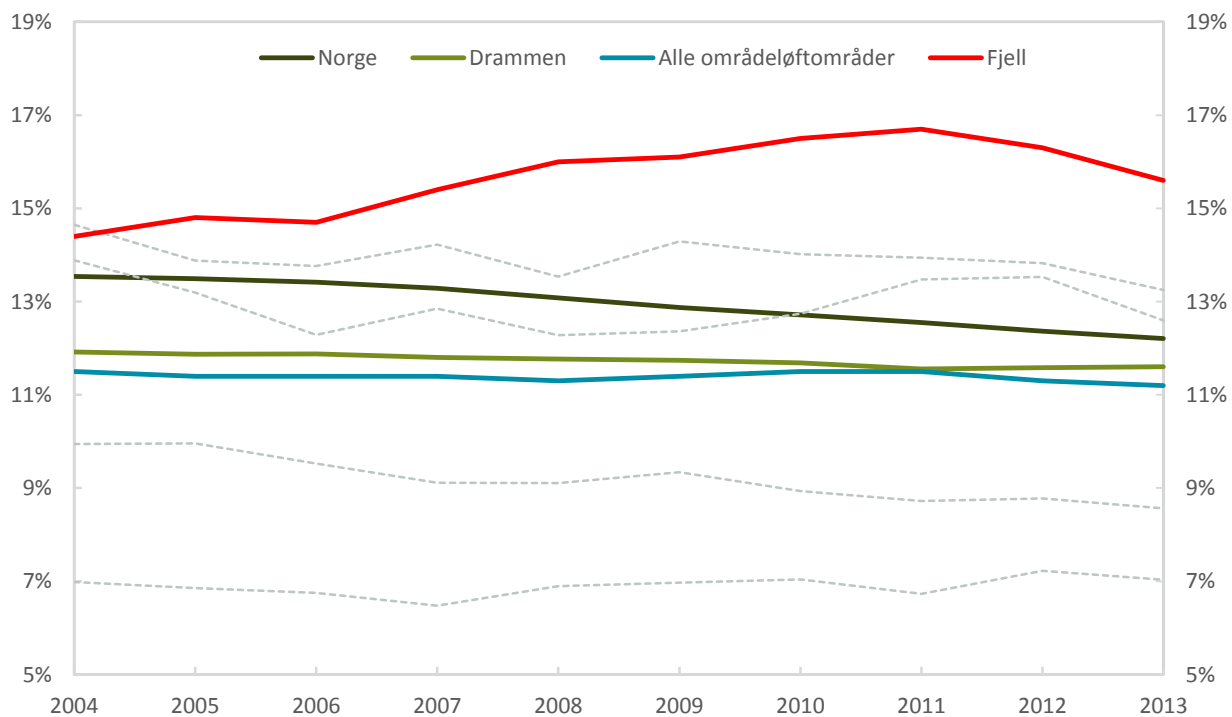

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Drammen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.65

Barn 6-15 år som andel av befolkningen.¹⁾ 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Drammen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

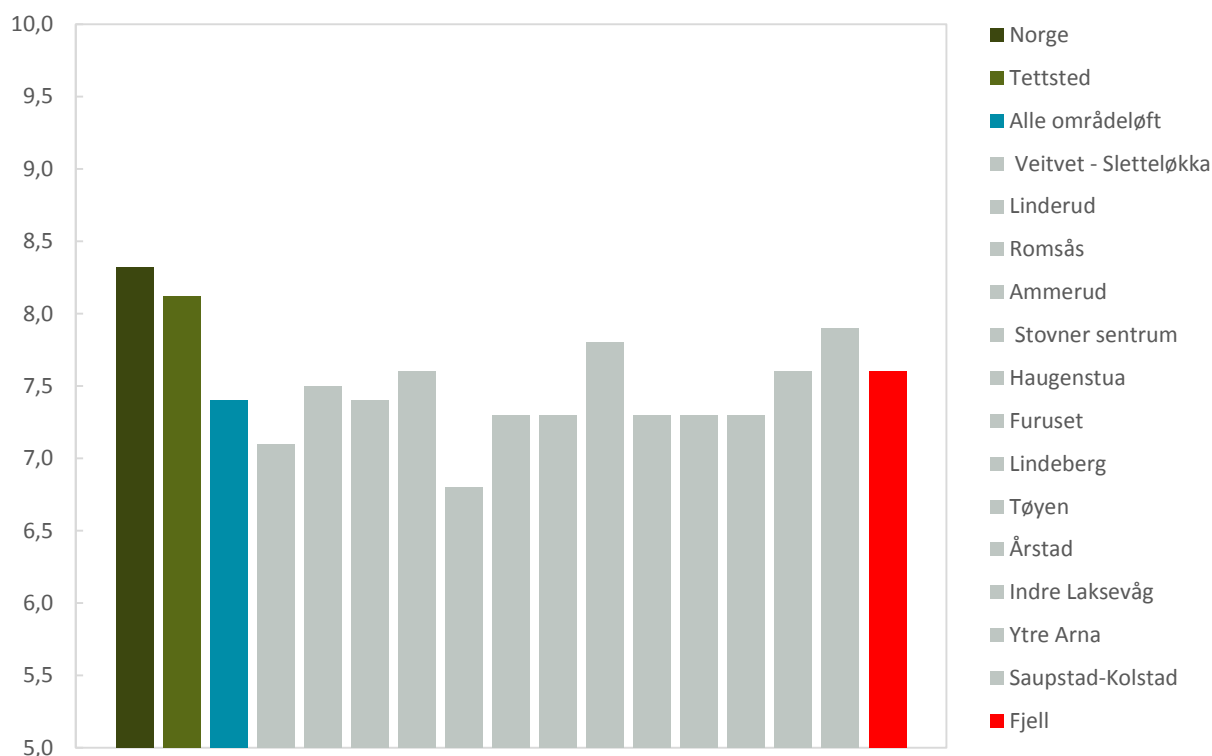
Indikator 0.5 Problemer med kriminalitet

Kriminalitet i form av tyveri, skadeverk eller vold har blitt gradvis redusert i de aller fleste OECD-land siste ti år, også i Norge. Utviklingen gjenspeiler seg i svar i SSBs levekårsundersøkelse: «I 2012 oppgav nesten 17 prosent i alderen 16-24 år at de i løpet av det siste året ble offer for ett eller flere tilfeller av tyveri, skadeverk, vold eller trusler om vold. Denne andelen er likevel vesentlig lavere enn i alle de fem undersøkelsene i perioden 1991-2007 hvor dette er kartlagt.»¹⁸

Opplevde problemer med kriminalitet varierer imidlertid mellom aldersgrupper og boområde. Mest utsatt er unge. Likeledes er områdene omfattet av Områdeløft klart mer utsatte. På eksplisitte spørsmål i levekårsundersøkelsen om problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet svarer 5 pst. i Norge som helhet at de har det. I store tettsteder svarer 7 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer hele 22 pst. i områdeløftområdene at de har dette.

FIGUR 2.66

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med bomiljøet ditt? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

¹⁸ For oppsummering av Levekårsundersøkelsen i 2013, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold/hvert-3-aar/2013-12-20>

På Fjell svarer 18 pst. at de har problemer med kriminalitet i bomiljøet, noen færre enn gjennomsnittet for områdeløftområdene, men klart flere enn tettsteder flest (jf. figur 2.7).

Indikator 0.6 Trygghet

På spørsmål om hvor trygg befolkningen føler seg i eget nabolag etter at det har blitt mørkt, er det få som føler seg utrygge. I Levekårsundersøkelsen svarer 7 pst. i Norge som helhet at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. I store tettsteder svarer 8 pst. det samme. I vår undersøkelse med samme spørsmål svarer 15 pst. i områdeløftområdene at de føler seg utrygge eller veldig utrygge, noe som er signifikant høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig.

På Fjell svarer 14 pst. at de føler seg utrygge eller veldig utrygge. Svarandelen er høyere enn hva som gjelder for store tettsteder for øvrig, men på om lag samme nivå områdeløftene samlet (jf. figur 2.67).

Indikator 1.1 Igangsatte boliger

Igangsetting av nye boliger har i Norge de siste ti årene variert mellom 0,6 og 0,8 kvadratmeter per innbygger per år, med et gjennomsnitt på 0,74 kvadratmeter per innbygger per år i perioden 2004-2013. I Drammen var gjennomsnittet i samme periode på 0,65 kvadratmeter per innbygger per år, med 0,80 i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 og 0,45 i perioden 2010-2013.

Områdeløftområdene har både langt lavere nivå igangsettingen av nye boliger og større variasjon mellom årene. Gjennomsnittet for perioden 2004-2009 var 0,14 og 0,22 i perioden 2010-2013.

På Fjell ble det igangsatt beskjedne 0,07 kvadratmeter bolig i gjennomsnitt for perioden 2004-2009 men ingen perioden 2010-2013. Høyest igangsetting var det i 2005, med 0,37 kvadratmeter igangsatt (jf. figur 2.68).

Indikator 1.2 Prisutvikling boliger

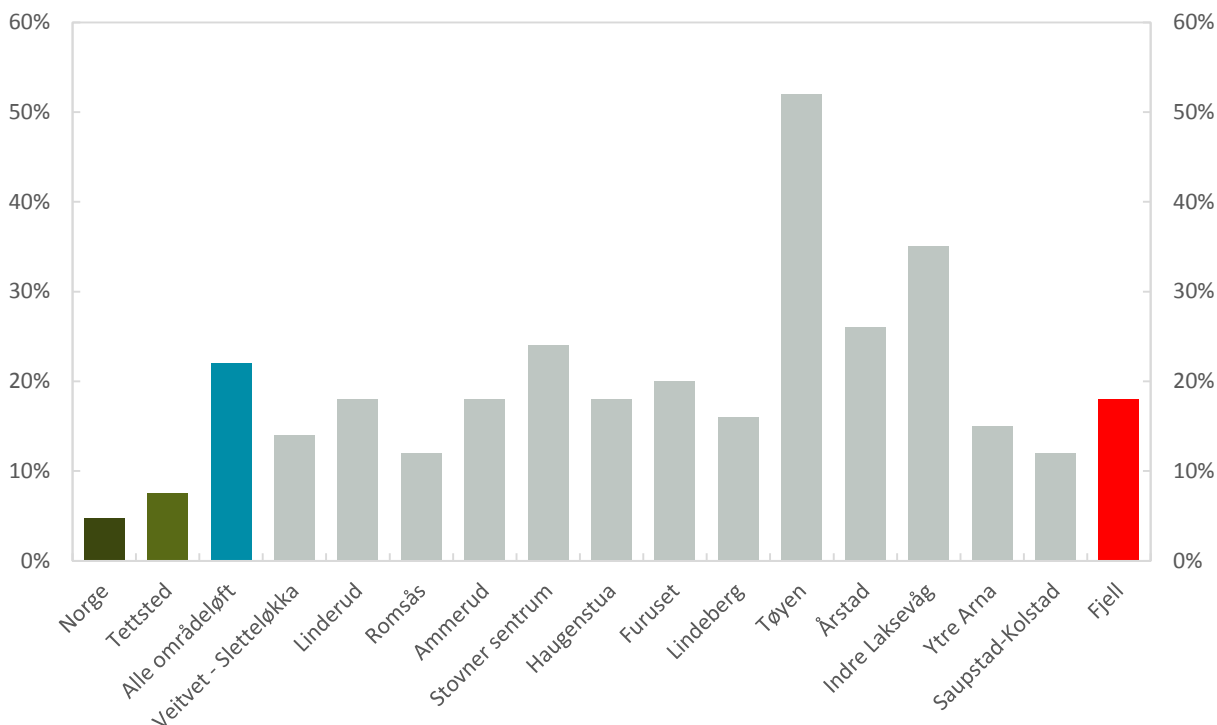
Boligprisene har i steget betydelig i Norge over mange år. I Perioden 2004 – 2013 steg gjennomsnittlig kvadratmeterpris på eneboliger, småhus og blokkleiligheter i Norge 6,6 pst på årlig basis. Prisene sank i hele landet under finanskriseåret 2008, men prisstigningen fortsatte deretter, om enn i en litt lavere takt enn før finanskrisen. I områdeløftområdene har prisutviklingen i stor grad fulgt utviklingen i Norge som helhet.

Prisnivået på Fjell har vært klart lavere enn nivåene både i Norge samlet og Drammen: Prisøkningen de siste årene har imidlertid vært høyere enn både i landet som helhet og i Drammen, jf. figur 2.69. På Fjell økte prisene 8,8 pst. årlig i perioden 2004-2013 og med 13,5 pst. årlig i perioden 2009-2013, noe som var 4 prosentpoeng høyere enn årlig vekst i Drammen siste fire år.

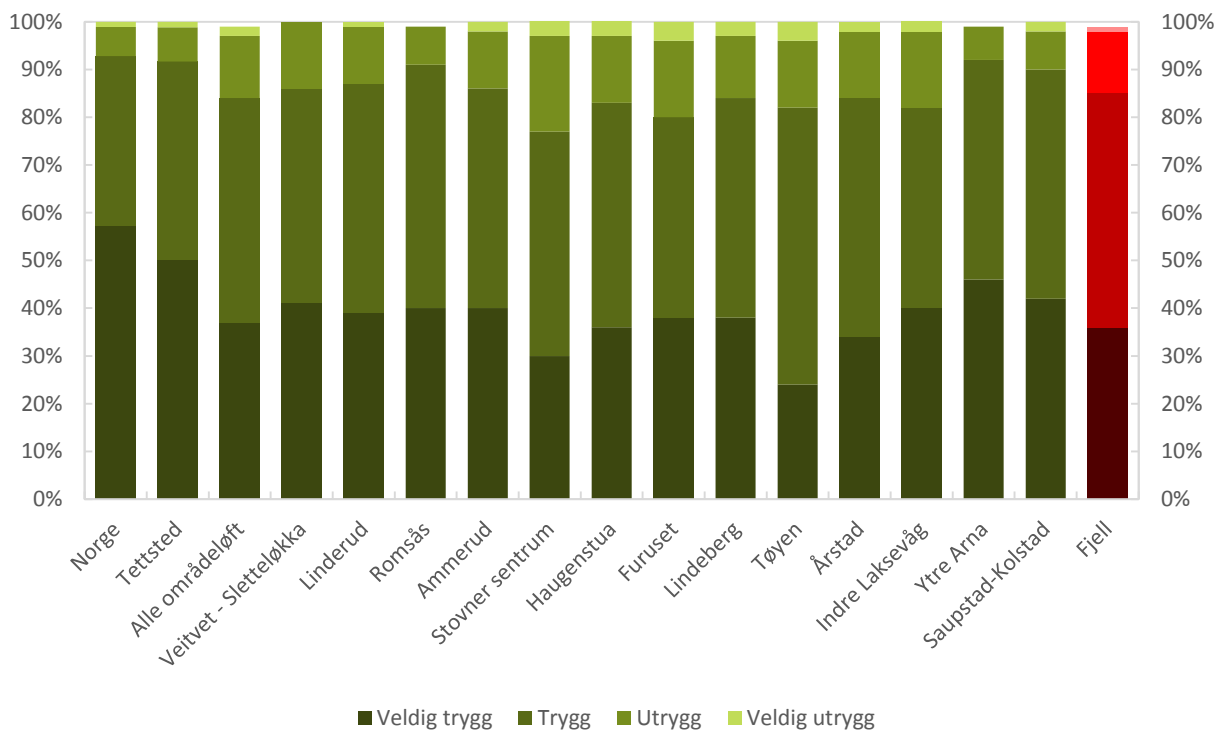
Data for boligomsetning underbygger at det både er interesse for å kjøpe bolig på Fjell og at det er betydelig omsetning i området. Omsetningen har økt i takt med at prisene har økt, og trolig er det omsetningsøkningen som har drevet den relativt høye prisøkningen. Gjennom hele perioden 2004-2013 var det betydelig flere salg av boligheter som andel av befolkningen på Fjell enn i Drammen som helhet (ca. tre ganger så høy andel i 2013).

FIGUR 2.67

Spørsmål: Har du/dere problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet (ja/nei)? Søylen indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Hvor trygg føler du deg når du går alene i ditt nabolag etter at det har blitt mørkt?

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 1.3 Beboeres oppussing

Få land investerer like hyppig i egen bolig som i Norge. Levekårsundersøkelsen viser at hvert år investerer om lag førti prosent av Norges befolkning i egn bolig (42 pst.). Andelen er bare marginalt lavere i større tettsteder (40 pst.). Vår spørreundersøkelse tyder på at andelen er noe lavere i områdeløftområdene samlet (37 pst.), men ikke mye.

Blant beboerne på Fjell svarer i gjennomsnitt 30 pst. at de har investert i egen bolig siste 12 måneder, med andre ord mindre enn hva som gjelder for områdeløftområdene samlet, jf. figur 2.10.

Indikator 1.4 Tilfredshet med bolig

Tall fra Levekårsundersøkelsen viser at nordmenn på landsbasis er svært tilfredse med egen bolig. På en skala fra 1 -10, hvor 10 betyr svært fornøyd, er gjennomsnittet 8 på landsbasis. I områdeløftområdene oppgir innbyggerne i gjennomsnitt samme tilfredshetsnivå. Tettsteder har generelt marginalt lavere nivå (7,9).

Beboerne på Fjell oppgir en tilfredshetsverdi på bolig på 7,7, altså noe lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene. Fordi tilfredsheten med egen bolig er relativt høy blant områdeløftområdene, framstår tilfredshetsindikatoren som relativt lav, jf. figur 2.70.

Indikator 2.1 Sysselsatte i personrettet tjenesteyting

Personrettede tjenester er typisk mest utbredt der folk samles og ferdes. Sysselsettingen i slike tjenester er høyest i de største byene, i tillegg til reiselivsdestinasjoner. Sysselsatte som andel av befolkningen endres lite fra år til år: I Norge som helhet utgjorde sysselsatte innenfor næringene detaljhandel og servering 5,3 pst. av befolkningen i 2013, ned fra 5,7 i 2008. I Drammen var tilsvarende andeler 6,4 og 7,1 pst.

Tilsvarende sysselsettingsandel innenfor personrettede tjenester i områdeløftområdene la gjennomgående lavere enn i landet som helhet og var 3,7 pst. i 2013, opp fra 3,3 pst. i 2008.

På Fjell er det svært liten aktivitet innenfor personrettet tjenesteyting og andel av områdets innbyggere var neglisjerbare 0,07 pst. i 2013. Sammen med relativt lav befolkningsvekst tyder fraværet av sysselsetting innen personrettede tjenester at det så langt er lite markedsgrunnlag for slike tjenester på Fjell, jf. figur 2.71.

Indikator 2.2 Næringsarealer i personrettet tjenesteyting

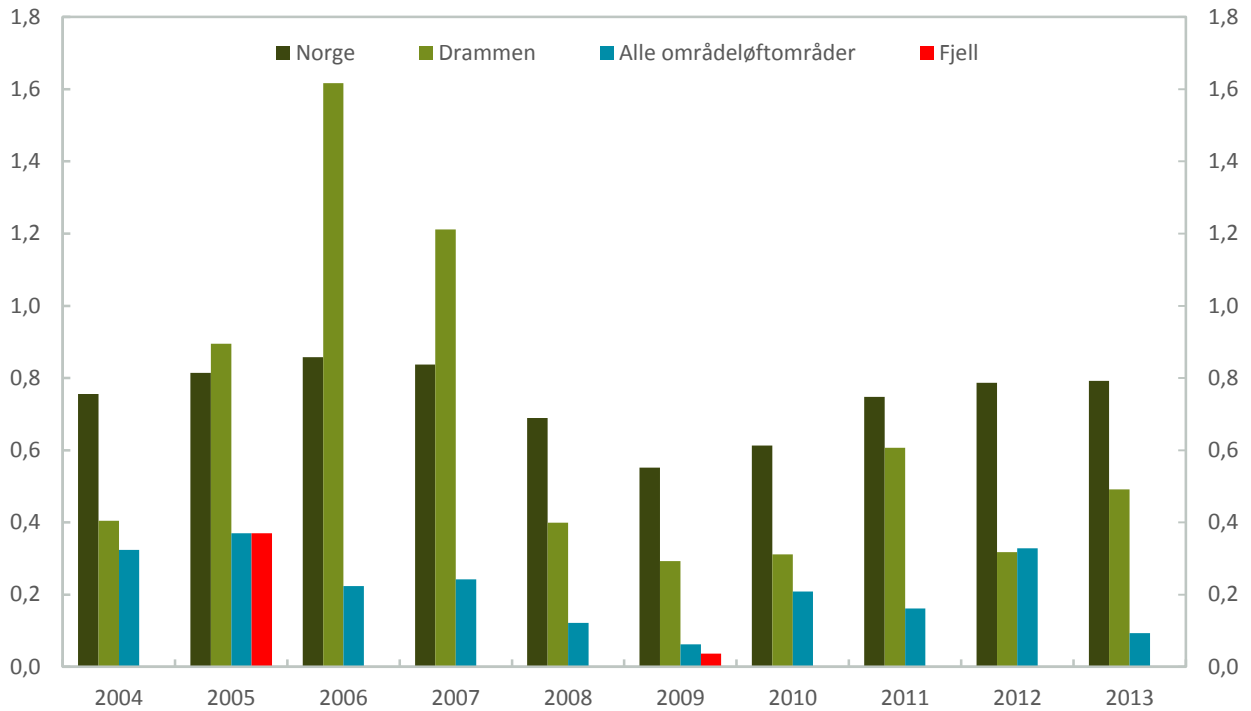
Data for igangsatt bruksareal til varehandel, serveringsvirksomhet og markedsdrevne fritidsbygg underbygger at Fjell heller ikke er noe attraktivt investeringsområde for personrettede tjenester.

I perioden 2004 – 2013 ble det ikke investert i noen slike bygg i området. I Norge som helhet ble det investert i 1,1 kvm per innbygger i bygg til personrettet tjenester i perioden sett under ett, hvorav 96 pst. var handel. I Drammen var tilsvarende investeringer i perioden 1,0 kvm per innbygger.

Fjell har heller ingen investeringer i hoteller eller overnatting.

FIGUR 2.68

Igangsetting av nye boliger.¹⁾ Alle boligtyper. Kvadratmeter per innbygger. 2004-2013.

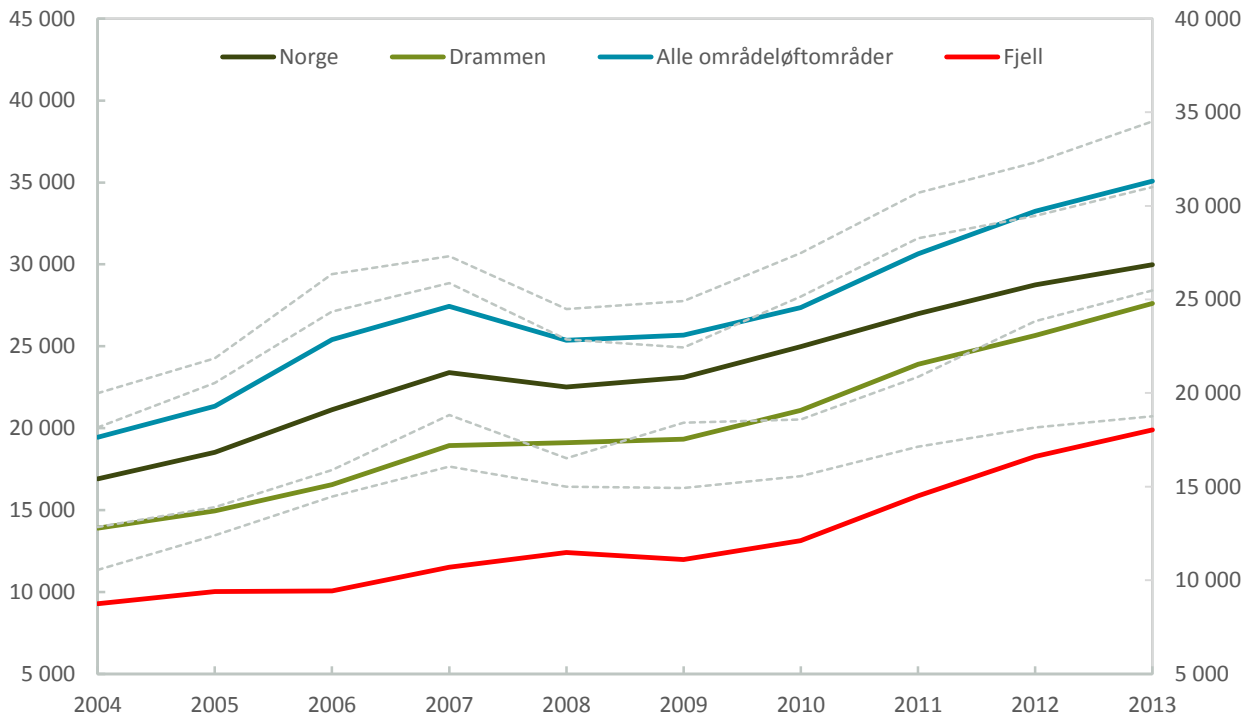

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Drammen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.69

Gjennomsnittlig kvadratmeterpris.^{1), 2)} Kroner. Løpende priser. 2004-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Drammen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

2) Eneboliger, småhus og blokkleiligheter

Indikator 2.3 Sysselsatte i offentlig personrettet tjenesteyting

Offentlige personrettede tjenester utvikles generelt som en følge hvor mange barn som trenger undervisning eller tilsyn og hvor mange som har behov for helsetilbud nær seg. I Norge som helhet arbeidet 14 pst av befolkningen i næringene undervisning (nacekode 85), helsetjenester (nacekode 86), pleie og omsorg i institusjon (nacekode 87), omsorg uten botilbud, barnehager mv. (nacekode 88). Andelen var den samme i 2013 og 2008.

Områdeløftområdene har generelt en noe lavere andel sysselsatte offentlige personrettede tjenester som andel av befolkningen enn Norge samlet. Andelen i områdeløftområdene var hhv, 12 og 11 pst. i 2013 og 2008. I Drammen var andelen samme år 15 og 17 pst.

Fjell har relativt mange sysselsatte innen offentlige personrettede tjenester. Andelen av områdets innbyggere er også økende og utgjorde hhv. 20 og 16 pst. i 2013 og i 2008. Over halvparten var innenfor undervisning, noe som må sees på bakgrunn av en relativ høy andel barn. Flest var innen pleie og omsorg. Men også mange arbeidet innenfor undervisning og i barnehager.

Indikator 3.1 Bruksareal fritid og rekreasjon

Investeringer i møteplasser og uteområder som kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a. bidrar normalt til å øke mulighetene for at ulike deler av befolkningen i et område møtes. Generelt investeres det lite i slike kollektive goder i områdeløftområdene.

For alle områdeløftområdene var investeringer i slike fasiliteter 0,05 kvm per innbygger summert over hele perioden 2004-2013. Tilsvarende investeringer utgjorde 0,46 kvm i Norge som helhet i samme periode og 0,49 kvm i Drammen, jf. figur 2.72.

På Fjell ble det ikke registrert noen slike investeringer i perioden.

Indikator 3.2 Bruk av møteplasser

For å få et enkelt mål på bruk av møteplasser som lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet, har vi spurt beboerne i områdeløft om bruk siste måned. Likelydende spørsmål finnes dessverre ikke i levekårsundersøkelsen. I områdeløftområdene samlet svarer 56 pst. at de har benyttet slik møteplasser. Det er lite variasjon mellom områdeløftområdene, jf. figuren nedenfor.

På Fjell svarer 41 pst. at de har benyttet slike møteplasser. Andelen er lavest av alle områdeløftområdene og klart lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene.

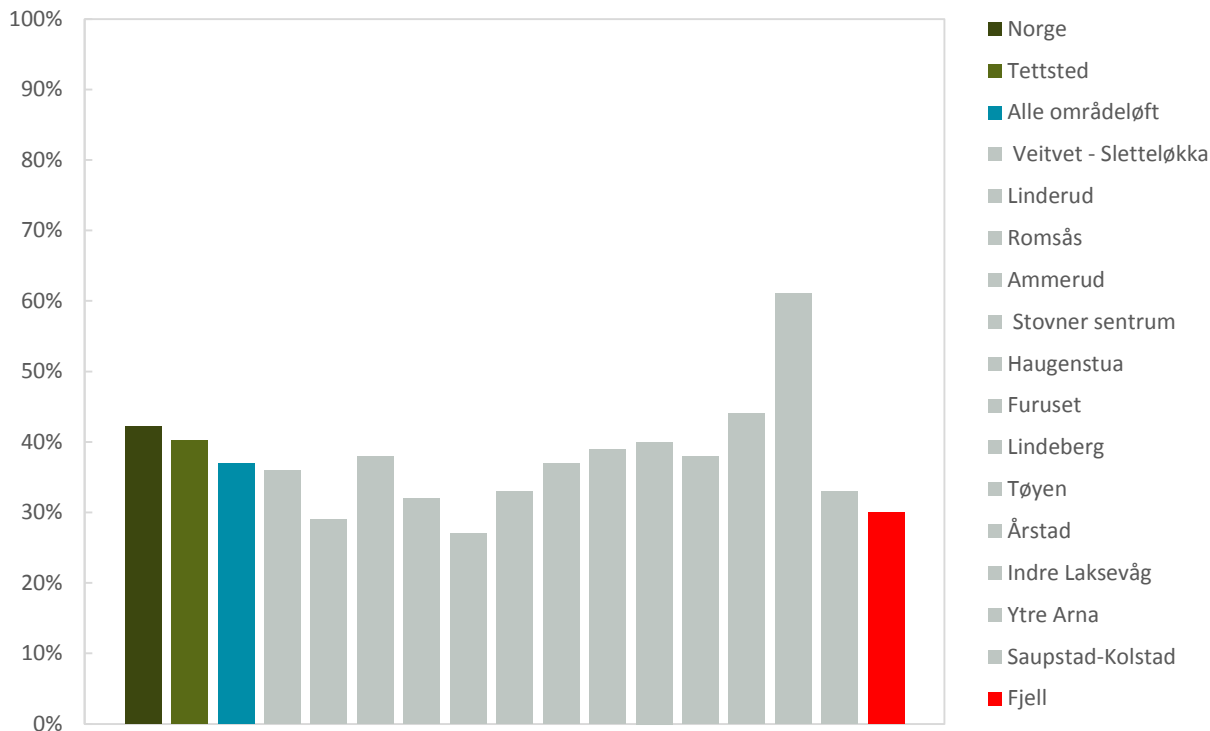
Indikator 3.3 Tilfredshet med rekreasjon og fritidsmuligheter

Nordmenn er gjennomgående opptatt av gode fri-luftsområder og er også i stor grad fornøyd med rekreasjonsmulighetene nær eget bomiljø. I levekårsundersøkelsen blir de spurt eksplisitt om hvor fornøyd de er på en skala fra 1 – 10. I gjennomsnitt svarer nordmenn 8,5, de som bor i større tettsteder svarer 8,2, mens de som bor i områdeløftområder svarer 8,0.

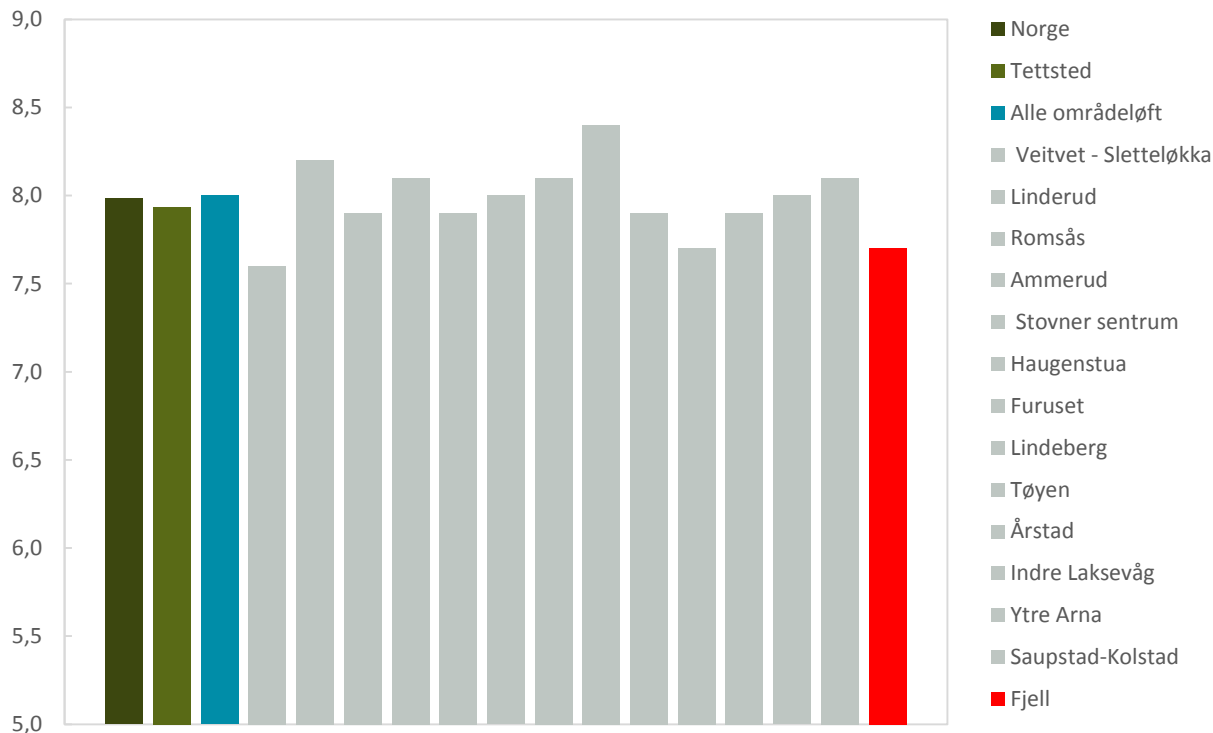
Områdeløftbeboere er altså gjennomsnitt nesten like fornøyd med sine rekreasjonsmuligheter som beboere flest. På Fjell gir beboernes svar 7,8 på samme skala, med andre ord bare svakt lavere enn gjennomsnittet for områdeløftområdene. Andelen er likevel blant de laveste fordi gjennomsnittet dras ned av ett annet områdeløftområde.

FIGUR 2.70

Spørsmål: Har du/dere i løpet av siste 12 månedene hatt utgifter til vedlikehold, reparasjoner eller oppussing av boligen? Ta ikke med utgifter til nybygg eller tilbygg. Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med boligen din? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

Indikator 4.1 Omfang av uføretrygd

Andelen uføre som andel av befolkningen i normalt arbeidsfør alder (20-67 år) har de siste årene holdt seg relativt stabil og gått noe ned. Også i område- løftområdene ser vi at andelen uføre synker noe. Om lag i samme takt som de større byene. Andelen er imidlertid noe høyere enn i de store byene. Av befolkningen mellom 20 – 67 år utgjorde i 2012 andelen uføre 5,8 pst. i område- løftområdene samlet og 3,9 pst. i Drammen.

Tilsvarende andel på Fjell var 6,0 pst. Reduksjonen mellom 2004 og 2012 har imidlertid vært større enn reduksjonen i Drammen som helhet, henholdsvis 35

pst. andelsreduksjon i Fjell versus 20 pst. i Drammen.

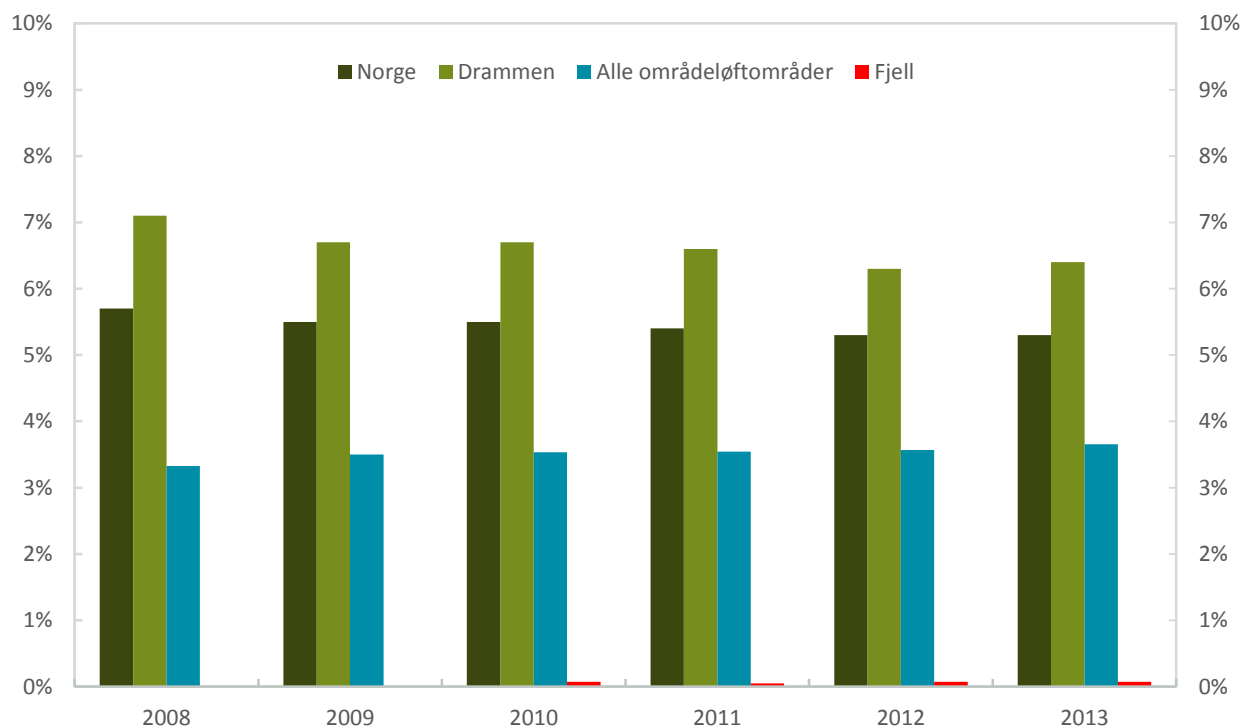
Indikator 4.2 Barn i barnehagen

Fordi barneforeldre møtes der barn møtes, har det vært et ønske om å utvikle en indikator som viser utviklingen i andel barnehagebarn av barn i barnehagealder i områdene.

Vi mangler data for nøyaktig antall barn i barnehagealder, men har antall barn i alderen 0-6 år. Som andel av barn i denne aldersgruppen har andelen barn i barnehagealder for område- løftområdene samlet økt fra 42 til 51 pst. i perioden 2004-2013.

FIGUR 2.71

Sysselsatte innenfor detaljhandel og servering som andel av befolkningen.^{1), 2)} Prosent. 2008-2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

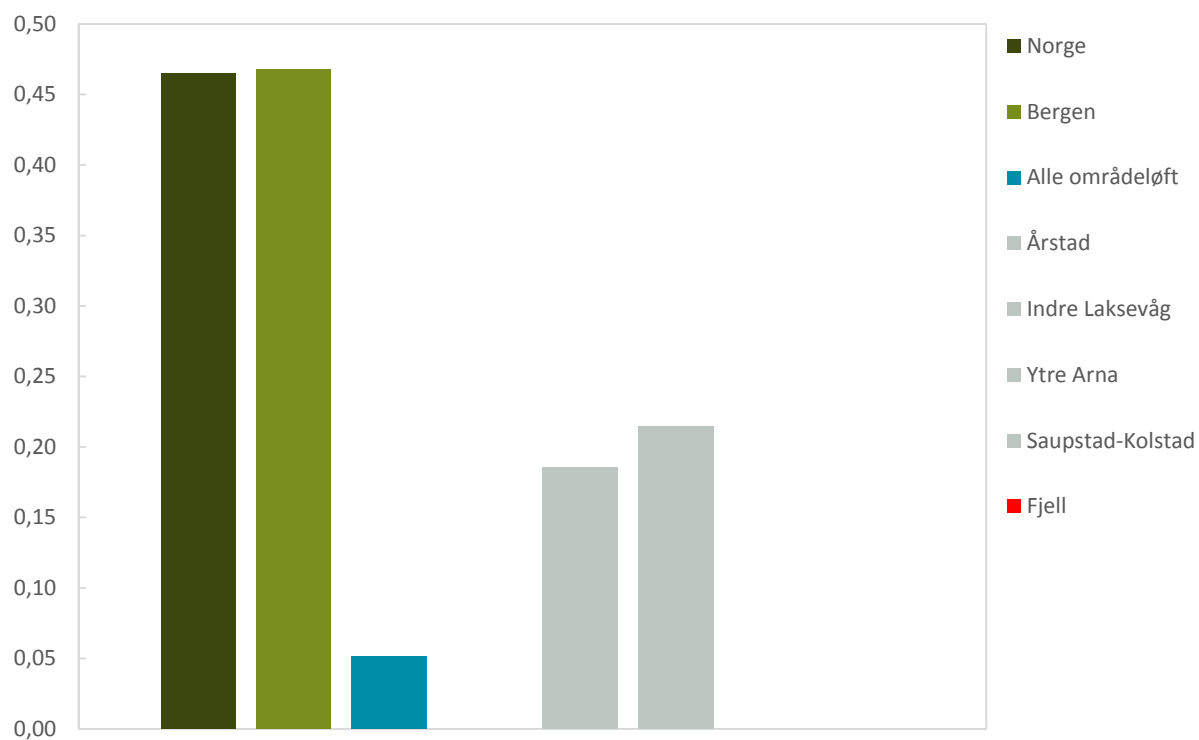
1) Område- løftområdet Fjell, Bergen kommune, alle område- løftområdene samlet og Norge som helhet

2) Næringene er definert som hhv. næring 47 og 56 i henhold til Standard for næringsinndeling (SN2007)

Samme andel for Fjell for de respektive årene har økt fra 45 til 53 pst, med andre ord om lag som gjennomsnittet for områdeløftområdene.

FIGUR 2.72

Igangsett bruksareal til kulturbygg, idrettsanlegg, forsamlingslokaler, lekeplasser o.a.¹⁾ Kvadratmeter per innbygger. Total for perioden 2004-2013

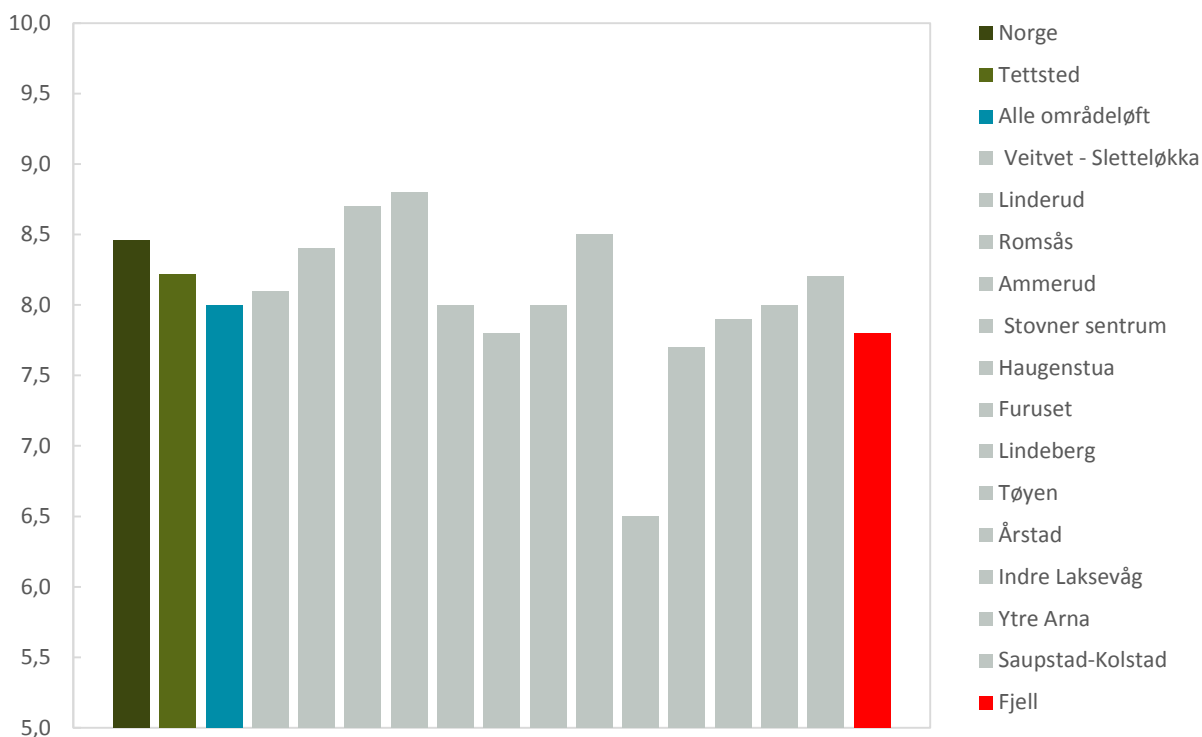

Kilde: Statistisk sentralbyrå

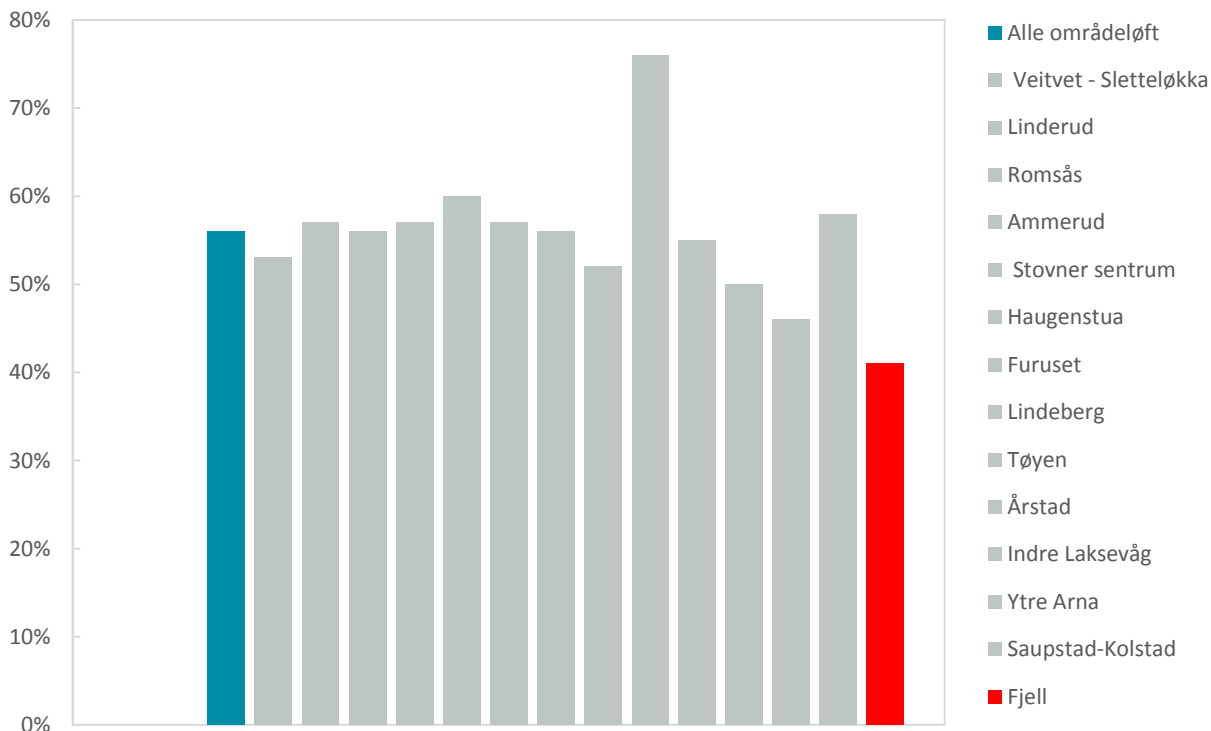
1) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune, alle områdeløftområdene samlet og Norge som helhet

FIGUR 2.73

Spørsmål: Alt i alt, hvor fornøyd er du med friluftsliv og rekreasjonsområdene i nærheten av der du bor? Bruk en skala fra 0-10, der 0 betyr svært misfornøyd og 10 betyr svært fornøyd. Søylene indikerer gjennomsnittet for området

Spørsmål: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søylene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet.¹⁾ Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

1) Spørsmålet er ikke inkludert i Levekårsundersøkelsen

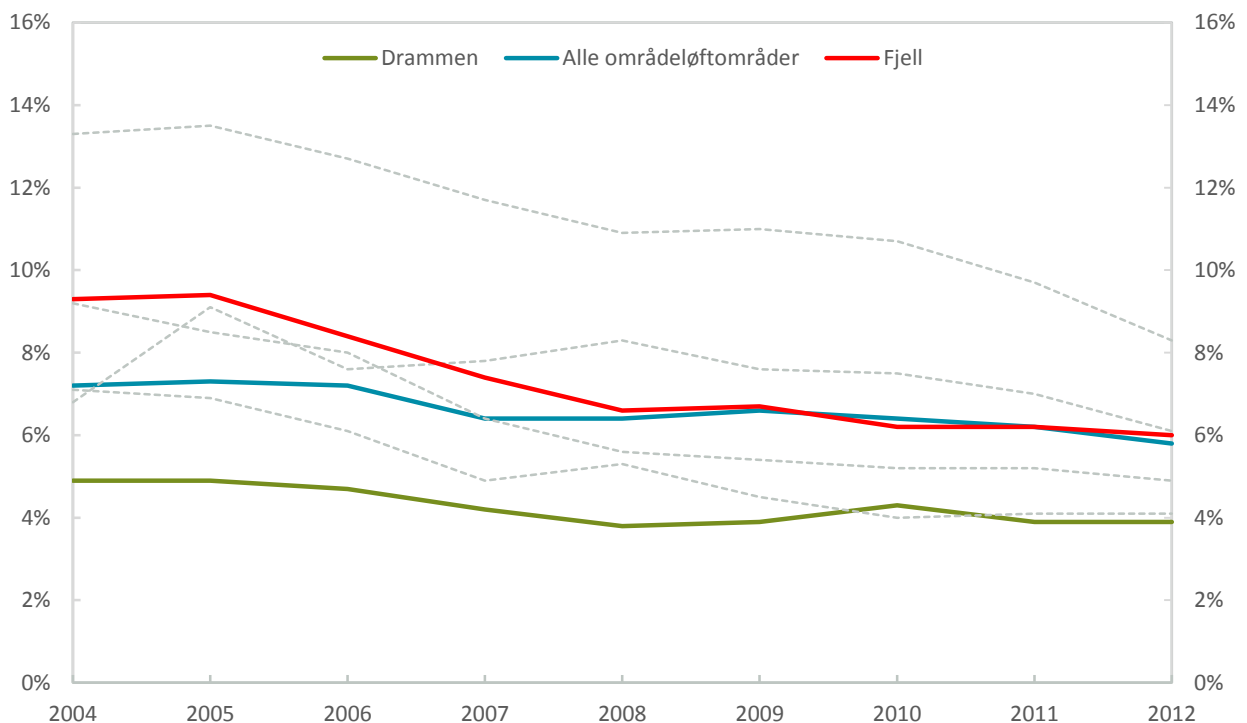
Indikator 4.3 Sosialt nettverk

En indikator for sosial tilhørighet er om det er mulig å trekke på nærmiljøet når man trenger hjelp. Levekårsundersøkelsen stiller spørsmål om hvorvidt en person kan be naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Hele 97 pst. av Norges befolkning svarer at de kan det, 96 pst. i større tettsteder.

Fra vår undersøkelse går det fram at områdeløftområdene svarer i litt mindre grad at de kan naboer, familie og venner om praktisk hjelp. Her svarer 90 pst. at de kan det. På Fjell svarer 90 pst. det samme.

FIGUR 2.74

Andel mottakere av uføreytelser¹⁾ som andel av befolkningen.²⁾ Prosent. 2004-2012

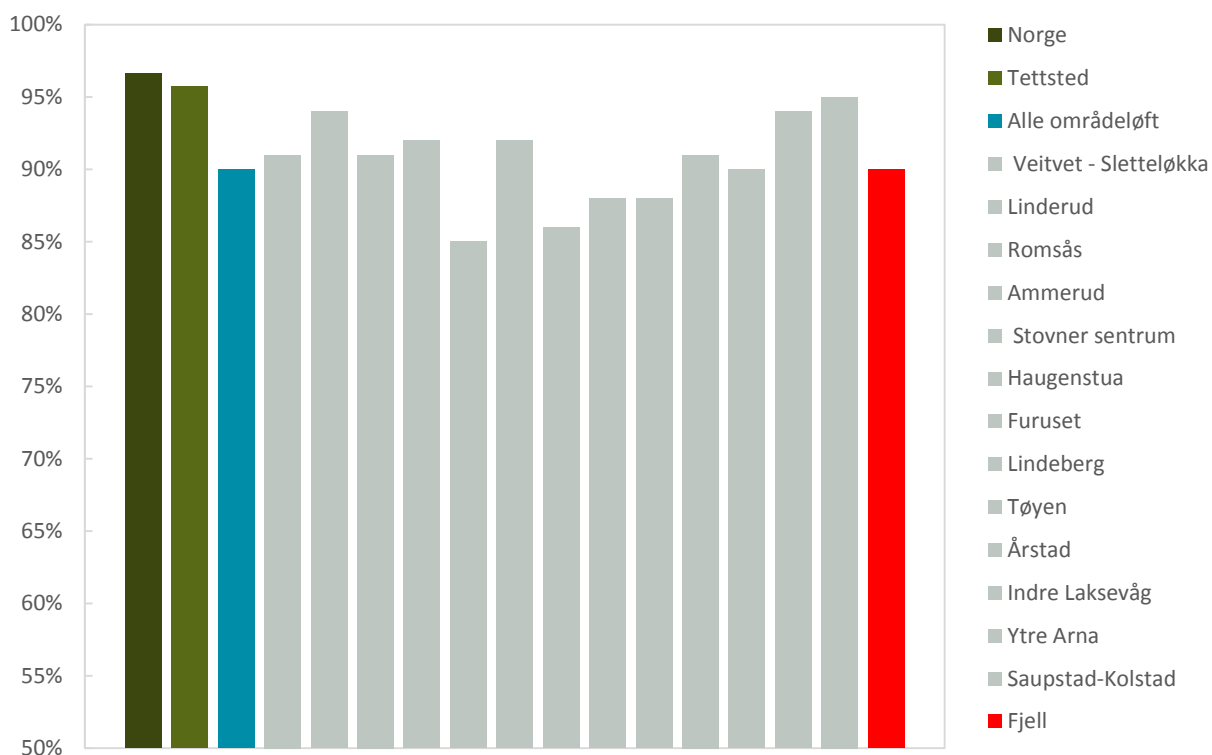
Kilde: Statistisk sentralbyrå

1) Omfatter mottakere av uføreytelser. Det er ikke tatt hensyn til regelendringer

2) Områdeløftområder i Bergen, Trondheim og Drammen, Bergen kommune og alle områdeløftområdene samlet

FIGUR 2.75

Spørsmål: Kan du be slektninger, venner eller naboer om praktisk hjelp dersom du skulle trenge det? Søy-
lene indikerer andelen som har svart «ja» på spørsmålet. Prosent

Kilder: DAMVAD, Statistisk sentralbyrå og NORSTAT

Note: Tall for Norge og tettsted er hentet fra Levekårsundersøkelsen til SSB. Gjelder 2013. For de enkelte områdene er data innhentet i 2014. Antall respondenter Norge (6 140) og tettsted med mer enn 100 000 beboere (2 158). Antall respondenter for områdene i Områdeløft er 200 (med unntak av Veitvet der antallet er 169, Haugenstua der antallet er 163, Årstad der antallet er 250 og Fjell der antallet er 146)

DVAAD
COPENHAGEN . OSLO . STOCKHOLM

Badstuestræde 20
DK-1209 Copenhagen K

Grensen 13
N-0159 Oslo

Waterfront Building
Klarabergsviadukten 63,
SE-101 23 Stockholm